

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN alezredes

Segéd-szerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY őrnagy

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk száma:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-070.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Nyelvvizsgák után.

Az elmúlt év december havában Kolozsváron román, Ungváron ruszin nyelvből tett vizsgát közel 300, erre önként jelentkezett bajtársunk, akiket a szolgálat kisebbségi nyelvtérületre juttatott. A vizsgán jelen volt nyelvi szakértők szerint bámulatos az a tudás, amelyet bajtársaink felmutattak néhány hónap után. Mi még hozzátesszük, hogy... és a tanulás mellett a szolgálatukat is ellátták becsülettel, úgy, ahogyan azt a csendőrtől megszoktuk. Pedig a szolgálatnak is voltak követelményei, hiszen ujjáépítés folyik...

Előttünk a nyelvvizsgán résztvett bajtársak névjegyzéke; hiába keresünk abban idegen nevűeket, valamennyi tősgyökeres magyar. Próbacsendőrtől a tiszthelyettes-őrsparancsnokig. Különösen sok a csendőr rendfokozatú, akik a jegyzék szerint járőrvezetői beosztásban — idők jele! — teljesítik szolgálatukat. Ennyi a puszta tény, amihez a teljesség kedvéért csak annyit fűzünk, hogy Ungváron nem ez volt az első vizsga és nem is az utolsó, valamint hogy Kolozsváron sem ez marad az egyedüli és végül, hogy a tanuláshoz hivatalos segítségül mindössze egy nyelvfüzet állott rendelkezésre, a többi a csendőrnek kellett pótolnia a maga akarásával.

Ez az akarás az, amit a történekből hangsúlyozni szeretnénk.

Kezdjük ennek megvilágítását azzal, hogy nyelvet tanulni nem teher, de megtanulni nehéz. Rendszeresség, kitartás, és főleg kedv kell hozzá. Mi van ezekből a csendőrnél?

Rendszeresség nem lehet, a szolgálat nem engedi meg. Felesleges részletezni, hogy miért nem engedi; a nem közöttünk élők azt csak akkor értene meg a maga kemény valóságában, ha végigcsinálnák azt, amit egy járőrvezető vagy egy őrsparancsnok végez.

Marad a kedv, kitartás, akarás.

Mikor a visszakerült kárpátaljai és erdélyi területekre bevonult a magyar csendőr, az emberek millióinak arcán megszűnt a félsz, az aggodalom, viszont ráfestődött az életkedv. Aki ott volt, látta,

ez tehát történelem. Nem volt nagyobb dicsérete a magyar államiságnak, mint az, amikor húsz év után panaszosok serege állott a csendőr elé és előtte egy-két magyar szóval tarkázottan elmondta baját-bánatát: segítséget kért, mert volt bizalma azt kérni — és segítséget kapott. A magyar csendőr megértette a beszédet, ha nem így, akkor úgy, mert meg akarta érteni, mert a segítség a vérében van. Aki előtte állott, azt a magyar föld kenyerén felnőttek nézte és jól tudta, hogy ő annak, a magyar nemzet és kultúra nevében segít.

Ez azonban nem elégítette ki a magyar csendőrt. Hozzálátott az idegen nyelv megtanulásához, megismeréséhez, mert tudta, hogy akkor érthető csak a baj, az öröm, szó és cselekedet, ha a nyelvet ismeri és nemcsak a szavakat tudja. Hozzálátott és a magyar őshatalom megjelenése óta a ruszin vagy román nyugodtan, egyre biztosabban megy a járőr-höz vagy az őrsre és onnan még nyugodtabban jön el. A nyelvén megértik őt. A magyar csendőrben nem az államhatalom nyers erejét látja, valami mást, valamit, ami őt vonzza és ami a magyar államiság iránt tiszteletre és nagy becsülésre ösztönzi.

Óriási jelentősége van tehát annak, hogy az itt élő nemzetiség a maga anyanyelvén szólhat, mert ez azt is jelenti, hogy a magyar a maga nyelvét nem tekinti harci eszköznek... Nincs szükségünk összehasonlításra és csupán az elmúlt húsz esztendő erdélyi és kárpátaljai történelmének tartozéka-ként említjük meg, hogy az ott élt magyarság mind-ett soha nem látta és nem érezte...

A magyar csendőr tehát már az első percben lehajolt a nem magyar nyelvű panaszoshoz és nyelvének megtanulásával egyre közelebb vonja magához. A szolgálat lelke azok a percek, amikor segítséget juttat valamiben bárkinek és igazságot derít a bűnre és bűnösrre. Ha tehát az idegen szavak, mondatok, kifejezések elsajátításán fárad a csendőr, az eddiginél még teljesebb segítséget kíván nyújtani, egyúttal pedig még jobban, erősebben rakja le a közösségi élet előfeltételét, a rendet, nyugalmat, békét a magyar számára épp úgy, mint minden jóra-való itt élőknek.

A kedv és akarás, a kitartás mindennek tudatos átérzéséből fakad és csakis így magyarázható meg a nyelvtanulás elismert szép eredménye.

Örömmel üdvözljük a nehéz viszonyok között szolgáló erdélyi és kárpátaljai bajtársainkat, pompás munkát végeztek nemcsak csendőri hivatásuk terén, hanem magyarságunk érdekében is!

Oktatás az Őrsökön.

(2. Közlemény.)

Az oktatás tárgya: a) előkészület a szolgálatra (Szut. 418/3., 767/csf. 1933.),

b) bűnjel megtalálása és őrizetbevétele (Szut. 444., 447., 452/4.),

c) gyanúsított elfogása, megbilincselése és megmozdítása (Szut. 312/8., 315., 323/c., 318.),

egy hűtlenségi ügyben (1930. III. t.-c. 60. és 66. §.) tett feljelentés nyomozásával kapcsolatban.

Színhelye: a legénységi szoba.

Szemléltető eszközök: járójáték, kéregpapírból kivágott kék, piros és szürke jelzések (L. E-alap 2. f. 24. oldal. „Egyes csatár“).

Jelen vannak: öpk. (oktató), A. törm. (öpk. h.), B. cső. (2 éves cső., szükségből már ju.), C. (jt.-iskolát végzett), D. és E. (jt.-iskolát még nem végzett — karhatalmi —) prb. cső.-ök.

1. Tájékoztató.

Oktató: (a járójátékon mutatja) Itt van az Őrskörlet É-i határa (a folyó, az Őrskörlet attól D-re terül el, a ⑨ kastély és tőle Ny-ra levő erdő még az Őrskörlethez tartozik). Ez a község az Őrs állomáshelye. Itt van a laktanya (a ⑩ műmalom emeletes épületétől É-ra az út túlsó oldalán levő, a község szélétől számított második ház, nagyobb épület 7 ablakkal). Ezt a kastélyt ⑪ két hónapja a honvédkincstár bérlti. Raktár van benne. Egy honvéd törm. a raktárkezelő. Nős ember, a kastélyban lakik. Katonai tehergépkocsik száll-

lítják oda és onnan le az anyagot. A ki- és berakást a gépkocsikat kísérő katonák és a raktárkezelő 2 állandó polgári munkása végzik. Ezek a munkások itt laknak a téglaegetőnél ⑫ A raktárkezelőt és a 2 munkást mindnyájan ismerjük.

Ismételje el, amit eddig mondtam, — E. prb. cső.

2. Feltetés.

Oktató (folytatja): A raktárkezelő most lépett be ide, a legénységi szobába és a következő feljelentést tette:

„Az este 2 tehergépkocsi anyagot szállítottak el a raktárból. Az elszállítás után az okmányokat (kiutaló parancs és átvételi elismervény) a leltárba tettem. A leltárt az irodában az íróasztal középső fiókjában helyeztem el. Az irodát később bezártam, de az íróasztal fiókját nem, mert a kulcsot a zárban felejtettem. Ma reggel bementem az irodába. Az ajtó zárva volt, én nyitottam ki. A leltár és az okmányok eltűntek a fiókból. Az iratok elvesztéséből nagy bajom lesz, mert parancsot kaptam, hogy azokat mindig zár alatt tartsam és csak előljáróimnak mutathatom meg. Az iratok ellopásával az egyik munkásomat gyanúsítom. Az este a leltárt előtte tettem be a fiókba. A feleségem közben egy pár percre az irodából kihívtam s ő addig az irodában egyedül volt. Ma kérdőre vontam a leltár eltűnése miatt. Tagadott, de zavart volt. Most ott van a raktárban, adtam neki munkát és ilyenkor, mint mindig, ha nem vagyok ott, rázártam az ajtót. Szeretném, ha a csendőrök valamilyen ürüggyel a lakásán most rögtön házkutatást tartanának.“

A feljelentést ismételve el, — C. prb. cső.!

Rókvadászat Kisbagonon.

Írta: BARÉNYI FERENC.

Csöndes, csillagos éjszaka volt; a jégkristályos hómező gyámánatosan villogott a holdvilág fehér fényében. A csengős, sallangos szürkekék egybeszokott ütemben csilingelve ügettek a keményre fagyott országúton, s a jeges havon sercegve siklott utánuk a szán, melyben ketten ültek. Annyira be voltak bugyolálva a vasos bundákba, hogy az asszony alig fért az urához, amikor hízelegve hozzáfordult: — Olyan boldog vagyok a boámmal! Nagyon szépen köszönöm, te áldott jó ember, hogy megvetted nekem. Láttad, hogy pukkadtak az irigységtől, mert egyiknek sincs még ezüst-rókája.

Az ura álmosan dörögött valamit és bóbiskolva tovább aludt. Az asszony boldogan símogatta a boáját és aztán ő is elszunnyadt. Az egész utat végigaludták, s már csak a kapufeljáróban ébredtek, amikor a köves küszöbön csikorogva megdőccent a szán.

Félálomban cihelöltek ki a szánból, de az asszony szeméből menten kiröppent az álom: — Jaj, a boám nincs meg!

Keresték, kutatták, felforgattak bundát, lábzsákokot, mindent, de hiába, a boa nem került meg.

Nem is kerülhetett elő, mert még a kapufeljáró előtti fordulónál lecsúszott a szánból. Ott hasalt feketén a fehér havon, éppen úgy, mintha prédára lesve sompolyogna át az utca másik oldalára.

De nem sokáig lapult ott észrevétlenül, csak amíg arra jött Mihály, az öreg bakter. Kapatosan cifrázta a lépést, mert sűrűn nézett be a táncolókhöz, mivelhogy

ilyenkor fickándozik a fiatalság és könnyen kirúg a csikó zabola nélkül. Így mondja Mihály, hogy kötelességből néz be, pedig hát tudnivaló, hogy inkább a borszagra dugja be az orrát.

Meghökkenve állt meg Mihály, amikor meglátta a hóban elnyult rókaóát, melyet farkasnak nézett — Ebadta toportyánférére éppen nekem jön — morogta meghátrálva, és kétkézrekapta az alabárdot. — Lám az éhség kihajtja az ordast a berekből. Ne te ne, még a csizmámba harapna, — gondolta, s egyben akkorát vágott az alabárdal a fogát csikorgató róka fejre, hogy a holdvilág fényében villódzó két üvegseme azonmód ezer szilánkra hullott szét. Olyannak tűnt tgy, mintha halódva lehúnyta volna a szemét; de Mihály nem hitt neki, hogy egy vágástól kimult volna, s még néhányszor rásujtott. Úgy járt az alabárd a kezében, mint a cséphadaró. Csépelte-verte, — hadd menjen ki a beste lelke.

Amikor aztán az egyik ütés úgy esett, hogy fel is nyársalta s rajtamaradt az alabárdon, Mihály megnyugodva a vállára vette a gereznás alabárdot, és vitte mint a vadászdiadaljelt. Közbe-közbe vígan fújta a tüllökbe a győzedelmes Halalit.

— Jól kicsépeltem — vélekedett magában az öreg Mihály, — hogy ilyen könnyű. Ejsze kiszökött a bőréből. Jobb is, mert büdös a húsa, nem ér semmit; de a gereznája az igen, azt el lehet adni. Egy-két lityi bor kitelik belőle. — Ettől a gondolattól még jobb kedve támadt, és peckesen lépkedett az alabárdnyársalt rókaóával. Közbe-közbe még nagybúszkén túlkölt is, vagy recsegős hangján vidáman nótázott, amíg aztán

3. Gyakorlók kijelölése.

Oktató: Az öpk- az-osztályparancsnoksághoz van berendelve, csak este jön haza. Az öpk. h. és E. prb. cső. nyomozó szolgálatban állanak, a járőr ma reggel jelentette, hogy elhagyta az őrskörletet. Csak hárman (B. cső., C. és D. prb. cső-k) vannak itthon, a többiek (A. törm. és E. prb. cs.) üljenek ide félre.

B. cső. vette fel a panaszt.

4. Megindulási helyzet szemléltetése.

Oktató: Ez a 3 kék papírjelzés az itthon levő 3 cső. Ide teszem a laktanyába.

Ez a piros jelzés a gyanúsított munkás, aki most be van zárva ide a raktárba. ☉

Itt van a gyanúsított lakása ☉ A felesége otthon van. Ez a piros jelzés a felesége.

Ez a szürke jelzés a raktárkezelő, aki még itt van és vár a csendőrökre. Ide teszem a laktanyába.

Ezt a 3 szürke jelzést egyelőre félre teszem. Akkor vesszük igénybe, ha dolgunk lesz más személyekkel.

Most mindenki — a nézők is — képzelje bele magát a panaszt felvevő B. csendőr helyzetébe és gondolkozzék. Öt perc múlva, akit felszólítok, megmondja, hogy mit kell tennie! Aki korábban elkészült, jelentkezék! A raktárkezelőt én helyettesítem.

5. A gyakorlat lefolyása.

A helyes eljárást, amit az oktatónak kérdések útján a résztvevőkből kell kihoznia, a vonatkozó szabályzatpontok alkalmazásával az oktató így képzelte el:

lassacskán elálmosodott, és úgy találta, hogy mára elég volt az örököséből. Fáradtan tért be a községházára, s a tornác szemöldökgerendájára akasztotta a rókamálos alabárdot, aztán odabent a kemencepadkára terítette a subáját, beléfeküdt és tüstént elaludt.

Békésen hortyogott, amíg ki nem világosodott; a világosságtól ugyan még vígan továbbaludt volna, de nem hagyták. János a parádéskocsis, irgalmatlanul felrázta: — Hé, Mihály bácsi, ébredjék kend! Nem látta a tekintetes asszony boáját?

Mihály riadtan döbbsent Jánosra: — Mit, te? Kinek a boháját?

— A tekintetes asszony boáját!

— Ejnye, hogy nem sül le a bőr a képedről az ilyen szemérmetlen beszédűtől, — mordult rá Mihály korholón: — hát hol férnék én a tekintetes asszony bohájához?

— A nyakában volt, s úgy csúszhatott le a hóra.

— A nyakában!? — csodálkozott Mihály. — Van neked eszed te János? Hát, ha a nyakában volt a tekintetes asszony bohája, akkor hogy láthattam volna meg én? Éppen én?

— Mert a kend dolga az örökös! — vetette oda János olyan fentről szóló kevélységgel, amilyen a parádés kocsihoz illik. — Akár látta. akár nem, keresse meg.

— Hol a fészkes fenében keressem?

— Az utcán, amerre a szánon jöttek a tekintetes úrök...

— Az utcán!? A hóban? Egy bohát! Hát valósággal elment a te eszed János!? — fakadt ki Mihály felháborodva.

a) Mozzanat.

B. cső. szolgálatba vezényli magát C. prb. cső-rel (Szut. 252., 253., 300/1.). A raktárkezelő kerékpáron jött be a laktanyába. A járőr is kerékpárt vesz igénybe (Szut. 270/a.), hogy a helyszínt a raktárkezelővel együtt mielőbb elérje (Szut. 418.). Bizalmi engedélyt (Szut. 418/3.) talál a tégláégetőnél. Útközben gondolkodik azon, hogy gyanúsított lakásán a házkutatást saját kezdeményezéséből (Szut. 437/d., 440/1.) milyen jogcímen fogja megtartani. Indulás előtt a szolgálatra előkészül (Szut. 251/3., 767/csf. — 1933.). Sok ideje nincs hozzá, de pontosan meg kell állapítania még itt a laktanyában, hogy milyen bűncselekménnyel áll szemben (Szut. 416/1.). Úgy véli, hogy hűtlenségről van szó.

Felüti a Btk-t (Magyar Büntetőjog Kézikönyve I. kötet, 1937. évi kiadás), keresi a vonatkozó §-t. A 217. oldalon megtalálja a keresett szakaszt. A munkás cselekménye az 1930. III. t.-c. 60. §. 1. alpontjába ütköző hűtlenség büntette. Háború idején követte el. A büntetés 5-től 10 évig terjedhető fegyház. Tehát veszélyes gonosztevő (Szut. 339.) az illető, ha bizonyítható a bűnössége. Ha menekülne, fegyvert kell használni ellene (Szut. 330/5.). Elolvassa a §. alatt levő magyarázatot. Látja, hogy a bűncselekmény hivatalból üldözendő, a honvédtörvényszék illetékessége alá tartozik. Az őrsnek eseményjelentést kell tennie. Gyanúsítottat el kell fogni és a nyomozáshoz a nyomozó alosztály közreműködését is igénybe kell venni.

Valószínű, hogy a raktárkezelő gondatlansága is büntetendő cselekményt képez. A Btk-ben tovább keres. A 219. oldalon megtalálja a raktárkezelőre illő szakaszt. 1930. évi III. t.-c. 66. §. Vétség. 5 évig terjedhető fogház.

János fölényesen vállat vont és hetykén elköszönt: — No Istennek ajánlom; aztán csak igyekezzék és kerítse elő azt a boát.

— Könnyebb a csillagokat megolvasni a magas égen, mint egy bohát megtalálni — dohogott Mihály, János után indulva.

Így haladtak néhány lépést, míg aztán egyszerre megálltak, mert a tornáccon egymás hegyin-hátán tolongtak, s egymásra acsarkodva ugráltak a falu kutyái. Mind az alabárdról lelógó rongyos rókaboát ugatta. Az egyik olyan magasra ugrándozott, hogy belé-belé kapott a róka farkába s le is cibálta az alabárdról. El is szaladt volna vele, de János elvette tőle.

— No megvan a tekintetes asszony boája — mondotta elégedetten János, amikor már a kezében volt a boa.

— Meg vagy te háborodva?! — fortyant fel Mihály. — Ez a lomposfarkú a tekintetes asszony bohája?

— Ez. De csak volt, — állapította meg jelentős hangsúllyal János, és fontoskodva fűzte még hozzá:

— Hát amondó vagyok, hogy ezt aztán alaposan elcsépelte Mihály bá. Attól tartok, hogy borsos ára lesz ennek, és kenden hajtják be majd. Borsos, nagyon borsos; félesztendeig is megélhetne belőle...

Értetlenül bámult Mihály a távozó Jánosra és bosszúsán vakarta meg a füle tövét. Úgy érezte, hogy egy csávába került a rókával.

Kutyául restellte a dolgot Mihály; annál inkább, mert attól kezdve nem volt nyugta, mindenki evvel bosszantotta. Még a sáripócsi bakter is csúfolódva kérdezte, amikor a szalkai vásárban találkoztak: — Hát Kisbagoson alabárdal ütök agyon a bohát?

A §. alatti magyarázat: hivatalból üldözendő, a honvédtörvényszék illetékessége alá tartozik, eseményjelentést kell tenni, gyanúsítottat nem kell elfogni.

Most már tisztában van a feljelentésből kitetsző bűncselekményekkel. Látja, hogy kényes ügyről van szó. Mégis megmarad előbbi elhatározásánál. A nyomozást megkezdi, hogy időt ne veszítsen. Az öpk. este bevonul, a nyomozást bizonyára átveszi, a hiányokat pótolja és az előírt jelentéseket is megteszi.

Oktató parancsa: Az előkészület az elhangzottak szerint megtörtént. A járőr szereljen fel! Kalap helyett táborisapka, éleslőszer helyett oktatótöltény. Ha felkészült, itt jelentkezék! A többieknek addig 5 perc pihenő!

b) Mozzanat.

Oktató helyzetközlése: A járőr a raktárkezelővel elindult kerékpáron a községből kivezető úton a kastély felé. A jv. a

3 jelzést tegye oda a kocsmához ⑩ D. prb. cső. otthon maradt, mint napos és B. cső-től ezt a parancsot kapta: „Ha bevonul az öpk., vagy helyettese, jelentse a történeteket és kérje meg, hogy távbeszélőn hívja fel a kastélyt. Mi valószínűleg ott leszünk“.

A járőr a vasúti átjáróhoz ⑨ közeledik. A jv. a jelzéseket tegye előbbre! Velük szembe jön egy asszony, kosár van a karján. A raktárkezelő már messziről felismeri mondván: „Itt jön az én gyanúsított munkásom felesége, úgy látom a faluba megy.“ A jv. a feleség jelzését a téglágetőtől vegye el és tegye oda az átjáróhoz! A járőr lassít és az átjáró előtt az asszonnal egy magasságban kerékpárról száll.

Az asszony beszédes, ismerik erről az oldaláról. A kérdésekre elmondja, hogy a postára is megy. Csudálkozik azon, hogy a raktárkezelő urat is itt látja. A férje ma reggel neki azt mondta, hogy bemegy a fiához a városba s csak holnap jön haza. A férjét az este a raktárkezelő úr megbízta azzal, hogy távollétében ezt a levelet, amit a kosárban visz, ma délelőtt adja fel a postán ajánlva, pénzt is adott rá. A férje reggel munkába ment a raktárba. Így jutott rá a levél feladása. Nem érti az egészet, ha a raktárkezelő úr nem utazott el és bent járt a faluban, miért bizta a levél feladását másra?

Ismételje el, amit hallott, — D. prb. cső!

Oktató (folytatja): A jv. és a raktárkezelő felfigyeltek erre, különösen, amikor az asszony a kosárból kivette az újságpapírba tett levelet és a raktárkezelőtől megkérdezte „Én adjam fel, vagy maga?“ A jv. intett a raktárkezelőnek, erre ő a levelet elkérte és felbontotta, benne volt minden (leltár, parancs, elismervény). A jv. megkérdezte még az asszonytól, hogy a faluból mikor jön haza. Az asszony azt felelte, 2 óra múlva. Szándékosan hallgatta el a jv., hogy tanuként kikerdezi majd. Ezután az asszonyt barátságosan elbocsátotta azzal, hogy a raktárkezelő úr lekéste a vonatot és visszajött, ő fogja feladni a levelet és elszámol a férjével.

Az asszony elment (a piros jelzést az oktató félreteszi).

Meg vannak az iratok (bűnjel).

A raktárkezelő boldog. Megköszöni a járőrnek az eddigi fáradságát és kéri, hogy ne tegyenek most már semmit, menjenek haza, az ügyet a munkással ő majd elintézi. A feljelentésből esetleg kellemetlensége lenne neki is, ezt el akarja kerülni. A tiszthelyettes úrnak ne szóljanak semmit.

Ismételje el ezt a részt, — C. prb. cső!

Oktató: Öt perc gondolkodási idő. Mit tesz a jv.?

Az oktató a helyes eljárást így képzelte el:

A jv. a raktárkezelőt felvilágosítja. Hivatalból üldözendő bűncselekmény nyomozását nem lehet abba hagyni (Szut. 64/2., 72/1., 468.). A csendőröket erre az eskü kötelezi (Szut. 1. mell.).

A bűnjelet őrizetbe veszi (Szut. 444., 447., 452/4.). A nyomozást folytatja. Gondoskodik bizalmi egyénenként. Helyszíni szemlét tart (Szut. 418.). Kikérdezéseket végez (Szut. 424., 431.). Gyanúsítottat elfogja (Szut. 312/8.), megmotozza (Szut. 318.), megbilincseli (Szut. 323/c.) és az őrsre kíséri (Szut. 319.).

A raktárkezelőnek egyelőre nem mondja meg, hogy őt is bűncselekmény terheli. Törzsrimesterről van szó, feljebbvalója. Öpk.-ának úgy is mindenről jelentést tesz, kikérdezését majd ő elintézi.

c) Mozzanat.

Az oktató közlése: A raktárkezelő még próbálkozott a járőrt a kötelesség útjáról letéríteni. Amikor látta, hogy minden kísérlet eredménytelen, a bűnjelet átadta.

A járőr a kastélyba ért (a jv. tegye oda a jelzéseket, a bizalmi egyéneket jelző 2 szürke jelzést is). A helyszíni szemlét bizalmi egyének jelenlétében megajtette, a kikérdezések egy részét — köztük a munkás feleségét is — elvégezte. Gyanúsított következik. A nyomozásról ő nem tud semmit.

Ismételje el, amit mondtam, — B. cső!

Oktató (folytatja): A raktárkezelő irodájában vagyunk. Ez a szoba az. Az épület ablakain rács van. Itt ül az asztalnál a jv., az ajtónál ott áll a jt., itt a kályha mellett ül a 2 bizalmi férfi. D. prb. cső. lesz a raktárkezelő, üljön ide az asztal széléhez. A törm. a gyanúsított munkás, menjen át a másik szobába és ott várjon rám. A gyakorlat akkor kezdődik, ha a jv.-nek arra parancsot adok. A raktárkezelőt küldje ki majd a gyanúsítottért. Ha bejön, fogja el, bilincseltesse és motozza meg, azután kezdjen hozzá a kikérdezéséhez.

Jelző kioktatása: Az oktató kimegy a másik szobába és A. törm.-t magatartására ott kioktatja (hívásra bejön, a csendőrök láttára meglepődik, a járőrnek különben engedelmeskedik, az iratok ellopását tagadja).

Oktató: Parancsot ad a gyakorlat folytatására.

A helyes végrehajtást így képzelte el:

A járőr a szobában az ajtóval szemben, attól 3—4 lépésre, sulybavett puskával feláll, jt. balra oldalt (Szut. 302.). A 2 bizalmi egyén a járőrtől jobbra a kályha mellett áll. Jv. a raktárkezelőt most küldi ki gyanúsítottért: hívja be, de nem mondja meg miért.

Gyanúsított belép, a raktárkezelő mögötte.

Jv. a meglepődött gyanúsítottához — „kész“ helyzetbe vett puskával —: „Berkes János! A törvény nevében foglyom, mert innen az irodából titkos iratokat lopott!

Rendelkezéseimnek köteles engedelmeskedni! Ha ellenszegül, fegyvert használok!

Járőrtárs bilincselje meg!“ (Szut. 315.).

A végrehajtás (Szut. 324.) közben a jelző tiltakozik a vád ellen és ártatlanságát hangoztatja. Jv. hallgatásra inti azzal, hogy később alkalma lesz védekezését is előadni.

Jv. a bilincselés helyes végrehajtásáról meggyőződik (Szut. 326.) és hozzákezd a motozáshoz (Szut. 441.).

Nagy Lajos
tiszthelyettes

1942 január 7.-én

Takács Ferenc
csendőr

1942 január 4.-én

Szappanos Károly
csendőr

1941 december 17.-én

Gál Gyula
próbacsendőr

1942 január 4.-én

HÖSI HALÁLT HALTAK

a közbiztonsági szolgálat hűséges és vitéz teljesítése közben

Tisztelgünk dicső emlékük előtt!

6. A gyakorlat befejezése.

Az oktató motozás közben új helyzetközlést ad.

Oktató helyzetközlése: Az öpk. a korábbi vonattal jött vissza az osztásától. A napos jelentést tett neki az őrsön történekről. A járőrt nem hívta fel távbeszélőn, hanem E. szolgálatba indult kerékpáron. Most lépett be az ajtón. A jv. jelentkezett. Kihívta a másik szobába, a jv. ott részletes jelentést tett az eddig történekről. Az öpk. a jv.-t megdicsérte és az ügy további nyomozását átvette.

A gyakorlatot ezzel befejezem.

Az elfogás, megbilincselés és személymotozás végrehajtását mindenki látta. Ki vett észre valami hibát? Nemsokára számon kérem.

7. Megbeszélés.

Az oktató kérdéseire a hallgatók megmondják az esetleges hibákat. Az oktató ehhez — ha szükséges — saját észleleteit is hozzáfűzi. Ha lényegi hiba történt, a gyakorlatot helyes végrehajtással megismételteti.

Egyébként a megbeszélés részleteit előre nem tudja át gondolni, mert az ahhoz szükséges anyag nagyrésze az oktatás során a hallgatók feleletéből és cselekvéséből fog kialakulni. A megbeszélést célszerű néha mindjárt akkor, amikor felmerül valami, a szükséges helyreigazítással kapcsolatban részletekben megtartani. Az

oktatás végén ilyenkor csak az abból lesűrhető tanulságokat kell összefoglalni.

Azokat a pontokat, amelyek alkalmazásra kerültek, — a helyes elképzelést az oktató ezekre alapozta — a megbeszélésnél érinteni kell (kikérdezés, vagy kikerestetés és felolvasás).

A példát különben szándékosan és megfontoltan állította be az oktató úgy, hogy annak alapján a megbeszélésnél rámutathasson a következő tanulságokra:

a) Fiatalság is jöhet abba a helyzetbe, hogy jvként nehezebb ügy nyomozásába azonnali elhatározással, irányítás nélkül, önállóan kell belefognia. Aki nincs tisztában a szabályokkal és nem tudja azt sem, hogy ha kétségei vannak és magára van utalva, akkor az őrsön mit, hogyan keressen és hol találja azt meg, cselekvőképtelen lesz, vagy hibás intézkedéseket tesz.

b) A jv. helyes elhatározásának, önbizalmának és gyors cselekvésének volt köszönhető a bűnjel kézrekerülése. A véletlenség úgy hozta magával, hogy az asszony a járőr karjaiba szaladt. Ha a jv. késlekedik és az asszony a levelet a postán feladja, a nyomozás mennyi munkát és fáradságot okoz és kérdés, hogy sikeres lett volna-e?

c) Helyesen járt el a jv., amikor a raktárkezelő kívánságának ellenállott. Ilyen kísértésnek gyakran ki van téve a csendőr. A lelkiismeret legyen mindig a leg-

A Kormányzó Úr Ö Főméltósága által kitüntetett Sebestyén József thts. feldíszítése a dandárparancsnok által Zomborban, 1941. XII. 6-án.

főbb ítélőbíró. A csendőr-tízparancsolat 3. pontja éppen idevág. Mit mond? „Hűség, becsületed, vitézséged nem eladó!“ Ne felejtjük el.

A kép teljessége és az esemény további következményeinek érzékeltetése céljából az oktató még a nyomozás folytatását és eredményét is ismertetheti. Pl.:

Az előírt helyekre az öpk. a jelentéseit megtette. Ennek alapján a nyomozásba a K. szervek és a nyomozó alosztály is bekapcsolódtak. A bűnjeleket fel kellett adni az itteni postán a megadott címre. A címet Budapest polgáriruhás nyomozók figyelték és tetten érték, amikor az iratokat egy harmadik személynek akarta átadni. Elfogták mindkettőt.

Ebből is láthatjuk, hogy milyen nagy kár származott volna abból, ha a jv. lelkiismeretlen és a raktárkezelő kívánságát (elpalástolás) teljesíti.

A raktárkezelőt azonnal felváltották. A bűnvádi eljárás megindult ellene is.

A jv. (B. cső.) az öntevékeny és leleményes nyomozásért dicséret okiratot kapott.

Az ismertett oktatósi példa egy olyan eset az ős szolgálatából, amelyben az ezzel kapcsolatos események teljes sorozata — az első értesüléstől a nyomozó jv. megdicsééréig — érintve van, de ebből csak a c) mozzanat van részletesen kidolgozva. Az „Irányelvek“ III. Fejezet 7/b. pontja alapján történt ez így, mert az a)

és b) mozzanatok megbeszélése után, a valóságban csak a c) mozzanat lett végrehajtva.

A példából láthatjuk, hogy egy ügy elintézése során a járőr eljárásában alkalmazásra került a Szut., Btk. és más segédletek különböző pontjainak egész sorozata. És ez így van az életben is.

A helyes eljáráshoz két kellék szükséges: elméleti ismeret és alkalmazni tudás. Az előbbit meg lehet szerezni a könyvből is, az utóbbihoz azonban tapasztalatok kellenek, amelyeket csak a gyakorlat — az élet és az oktatás — adhat meg.

Abból az eseménysorozatból, amit ez az oktatási példa felölelt, ki lehetne még ragadni sok olyan mozzanatot, amelyekkel akkor kell majd részletesen foglalkozni, amikor a foglalkozási jegyzék szerint, az oktatás anyagát az ott érintett szabályzatpontok képezik.

A következő oktatási példák egyszerűbbek, más feladatkörből vett egyes mozzanatok lesznek.

Távolkeleti mozaikok.

Írta: * * *

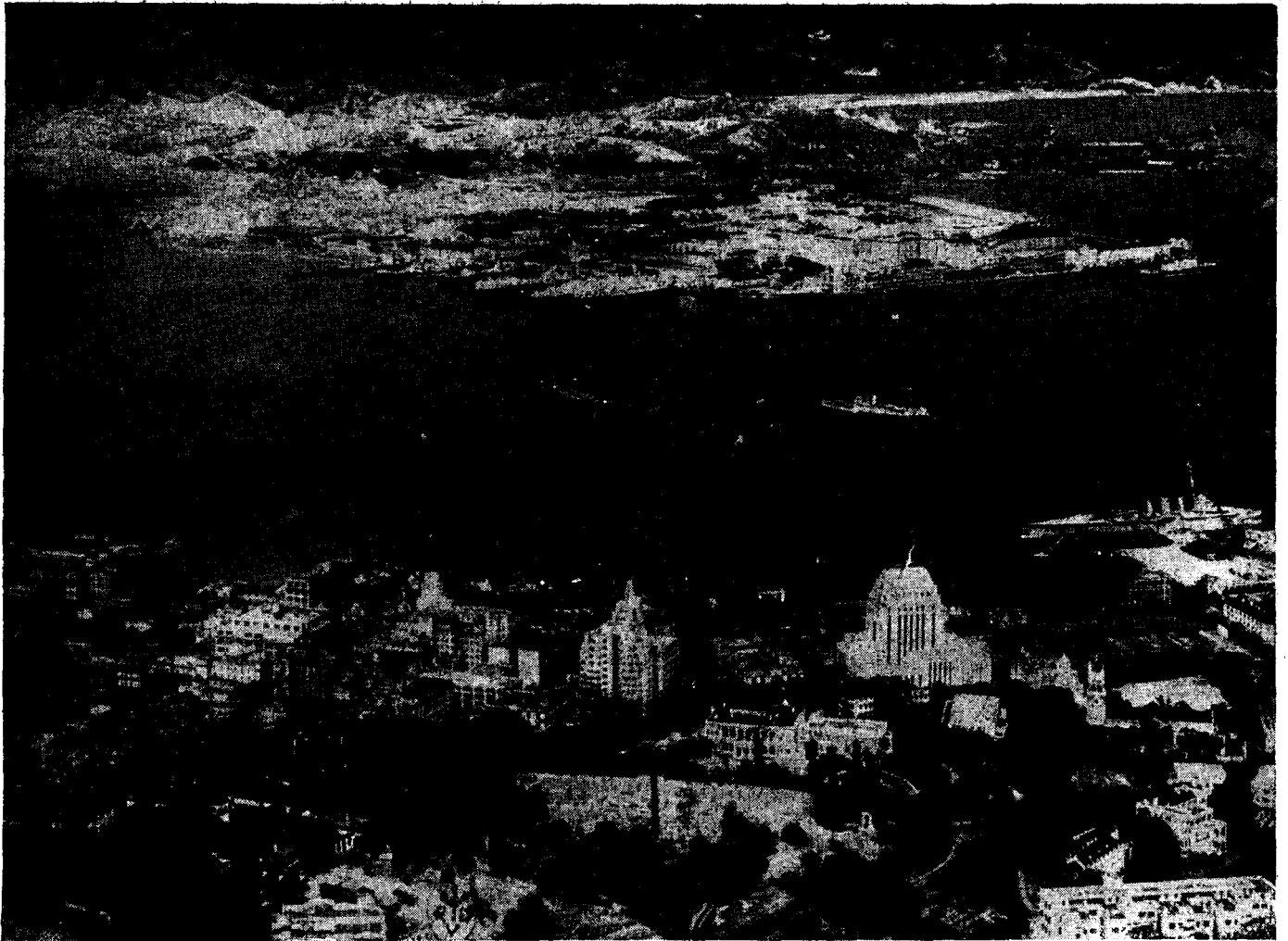
Folyik az élet-halálküzdelem a Távolságon! Japán hadatüzent Angliának és az Egyesült Államoknak, hogy megkezdje kiszabadulását a fojtogató, halálos, angolszász ölelésből. Japán a harmadik tagja a Német- és Olasz-birodalom képviselte tengelyhatalmaknak, melyeknek Magyarország is segítő szövetségestársa. A hatalmas távolság miatt Japánról kevesebbet tudunk, mint többi szövetségeseinkről. Időszerű, hogy amikor Távolságon megindult hősiességünk harcuk: túl a napi sajtó keretein, megismerkedjünk velük és azzal a hatalmas kérdéssel, melyet egyszerűen csak „Távolságnak“ neveznek...

Japán közel négyszázezer négyzetkilométeres területén több, mint hetvenmillió lakos él. Földjének alig húsz százaléka alkalmas megmunkálásra, ezért a termő területekre eső népsűrűség az ezer főt is meghaladja négyzetkilométerenként! A japánok lélekszáma évenként egymillióval gyarapodik. A hatalmas, megmunkálásra alkalmatlan területek miatt Japán ipari állammá lett. Ehhez piacra és nyersanyagra volt szüksége. Mivel Anglia és Amerika egyiket sem adta meg neki, ezért fordult Japán a hozzá legközelebb eső szárazföld felé: Kínába. Hatalmas népszaporulatának levezetésére is szüksége volt új területekre, mert a távolsági szigetekre — melyek angol, illetve amerikai fennhatóság alatt állottak — igen erősen korlátozták a bevándorlást.

Mit akar Japán Kínában?

Egységet, politikai és gazdasági rendet. Japán külpolitikája egy mondatban foglalható össze: „Ázsia az ázsiaiaké!“

Amerika Perry admirális hajóhadát 1854-ben Tokioba — Japán fővárosába — küldte és a partraszállott amerikai tengerészek jelenlétével „siettetett“ a japán-amerikai kereskedelmi megállapodás megkötését. Ekkor kezdődött meg Japán amerikai bekerítése! Amerika a kalmárkodás álarcával egyre inkább befolyásolni kezdi Japánt. Megszerzi a Japán körül lévő Távolsági szigeteket és az amerikai flotta fejlesztésének oka nem kis mértékben az volt, hogy Japán hatalmi törekvéseit állandóan ellensúlyozhassa. Mivel látta, hogy Japán

A kauluni tengerszoros Hongkong előtt, amelyen a japán előcsapatok úszva keltek át.

Kína felé közeledik, megpróbálta a hiszékeny kínaiakat Japán ellen hangolni. A múlt század végén az amerikai „hittérítők“ és gazdasági „szakemberek“ hatalmas csapata lepte el egész Kínát. Ezek valóságban amerikai kémek, illetve politikai ügynökök voltak, akik szüntelen lázítottak Japán ellen.

Az elmúlt világháborúban sikerült az amerikaiaknak Japánt rávenni arra, hogy az ő oldalukon avatkozzanak be a világmérfőzésbe, de a versaillesi szerződésben alaposan kismizmizték őket. Ráadásul rájuk kényszerítették az úgynevezett „flottaegyezményt“, mellyel teljesen megkötötték a japán haditengereszet fejlődését. De a népi erőktől duzzadó, hatalmas japán nép nem várta ölbetett kezekkel, hogy véglegesen megsemmisítsék! 1931-ben megszállja Mandzsuriát, két év múlva otthagyja a Népszövetséget, 1934-ben felmondja a „flottaegyezményt“ és egy évre rá megkezdí a Kína elleni hadműveleteket! Napjainkban azután — amikor Amerika és Anglia lealázó feltételekhez kötötték Japán lélegzethez juttatását, megélhetését és fejlődését, Japán megüzente a háborút két ősi ellenségének!

*

Hongkong elestéről hallottunk már, de kevésbbé ismerjük ennek a területnek rendkívül nagy jelentőségét.

1842-ben lett Angliáé ez az alig 100 négyzetkilométeres sziklasziget, amely a vele szemben fekvő félszigettel együtt kitűnő kikötőt zár körül. Hongkong egyre

fejlődött és napjainkban már egymillión felüli a lakosainak száma. Nagy átrakó-kikötőjében élénk kereskedelmi élet zajlik. Rizst, szenet, ónt és gumit szállítottak innen, főleg Amerikába. Rengeteg konzervgyár, kenderfonó, porcellán- és egyéb díszműárú-, börgyár keletkezett ebben a nagy kereskedő-városban, melyet ki-válóan védelmeztek a környező magas hegyek.

Hadikikötőjét kitűnően kiépített erődrendszer védte, három hadirepülőtér is szolgált az itt állomásozó angol erők támaszpontjául, de a japán bombázók csakhamar használhatatlanná tették ezeket. Ma már a Felkelő Nap országának hadilobogója leng Anglia híres távolkeleti támaszpontján...

*

Angolszász bekerítés indult meg Japán ellen. Ha elővesszük a térképet és bekarikázzuk a Távol-keleti angolszász támaszpontokat: szemünk elé tárul a Japán köré font gyűrű. Északon: az *alaszakai* partok, az *Aleuták*, *Kamcsatka*, *Kurilli-sziget* csoport; délről *Havay*, a *Fülöp-szigetek*, *Guám*, *Hongkong*, *Singapore*... és középen Japán.

Valóságos belső védelmi vonalat teremtett meg ezek ellen a Mikádó országa, mert délről a *Spratley*- és *Hainan-szigetek*, a *Pratas-zátonyok*, majd *Formosa*- és a *Riu-Kiu-szigetek* lehetetlenné teszik Japán megrohanását, sőt! — ahogy a hadijelentésekből láthatjuk — a japánok egyre-másra támadják és veszik birtokba az amerikai támaszpontokat...

Japán tengeri erejét az orosz-japán háborúban, 1905-ben Cszuzimánál mutatta meg a világnak először. Az előzőekben röviden érintett „flottaegyezményben” arra kényszerítették Japánt az angolszászok, hogy minden öt amerikai és öt angol hadihajó után, összesen csak három hadihajót építhessen!...

Japán szigetország. Ereje flottájában van. Éveken át küzdött a lealázó állapot ellen, de hiába. Mikor Japán megalkotta a Mandzsukuó-császárságot és hozzákezdett Kína újjárendezéséhez: fokozottan érezte hajóhada hiányát. A „flottaegyezmény” felmondása után hatalmas ütemben kezdett annak megszervezéséhez. Bár valódi állományát mindig titkolták, a legutolsó, bevallotta adatok szerint mégis: 9 csatahajó, 12 nehéz cirkáló, 5 páncélos cirkáló, 7 repülőgép-anyahajó, 6 repülőgéphordozó-hajó, 12 torpedóromboló, 115 romboló, 25 könnyű cirkáló és 60 tengeralattjárója lenne Japánnak, a rengeteg kis hadihajót nem számítva, melyek a hajóhad tonnatartalmát az *egymillió tonna* fölé emelik!

A német-angol ellenségeskedések kezdetekor gyengült a távolkeleti angol tengeri haderő, melyek most vesztükre jelentek meg a japán-amerikai feszült helyzetben Japán körül. A halálmegvető bátorságú japán repülők nehéz bombarakományukkal megterhelt repülőikkel *együtt* zuhantak rá az angol flotta büszkeségre. Áttörték a fedélzetet és a hajó gyomrában robant fel rakományuk, mely percek alatt a tenger fenekére vitte Anglia tengeri erejének tekintélyes részét...

Singapore, melyet szeretnek Kelet Gibraltárjának nevezni, az angolok legjobban megerősített támaszpontja. Több mint százmillió dollár költséggel építették ki Singaporét, a Csendes-óceánra vezető tengeri út legfontosabb állomását, mely ellenőrzi mind a Holland-Indiába, mind a Kínába igyekvő összes hajókat. Singapore tulajdonképpen sziget, de a Maláj-félszigethez töltés kapcsolja. Az angolok 1819-ben rég bevált módszerükkel szerezték meg. A bennszülött törzseket egymás ellen kijátszották, hogy aztán a „győztestől” ők vásárolják meg Singaporét. A város a Singapore-sziget déli sarkában fekszik. Az alig 25 kilométer széles és 40 kilométer hosszú sziget javarészt hadiberendezések töltik ki. Ezért a lakosság a városba szorult. Félmillió kínai, 70.000 hindu és maláj, alig 10.000 félvér és ugyanennyi fehér ember lakja.

Singapore a világ legnagyobb hadikikötője, benne *egyszerre* horgonyozhatna a világ *valamennyi* csatahajója! A messzehordó tüzérség nagy tömege beépített állásokban őrzi a tengert. Számos páncélkupolás, beton-erőd egészíti ki az ütegek láncolatát, melyeket a sziget belsejében is megtalálunk. Sok földalatti víz- és olajtartály, igen sok hangár és repülőtér jelzi az itt állomásozó angol repülők számát. A békeévek hadgyakorlatairól kiadott jelentésekben az angol vezérkar Singaporéről mindig úgy emlékezett meg, mint *bevehetetlen* angol támaszpont. Ma már ezt nem állítják ilyen határozottan...

Francia Indo-Kína hadászati fontosságán kívül, igen alkalmas a japán népszaporulat befogadására. 1940 júniusában — mikor Indo-Kína kormányzója elutasította azt a japán kívánságot, hogy engedjen japán katonákat partraszállni a gyarmaton — a japánok a Vichy-i francia kormányhoz fordultak. Kérelmük legfőbb indoka az volt, hogy Francia Indo-Kínán

keresztül kapja hadianyaga nagyrészét Csang-Kai-Csek, az ellenálló kínaiak vezére. Franciaország hozzájárulásával 1940 szeptember 22-én partraszálltak Indo-Kínában a japánok és gyors előnyomulással egész a kínai határig meneteltek. Birtokukba vették a híres tonkingi vasútvonalat, mely a Dél-Kínai tengerrel köti össze a kínai Jünnan tartományt, melynek hasonnevű fővárosából osztják el a kínaiak a hadianyagot. Ez a 900 kilométeres tonkingi vasút 15 alagúton és több mint 1000 (!) hídon át vitte az értékes hadianyagot Csang-Kai-Cseknek, a kínai kormány székhelyére: Csung-Kingba. Most már a vasútvonalon is a japánok az urak.

A Mikádó — a japán császár — birodalma az első katonanemzet Távol-Keleten. A 2500 éves Japánban a császár személye különös tiszteletnek örvend, mert őt a császárok megszakíthatatlan láncolata révén: *felszentelt* személynek tartják Japán élén. A vezető vallás a *sintoizmus*. De az újabb eredetű buddhizmus is: a Haza, a császár és az ősök tiszteletét parancsolja. A japán katonának vallása parancsolja az önfeláldozást hazájáért. *Araki* tábornok 1931-ben „kodo” néven mozgalmat indított, melynek az a célja, hogy az ősi japán harcosok: a szamurájok — önfeláldozó katonaszellemét újra felélesszék. Erre nézve jellemző, hogy Japánban 15.000 katonaiskola működik, hol évente kb. hárommillió fiút nevelnek katonának. A japán Szolgálati Szabályzat szerint: „*Legszebb virág a cseresznyevirág, a legkülönb férfi a harcos!*”

Vladivosztok a távolkeleti Oroszország egyetlen hadászati fontosságú kikötője. Szentpétervár, mely a Finn-öbölben fekszik, kiesik a világkereskedelmi útvonalból. A Fekete-tengeri orosz kikötőket a Boszporusz őrzi. Port Artur már az orosz-japán háborúban elvesztett, egyedül Vladivosztok hivatott Oroszország tengeri hatalmát biztosítani.

1885-ben építették ki hadikikötőnek a Murawjew Amurskij félsziget déli csücskében fekvő Vladivosztoktot. 1920-ban a Szovjet távolkeleti fővárosa lett. Jégtörőhajók segítségével a három téli hónapban is hajózható a kikötője. Mandzsukuó hal-, szőrme-, olajkereskedelme Vladivosztokon keresztül bonyolódott le. A különválasztott hadikikötő jól megerősített. A partmenti, földalatti erődökben 80.000 katona várakozik. Korea birtokbavételével Japán mintegy 150 kilométerre közelítette meg Vladivosztoktot. A határon jól kiépített erődök felfoghatják az oroszok esetleges támadását, míg a Mandzsukuóból és a Koreából meginduló japán erők egy-kettőre Vladivosztok oldalába és hátába juthatnak...

Japán légierejéről nincsenek pontos adataink. De tudjuk azt, hogy gépeik kiválóak, a haditapasztalatok felhasználásával épültek. A pilóták kiképzése — úgyszólván már a gyermekkortól — 6 szárazföldi- és 2 tengerészeti-repülőiskolában történik. A japán ipar felerészben a hadseregnek dolgozik, de majdnem kilencven százalékban a légihaderő céljaira. Különösen kiválóak a japán bombázók és vadászok. Repülők nem használnak ejtőernyőt, hanem a megsérült, vagy lelőtt géppel együtt zuhannak le a halálba. Ha sértetlenül érnének földet, kötelesek gépüket felgyújtani, de az nem juthat az ellenség kezére.

Japán bombázók támadásra indulnak!

Indiai készülődésekről is hallani... Mert a valóság nem az, amit az angolok, propaganda filmjeikben a világnak megmutattak. Nem vérszomjas és műveletlen nép a hindu, akik csak „örüljenek” az angol uralomnak! Magas értelmi színvonalú, szabadságszerető nép él Indiában, akiket az angolok keservesen kizsákmányolnak. 1858-ban, mikor az utolsó hindu *Nagy Mogul* fellázadt az Indiát kizsákmányoló angol kereskedelmi társaság ellen, angol sorkatonaság verte le őket. Disraeli, az angol zsidó miniszterelnök indítványára Viktória királynő kebelezte be Indiát Angliába. Azóta tart a hinduk szabadságmozgalma. India úgylátszik kezdi megelégni a sok ígéretet, az üres szófecsérlést. *Gandhi* és *Nehru*, nemzeti szellemű vezérek próbálják legyőzni a rengeteg különféle népfaj-, és vallás közti ellentéteket, hogy közösen vehessék fel harcaikat az elnyomó zsarnokság ellen. India három fajta államból áll: 15 tartomány alkotja Angol-Indiát, több, mint 650 maharadza vezetése alatti benszülött állam alkotja *Hindu-Indiát*, a járhatatlan hegyvidékeket *gyarmatként* kezeli az angol kormány.

*

Afganisztán ázsiai királyság, melyet a Hindukus-hegység oszt ketté. 12 millió lakosának fele őslakó afgán: harcias, földművelő és állattenyésztő nép. A birodalom már a XVIII. században angol befolyás alá került. A világháború alatt Afganisztán nem avatkozott bele a küzdelembe és az 1920-as években kivívta teljes elszakadását Angliától. Az angol Intelligence Service (Titkos szolgálat) minden mesterkedése megtört az erélyes uralkodók ellenállásán. Anglia már régen hirdeti, hogy Afganisztán Indiára pályázik. Tény az, hogy a Waziristani törzsek állandó zavargásokat idéznek itt elő. Az angolok a szárazföld felől leginkább az afgán határt erősítették meg. Főként a *Kayber-hágót*,

ahonnan a történelem folyamán mindig megindult az India elleni támadás.

A japán olaj sokat vitatott kérdés most szakkörökben. Lesz-e elegendő olaja Japánnak? Ezt tárgyalják sokan most. Az óriási iramban megindult tengeri- és légi hadviselés rengeteg benzint és olajat emészt. Eddig Japán az olajat Holland-Indiából, Kanadából, Angol-Borneóból és az Egyesült Államokból kapta. Japán érdekeltsgű olajtársaságok voltak Schalinban és a mexikói Vera-Kruzbán is. Ma ezek természetesen megszűntek Japán részére. Mi lesz most?

A japán kormány már 1935-ben elrendelte, hogy az összes japán olajtársaságok minden esztendőben felévi forgalmuknak megfelelő mennyiséget tartalékoljanak. Temérdek kísérleti telepet állítottak fel Japánban a mesterséges olaj előállítására. Több éves termelési terv végrehajtására állami szervezetet létesítettek, amelyik kellőképpen gondoskodott arról, hogy legyen elég olaj és benzin a mostani hadműveletekhez.

*

A Fülöp-szigetek óriási csoportja több mint hétezer szigetből áll. Tizenhárommillió lakosából mintegy tizenötezer a fehér ember, húsz ezer a japán, a többi benszülött őslakó: *filippinó* és *negridó*. A spanyol felfedezésű szigeteket II. Fülöp spanyol királyról nevezték el. Az 1898-as spanyol-amerikai háborúban jutottak a szigetek Amerika birtokába. Örökös lázongásaikat az amerikaiak vérbe fojtották és a filippinók szüntelen szabadságra való törekvésükkel csak annyit értek el, hogy Rooseveltt, amerikai elnök 1946-ra függetlenséget ígért nekik.

Szélsőséges éghajlatú a Fülöp-szigetek vidéke. Gyakoriak a pusztító viharok és a vulkáni kitörések is. A forróégyövi pálmákat épúgy megtaláljuk a szigetekeken, mint a hegyek fenyőit. A nemes fémeken kívül, jelentős a szén- és kőolajtermelés, világhírűek a cukornádültvények és a manilai kender. Amerika alaposan kihasználta a Fülöp-szigeteket, mert összes terményeinek mintegy kilencven százalékát magának foglalta le.

A legnagyobb Fülöp-sziget: Luzon, székhelye *Manila*, amerikai hadászati hídfőállás Japán felé. Manilában több, mint negyven fontos kereskedelmi hajóút található. A japán kézbe került Fülöp-szigetek megszüntetik Ausztrália biztonságát, mert az alig harmincöt fős — négyzetkilométernyi — népsűrűség rengeteg japán számára biztosít letelepedési lehetőséget. De Ausztrália még gyérebben lakott és a Felkelő Nap országának fiai messzire eljuthatnak.

Fülöp-szigeti tájék.

A japán hősi halottak tiszteletére rendezett istentisztelet helye.

A burmai út kifejezéssel is naponta találkozunk az újságokban. A kínai hadsereg ellátása a már ismertetett tonkingi vasútvonalon kívül, főként a burmai úton át történik. Ez a mintegy 1200 kilométer hosszú út a hátsóindiai Burma-tartomány: *Lashio* nevű városából indul ki és Csung-Kingba, a kínai kormány székhelyére vezet. Mióta a japánok birtokukba vették Indo-Kínát, szüntelen támadás alatt tartják a burmai utat és a Kun-Ming nevű kínai repülő támaszpontot, mely a burmai út légvédelmét hivatott ellátni. Majd egy évig tartott az 1938-ban építeni kezdett burmai út elkészülte. 160.000 kínai kuli dolgozott itt angol és amerikai mérnökök vezetése alatt, minden gépi segítség nélkül, tisztán emberi erővel! Gyakran majd 3000 méter magas hegyek között kanyarog a világhírű burmai út, majd hirtelen 2000 métert esik, hogy a Salue és Mekong folyókon vezessen tovább, kínai területre. Az út 3–4 méter széles, a gyakori esőzések veszélyes földcsuszamlásokat okoznak. Általában csak egyirányú forgalom lehetséges rajta, gyakori kitérő-helyek teszik lehetővé mégis a kétirányú közlekedést. Mindenütt légvédelmi tüzérség, vadászrepülők, pótkjárművek és helyreállító osztagok állanak készenlétben, hogy a hatalmas forgalom zavartalanul folyhassék. Elszánt japán ügynökök szabotázs cselekményein kívül, a japán légihaderő az, mely egyre nehezebbé teszi Csang-Kai-Csek helyzetét...

A japán katona hősiességéről már évekkel ezelőtt hallottunk, mikor olyan fajta, élő emberrel kormányoztatott torpedó kipróbálására kértek önkéntes jelentkezőket, melynél a kísérletező katona életét veszti. A száz kísérleti helyre több, mint ötezren jelentkeztek...

A szárazföldi haderő kb. 70 hadosztályból áll, mintegy tiz-tizenkét millió harcossal. A legfőbb hadúr a császár. A hadügyminiszter független a parlamenttől. A vezérkar erősen befolyásolja a belpolitikát. Nincsenek náluk külön fegyvernemek, csak „harcos fegyvernem“ és „ellátó csapat“. A japán harcok igénytelen és rendkívül szívós szervezetű. Egy korty víz, egy marék rizs elég neki egész napra. A negyven kilométeres menetet csak „sétának“ tekinti. Igen kedvelik a közelharcot, önvédelmi fogásaik világhírűek. Elszánt támadásukról különösen ejtőernyős csapataik és légi gyalogságuk híres. A japán gyalogság rohamának a legkorszerűbb fegyverekkel felszerelt angol és amerikai csapatok sem tudnak ellenállni! Legnagyobb szégyennek a hadifogságot tekintik. Tisztjeik inkább öngyilkosok lesznek, mintsem az ellenség kezébe kerüljenek! Ez náluk nem az értelem hiánya, hanem a legmagasabb fokú becsületérzés, melyet évszázadokon át, apáról fiúra örökölnek. A hősi halált a harcok legmagasabb kiváltságának tartják.

Japán fővárosában, Tokióban, gyönyörű szép kertben nyugszanak az elesett hősök hamvai. E megdicsőülteket a japánok *Isten fiainak* tartják és a hősi ligetet, túlvilági névvel „Yasukumi szekrénynek“ nevezik. A harcba induló csapatok mindig megjelennek itt, ahol évente a császár is istentiszteletet mutat be a hősöknek. A hadbaindulók legidősebbje elő lép és a hősök hamvai előtt leborult japán katonák az ő felszólítására harsány hangon kiáltják:

— A hősi halál után viszontlátjuk egymást!...

Portyázás.

Pirosszegélyű pepitakabátot viselt a foxi, amelyik egy újsághirdetés szerint elveszett. A megtaláló magas jutalmat kap. Nosza neki, keressük a pepitát, hajdani arszlánok és egyéb válogatott gavallérok szívhódító színekockáit.

Viszont erős a gyanunk, hogy a személyleírás nem teljes, mert pepitakabátos foxi nagyobb számban szaladgál Budapest utcáin. Tudni kellene tehát, hogy a keresett foxi mezítláb volt-e vagy lakkcipőben, milyen mellényt, nyakkendőt, esetleg nadrágot viselt? Ne tessék mosolyogni, mi már láttunk nadrágos kutyust. Még a farka is tokra járt, mint nálunk a szurony, csak az övé posztóból volt kiügyeskedve. Olyan volt, mintha egy óriás répát felöltöztetnénk s ez a csóválás szabályai szerint ide-oda ingana. Rettenő jót mulatott rajta az utca népe.

Ne túlozzuk az állatszeretetet. A kutya mindenképpen kutya akkor is, ha foxi. Okos, kedves jószág, sokak szerint értelmesebb és ügyesebb, mint akárhány ember, de mégsem ember. Igaz, az sem ember, aki az állatot nem szereti, de azt is a maga módján kell csinálni. Néme-

A Kormányzó Úr Ő Főméltósága adományozni méltóztatott: a Magyar Ezüst Érdemérmét: Horváth István thtts-nek (1); a Magyar Bronz Érdemérmét: Füzesi Lajos szv. thtts-nek (2); a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Olasz Lajos (3), Szabó Bertalan (4) cső-öknek és Boros Béla prbcső-nek (5).

lyik ember valóságos rabja és szerelmese a kutyájának, macskájának. Inkább lemondana rokonokról és barátokról, mint a becézett állatról. A kutyusé a legjobb falat, a legszebb diványpárna, neki a függönyzsínort is el szabad rágni, de emberfia poros cipőtálpát a padlóra ne tegye, mert megkapja a magáét. A kutyusnak minden szabad, a kutyus most eszik, most alszik, most a kutyus levegőzni óhajt, a kutyus prüszköl, talán náthát kapott, itt a kutyus, ott a kutyus, mindenütt a kutyus, egyszer aztán az egész család, az egész ház, az egész utca, a város, a földkerekség, az egész élet mindenestől a kutyus körül forog. Ez már nem állatszeretet, hanem állatbűvölet.

Hiszen igaz, mindenki azzal tölti az idejét, amivel akarja és azzal rángatja el a függönyzsínórját, amivel akarja, de van ebben a kérdésben azért valami közügy is. Ha megszámlálnánk a dédelgetett kutyusokat, elképednénk, akkora szám jönne ki. Túlsokan adják oda minden gondoskodásukat az állatnak s ezt szószerint lehet venni a legtöbb esetben: minden gondoskodásukat. Kikapcsolódnak a közös emberi gondokból, elszigetelik magukat. Párisban parádés kutyatemető van, drága emlékművekkel tele. Ugyan mennyi szívdobbanás, és mennyi pénz jutott és jut ma is embertársak helyett a kutyáknak? A társadalom amúgyis annyi felfogás, érdekek, ízlés szerint rétegződik, minek ehhez még a kutya is? Összefogásra, egymás megsegítésére van szükségünk. Ember szeresse és segítse az embert. Nincs olyan pepitakabát, amelyiknek embertársnál is ne akadna rászoruló gazdája.

Az elzárkózás különben is gyengénk. Tessék a vendéglőben olyan hatterítékes asztal mellé ülni, ahol már letelepedett valaki. Szerencsés esetben nem harap, csupán morog. Aztán fészkelődni kezd, öt perc alatt behabzsolja az egész ebédet és veri gyűrűjével a poharat; főúr, fizetek! Idegesen fizet és még egy utolsó felháborodott pillantást vetve a betoziakodóra, elrobbog.

Nem vagyunk egymáshoz elég közvetlenek és barátságosak. Avonaton mindenki külön fülkét akar, fürdéshez külön Dunát, kiránduláshoz külön hegyrendszert s ha lehetne, mindenki a maga külön holdja alatt vallaná ki az első szerelmét. Olyan háttorzongatóan hidegek s idegenek tudunk lenni egymáshoz, mintha a másíknak nem dukálna, hogy ő is lélekzik, ő is eszik, ő is utazik, egyáltalában ő is létezik. Túlkeveset tudunk egymásról és görcsösen vigyázunk rá, hogy ha már légmentesen beburkolózni nem lehet, akkor már gazdababbnak, boldogabbnak, szerencsésebbnek higgyenek az emberek, mint amilyenek vagyunk.

Hiszen persze, itt van az önérzet, az egyéni emberi méltóság, ez természetesen határt szab a közlékenységnek, de mi általában messze túlmegyünk ezen a tiszteletreméltó és szükséges határon. Olyan gondokat is kendőzünk, amelyek általánosak s amelyek elviselése együttesen könnyebb lenne. Sokszor nehányszavas őszinte emberi megnyilatkozás, amiben a magunk gondjainak a tükröképét ismerjük meg, bátorít és felemel, mert látjuk, hogy a másik, harmadik, századik, valamennyi embertárs is ugyanúgy küzd, ugyanúgy harcol s a közös küzdelem könnyebben elviselhető, mint az egyéni vergődés.

Éppen most éljük azokat az idöket, amikor a küzdelem csakugyan közös a legmesszebbmenő értelemben. Már az ifjúsági regényekből tudjuk, hogy viharban megmarkolják egymás kezét az emberek, a közösség eleven láncát vetik szembe az elemekkel. Ilyenkor nincs hiúság, nincs pletyka és nincs sok más olyan emberi gyöngö, ami a béke aranynapjában csupán kellemetlenkedik, de bajt nem csinál. Most az efféle szórakozásoknak nincs idejük, most nem érünk rá a másik ember szebb bútorára, előnyösebb társadalmi kapcsolataira irigykedni.

Az összefogást, amit vezetőpolitikuskainktól kezdve minden közéleti ember sürgetve hirdet, ezeken a kicsiségeken kell kezdeni. Legyünk emberebbek, nyiltabbak, őszintébbek egymáshoz a mindennapi életben. Türelmebbek másokhoz s követelöbbek magunkhoz. Ne gyengítsük a másik hitét és erejét, mert a magunkét is gyengítjük vele. Egyéni harcokkal ne tereljük el a figyelmet a közös veszélyről. Segítsük egymást legalább annyival, hogy nem bántjuk a másikat. Nem kell hozzá pénz, csak kicsi lelkiismeret és okos alkalmazkodás a nehéz idökhöz. Ez az emberi közeledés, összefogás hatalmasabb erőt adhat a nemzetnek akármiféle politikai programnál és ehhez nem kell szavazócédula, nem kell kortesbeszéd, nem kell politikai tudomány, csupán egy kis józanág és emberségesség kell.

Vagy talán ez a kicsiség a legnagyobb, amit ember embernek adhat?

Visszatérve a pepita kutyusra, olvassuk egy másik ujsághírben, hogy a németek harminckétfélmillió téli ruhadarabot gyűjtöttek össze napok alatt a katonáiknak. Csecsemöket is beszámítva, minden harmadik német adott valamit. Hogy ez nálunk is így lenne? Azt sem mondjuk, hogy igen és azt sem mondjuk, hogy nem. Csak annyi a biztos, hogy a németek harminckétfélmilliót

adtak, mi meg egy kis pepitát keresünk, de ne gondoljunk ebből csak a rosszra. Talán ez a magyarázata, hogy az embert kiirtani nem lehet.

Ezermilliók harcolnak. Ilyen háború még nem volt. Egyetlen lángözön a földgolyó, tengerek és földrészek viaskodnak s ezen a döbbenetes színen egyszer csak megjelenik a pepita kutyuskát kereső hirdetés. Egy ember panasza, akinek elveszett valamije. Ehhez a panaszhoz akad közvetítő ujság, akadnak hozzá olvasók és biztossan akadtak hozzá keresők, sokan nem a pénzért, hanem magáért a kutyusért, vagy inkább annak a másik embernek a megsegítéséért, akinek valamije hiányzik.

Minden éremnek két oldala van, ennek is. Bámulatos, mekkora életerő van az emberben. Égszakadás és földindulás sem tudja eltépni a maga mindennapijától, az ember minden viszonyok között talál valakit, valamit, talál cselekvéseket, feladatokat ezerszámra, amelyek ezer szállal kötik az élethez, akár ha hegyek szakadnak össze körülötte. Ez az életerő menti át az emberiség sorsát minden válságon a következő nemzedékek számára.

Az éremnek csakugyan két oldala van itt is. Amennyire hiba a pepita kutyásoknál a túlzás, akkora hiba lenne, ha az ember a válságok idején levágná csibéjétkacsáját-kutyáját-macskáját, ha az ember feladná a mindennapokkal az apró kis harcokat, ha kiséperné a napjaiból azt a tömérdek apróságot, amik úgy kötik az élethez, mint kacsok a szőlőt a karóhoz. Az ember rég eltűnt volna a földről, ha válságos időben életét a félelem és jajveszékelés uralná. Szerencse, hogy az asszonyok ilyenkor is dühbe tudnak gurulni, ha a tej kifut s a férfiak ilyenkor is el tudnak vitatkozni azon, hogy a nyáron fogott csuka kétkilós volt-e, vagy három (biztosan félkiló volt. Szerk.). Esetleg az elkószált pepita kutyust keresik kétségbeesetten, ami még mindig jobb, mint ha a világhelyzet abban mutatkoznék, hogy komor kísértetek járkálnak az utcákon.

Bűnügyi apróságek

Írta: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** alezredes.

(3. közlemény.)

Az alábbiakban a német bűnügyi rendőrség által 1933 júliusában Neuwaldensleben középnémetországi városkában és környékén, gyilkossági esettel kapcsolatosan alkalmazott érdekes tömegintézkedéseket ismertetem.

1933. évben Neuwaldensleben és Bülstringen középnémetországi városkák erdőborította környékén két ismeretlen gonosztevő garázdálkodott. 12 olyan eset fordult elő, amikor ezek az ismeretlenek (nem együtt működtek, hanem külön-külön) az erdőben egyedül járó leányok, asszonyok és gyermekek ellen szemérem elleni bűncselekményeket követtek el. Egy esetben a tettesnek sikerült az ilyen erőszakos merényletet egy fiatal bülstringeni leányon be is fejeznie, egy másik esetben a tettes ezzel sem érte be, hanem áldozatát, egy neuwaldenslebeni férjes asszonyt, meg is ölte. Ez 1933 július 21-én történt és az egész környéken mély megdöbbenést és általános rettegést idézett elő. A többi esetnél a sértettek kisebb-nagyobb nemi erőszakoskodással megúszták, mert a tettest valami (közelgő járó-kelők, szekérezőre j stb.) a cselekménye folytatásában megakadályozta. A sértettek leírása szerint az egyik tettes 26 év, a másik 45 év körüli férfi volt. Meglehetősen pontos

személyleírást adtak róluk. Több sértett azt adta elő, hogy merénylője őt a következő szavakkal szólította meg: „Na, kisleány, akarsz-e velem jönni“. E megszólításnak többszörös megismétlődése arra látszott utalni, hogy ez az illető megszokott szavajárása, tehát ránézve jellemző. Érdekes volt az is, hogy a merényletek majdnem kivétel nélkül a kora reggeli órákban történtek és mindig az erdőben.

A bűnügyi rendőrség úgy gondolkodott, hogy a tetteseket elsősorban azok között kell keresni, akik foglalkozásuknál fogva sokat tartózkodnak az erdőben. Az egyenruhás és a lakosság előtt is ismeretes erdészeti személyzet nem jöhetett tekintetbe. Annál inkább gondolni lehetett pl. a gombaszedőkre. Az erdő a város tulajdonát képezik, gombát szedni az erdőben csak a város engedélyével szabad. A bűnügyi rendőrség megállapította, hogy a két város 300 embernek adott gombaszedési engedélyt, akiket a városházán nyilván is tartottak. A rendőrség ezeket egy napnak határozott órájára a városháza előtt elterülő piacra összegyűjtette. Egyidejűleg a városháza széles és hosszú folyosójának közepén, deszkából és pokrócokból kis páholyszerű alkalmatosságot rögtönöztek. Ebben a páholyan, fülkében helyett foglalt 3 nő, köztük az a fiatal leány, akin az egyik ismeretlen tettes erőszakot vett, továbbá egy férfi, aki a gyilkosság színhelyének közelében egy gyanús idegent látott. A másik két nő szintén sértett volt. Egyikükkel szemben az idősebbik, a másikkal szemben a fiatalabbik gyanúsított erőszakoskodott az erdőben, de szerencséjükre a cselekmény csupán kísérlet maradt. Helyet foglalt továbbá a páholyan két hatósági tanu is. (Bizalmi egyének.)

A rendőrség terve az volt, hogy a piacon összegyűjtött gombaszedőket egyenkint elvonultatja a fülke előtt azért, hogy a sértettek a gyanúsítottakat — ha ugyan köztük vannak — felismerhessék. A fülkéken a pokrócok úgy voltak elhelyezve, hogy az egyes pokrócok között szűk — kívülről észre nem vehető — látórés keletkezett, amelyen keresztül a sértettek a folyosón elvonuló gombaszedőket megfigyelhették. Ez a jól — és érdekes, gyakorlatias módon végrehajtott tömeges felismerés céljából történt „választásos szembesítés“, sajnos, nem vezetett eredményre.

Ez a szembesítés egy másik, a budapesti 1. nyomozó alosztály részéről felismerés végett rendezett, eredményes, választásos szembesítést juttat eszembe. Bár ez nem vonható az itt fejtegetett tömegintézkedések fogalma alá, érdekessége, rendkívülisége és tanulságos volta miatt ideiktatom.

Nagy értékek tűntek el egy gyűjteményből. Betöréses lopás látszott első pillanatban fennforogni, azonban a részletes helyszínelés több olyan adatot eredményezett, amelyek azt mutatták, hogy valaki az előidézett rongálásokkal csupán a betörés látszatát akarta kelteni. Így pl. az egyik feltört szekrényben a „felfeszítéshez használt“ eszköz nyomai voltak olyan helyen láthatók, amelyeket a szekrénynek csakis nyitott állapotában lehetett előidézni. De mire való a feszítési nyom előidézése akkor, amikor a szekrény ajtója már nyitva állt, tehát semmi akadályt nem kellett a tettesnek leküzdenie ahhoz, hogy a szekrényben elhelyezett értékekhez hozzájuthasson? Világos, hogy a tettes itt a betöréseslopás látszatának — megfelelő helyszíni beállításával való keltésével —, valamely más bűncselekményt akart leplezni. Ez telerte a gyanút a gyűjtemény őrzőjének a személyére. Az illető viszonyaira vonatkozólag megindított bizalmas puhatolások során ez

A kiskunhalasi lovas tanalosztály díszmenete az orosz harctérről hazatért helyőrség fogadásánál.

a gyanu tápot nyert. Meglehetősen sivár anyagi viszonyok között élt s így a gyűjteményben levő nagy értékek csábítólag hatottak rá. Több más adat is erősítette a gyanút. Házkutatás nem járt eredménnyel. Az eltűnt értéktárgyak után való nyomozás során sikerült néhányat budapesti zálogházakban feltalálni. A zálogházi tisztviselő az elzálogosító személyére csak annyit tudott mondani, hogy nagy szakálla volt. Ez egyezett, mert a gyanúsítottnak is hosszú szakálla volt. A tisztviselő egyébként kijelentette, hogy ha láthatná az illetőt, felismerné. Így került sor a fentemlített, érdekes, eredményes és tanulságos, felismerés végett való, választásos szembesítésre. Ennek előkészítése érdekében a nyomozók megszerezték a gyanúsított fényképét. A fénykép segítségével két polgári ruhás nyomozót színházi fodrásszal pontosan ugyanolyan szakállal maszkíroztattak ki, mint amilyen a gyanúsítotté volt. Az egyik nyomozó álarcában egyenesen feltűnően hasonlított a gyanúsítotthoz.

A gyanúsított ebben az időtájtban még szabadlábban volt és betegsége miatt az egyik budapesti kórházban ápolták. A pavillon-rendszerű kórház kertjében felállt a tanu, két bizalmi egyén kíséretében. A nyomozók felszólították, hogy figyeljen az úton közlekedőkre és ha látja, felismeri azt az embert, aki nála a zálogházban az értéktárgyakat elzálogosította, jegyezze meg magának és később, kérdésre jelölje meg.

Először az egyik maszkírozott nyomozó haladt el a tanu előtt, aztán a gyanúsított, akit az igazgatósági épületbe hívtak telefonon valami ürügy alatt, majd a második maszkírozott nyomozó. Ezek között természetesen a kísérlethez nem tartozó rendes járókelők is fel-alá közlekedtek az úton. A tanu a gyanúsítottat az összes járókelők és főleg a három egyforma szakállas ember közül határozottan feismerte. Ezt a felismerést bizonyítékként most már el lehetett fogadni, mert a választásos felismerés végett való szembesítés ügyes rendezése, az eredmény tekintetében minden kétséget kizárt. Megemlítem még, hogy az egész szembesítés a leghitelesebb perrendi keretek között játszódott le, mert a vizsgálóbírónak előzőleg jelentés tétetett, aki a szembesítéshez személyesen kiszállt és annál jelen volt.

Csupán az érdekesség kedvéért fűzöm még a következőket hozzá: eredetileg az volt a terv, hogy a kór-

ház igazgatóságát felkérjük, helyezze a gyanúsítottat több szakállas ápolt közé egy szobába. A nyomozók ki-maszkírozására csak akkor került sor, amikor kiderült, hogy a gyanúsítotton kívül a kórházban egyetlenegy szakállas ápolt sincsen. Ez a sors furcsasága. Mikor az ember az utcán lépten-nyomon szakállas emberbe botlik, most pedig, mikor szükség lett volna rá, a többszáz ágyas kórházban a gyanúsítotton kívül egyetlenegy sem akadt.

Térjünk vissza azonban Neuwaldenslebenbe, a német bűnügyi rendőrséghez, amelynek az egyébként igen leleményesen megrendezett tömegszembesítése nem hozta meg a várt eredményt.

A rendőrség most elhatározta a környék közönségének szorosabb bevonását a nyomozásba, ezért második tömegintézkedéshez folyamodott. 3500 drb. röpcédulát nyomtattatott az alábbi szöveggel és azt a két városka környékének lakossága közt széjjelosztogattatta.

A röpcédula felzetén két felkiáltójel kíséretében, vastag betűkkel „!Gyilkosság!” szó állt. Alatta a címzés: „A lakosságnak”. Itt következett az eddig elkövetett bűncselekmények rövid leírása a hely, idő és körülmények feltüntetésével, majd a két gyanúsított szeméyleírása azzal, hogy mindkettő kerékpárral szokott közlekedni. Itt következett a kerékpárok leírása. Az egyiknél ezenfelül a röpcédula megemlíti, hogy az illető nőket: „Na kisleány, akarsz velem jönni?” szavakkal szokta megszólítani. Ezután a röpiraton a következő szöveg állott:

„Minden lakos kötelessége a bűnügyi rendőrség segítségére lenni a felsorolt súlyos bűncselekmények felderítésénél. Ezt csak úgy érhetjük el, ha mindenki minden gyanús jelenségre figyel, amelyet észlel, vagy az elmúlt hónapokban észlelt. A bűnügyi rendőrség ezért felkéri a lakosságot, hogy az alábbi kérdésekre a legjobb tudomása szerint és lehetőleg kimerítően válaszoljon:

Ismer-e Ön egy férfit, akire a fenti szeméyleírások egyike ráillik?

Szokott-e ez az ember a Bülstringen környéki erdőkben a kora reggeli órákban rendszeresen megfordulni?

Ki látott 1933 július 21-én személyeket kerékpáron a bülstringeni erdő felé tartani vagy onnan távozni?

Ismeretségi köréből ki utazott el az utóbbi időben váratlanul?

A legutóbbi időben kik ellen követtek el vagy kíséreltek meg erkölcstelen merényletet? A tettes használta-e a „Na kisleány, akarsz-e velem jönni?” szavakat.

Ismerősei között van-e valaki, aki ezeket a szavakat akárcsak tréfából is használni szokta?

Ha a fenti kérdőpontokra vonatkozólag valami észlelete volna, jegyezze fel a röpcédula hátlapjára és azt borítékba téve, bérmentesítés nélkül tegye postára a következő címre: Bűnügyi rendőrség, Bülstringen, városháza. A bűnügyi rendőrség a szolgáltatott adatokat a legbizalmasabb módon kezeli.“

Sajnos, nem tudom, hogy ez a lakosságnak a nyomozás munkájába való széleskörű bekapcsolására irányuló művelet milyen eredménnyel járt, mert az egész bűnügy további sorsát nem ismerem. Tagadhatatlan, hogy a követett eljárás újabb sértettek és használható tanúk felkutatására igen gyakorlatiasnak és célszerűnek mutatkozik. A falusi lakosság nem olyan szorgalmas ujságolvasó, mint a városi, ezért a napi sajtóban elhelyezett hasonló célzatú közleményektől, felszólításoktól nem sok eredményt lehetne várni. Ezért a röpcédula útján való felszólítás, az adott körülményekkel számoló, helyesen megválasztott megoldás volt.

Leleményes csendőr nálunk más módon segíthet magán. Vasárnap, templomjárás idején történő kidoboltatás is megteszi szükségből. A kidoboltatás kevesebbe kerül, de azt a községek ilyen esetben hajlandók költségmentesen is megtenni.

A gyilkosnak sokszor az okozza a legnagyobb gondot, hogy az áldozata holttestétől — ettől a legáruőbb bizonyítéktól — miként szabaduljon meg. Még valamennyiünknek élénk emlékezetében él az alagi hitvesgyilkosság, amelynél a gyilkos asszony, legyilkolt férjének testét darabokra vágta és azután a környéken különböző helyeken, árnyékszékbe dobta. A hullarészeket a nyomozás során csupán 4—5 különböző árnyékszék kimerítésével lehetett biztosítani. Egyes részeket egyáltalán nem sikerült megtalálni. A ráckevei közjegyzőgyilkos a rablógyilkosság után a helyszínt képező lakást felgyújtotta. Célja a hulla és a nyomok eltüntetése volt. Peches ember volt alapjában véve, mert akkoriban éppen a gyujtogatás esett rögtönítélő bíraskodás alá, amely ezután őt igen hirtelen az akasztófára juttatta.

Az alábbiakban néhány külföldi példát írok le. 1934-ben Prágában közfeltűnést képező súlyos bűnügyet tárgyalt az ottani esküdtbíróság. Egy 70 éves vagyos öreg ember, aki leányával és vejével lakott a házában, eltűnt. A szomszédok, miután az öreg embert már huzamosabb ideje nem látták, érdeklődtek a leányánál, aki azt mondta, hogy atyja hosszabb földközítengeri útra indult, hogy megrongált egészségét helyre hozza. Az öreg úr csak nem került elő, már idestova egy éve távol volt. A szomszédok, ismerősök kíváncsisága fokozódott. Az eltűnt leánya, az érdeklődőknek adott felvilágosításait illetően ellentmondásokba keveredett, úgy, hogy többen bűncselekményre kezdtek gyanakodni. Ez eljutott a rendőrség fülébe is. A rendőrség a házában kutatást tartott, amelynek során az eltűnt öregember teljesen összeaszott hullája a pince egyik félre-

eső zúgából került elő. A boncolás megállapította, hogy az öreg embert megfojtották és fejével a fejét is bezúzták. A gyanu az elhalt leányára és vőjére hárult és ezt később súlyosan terhelő adatok kétségtelenné is tették. Később a szörnyű bűntényt be is ismerték és a következőket adták elő:

Az öreg ember nagyon gazdag volt. A gyilkosságra az indította a fiatalokat, hogy nem győzték az öreg természetes halálát és így a törvényes örökséget bevárni, ezért elhatározták, hogy apjukat elteszik láb alól. A leány az apját egy szép napon lefogta, a vő pedig megfojtotta. Midőn a szerencsétlen öreg ember már eszméletlenül hevert a padlón, a vő, aki biztosra akart menni, fejével még hatalmas csapást mért a fejére. A holttestet a lakószobájukból nyíló füstölőbe tették, ahol azt a leánya ismételtelen leöntötte formalinnal, majd később, a fűtési idő beálltával, egyszerűen megfűstölték, mint a sertés-sonkát, vagy kolbászt. Ez a két elvete-mült ember egy teljes álló esztendőn át otthagott az áldozata tőszomszédságában. Csupán a füstölő ajtaja választotta el őket tőle. Egy év multával kezdett csupán a szomszédság az idegeikre menni, amikor is az összeaszalt (mumifikált) holttestet kivették a füstölőből és a pince egyik sötét zugába lökték, ahol később a rendőrség megtalálta.

(Folytatjuk.)

KATONAI ISMERETEK.

A korszerű harc híradása.

A fegyvernemek pontos összműködése minden hadművelet alapja. A nagy létszámok, a hatalmas távolságok még saját országban is alaposan próbára teszik a vezetőt, hát még a csatater por- és füsttengerében, mikor valamennyi fegyvernem egyszerre dolgozik a siker érdekében! Ilyenkor van igazán szükség pontos összeköttetésre, mely megbízhatóan hozza a jelentéseket és viszi a parancsokat.

Kellő helyen, kellő időben, minden parancsnok, minden alárendelt egységével érintkezni tudjon: ez a korszerű harc híradásával szemben támasztott követelmény.

Hogy ez milyen nehéz dolog, arról csak annak lehet fogalma, aki egyszer is bepillantást nyert valamilyik magasabb parancsnokság harcálláspontjára, mikor özönével érkeznek a jelentések és szüntelenül cseng a távbeszélő, kopog a morse-gép, szól a rádió, hírvivő kerékpárosok, motorkerékpárosok, lovasok jönnek-mennek: az összeköttetés érdekében.

A híradásnak nagy jelentősége volt minden időben, de — mondhatjuk bátran — döntő fontosságú csak a napjainkban zajló küzdelemben lett.

Az ókorban jó négyzetkilométeres területen harcolt néha 100.000 ember is, akkora területen, ahol most legfeljebb egy ezred veszi fel a küzdelmet! Itt természetesen a hadvezér saját szemével átlátta az egész csatateret és személyesen vezetett: jelekkel, legfeljebb lovas futárokkal.

A középkorban már megnő az a terület, ahol egy-egy egység, vagy hadsereg harcol, de még Nagy Frigyes is majd 40.000 embere és közel 180 lövege harcát személyesen vezette a kettő kilométer mély és négy kilo-

Vonalvizsga ellenséges tűzben.

méter széles leutheni mezőn. Igaz, hogy ekkor is még váll-váll mellett harcoltak a katonák, így ezt a tömör csatarendet személyesen is lehetett vezetni és valami magaslatról áttekinteni.

A lőfegyverek fejlődésével lassan nőni kezd a csatátér nagysága is és a *Napoleoni időkben* a 150.000 fős hadsereg már 10 négyzetkilométeres területen harcol.

Lovastisztek látták el az összekötő szolgálatot ezekben az időkben. A legmegbízhatóbb összekötőeszköz ez a híres mondás volt:

— *Oda menetelj, ahol az ágyúk szólnak!* ...

A mai értelemben is korszerűnek nevezhető fegyverekkel és azok hatásával már a századeleji orosz-japán háborúban találkozunk. Az orosz háborúvesztésnek nem kis mértékben volt oka a vezetés, az *összeköttetések csődje*, ellenben a japánoknál ez már akkor is kifogástalanul működött.

Az 1914—18-as világháború sok újítást hozott, de a technika fejlődését — nyíltan megvallhatjuk — a híradás technikája *nem* követte úgy, ahogy kellett volna. A németek marnei-kudarca, a Monarchia nem éppen dicső emlékű néhány nagyobb ütközete (pl. Sabácnál) magánviseli a magasabb vezetés tájékozatlanságát, amit éppen a híradó eszközök nagy hiányának tudhatunk be.

A napjainkban folyó küzdelemben láthattuk, hogy a híradás teljes kikapcsolása milyen katasztrófához ve-

zethet! A már a hadjárat elején megbénított lengyel, holland, belga, francia, norvég, szerb, görög híradás nem kis mértékben járult hozzá a valóban „villámháború”-hoz! Az orosz híradás is gyenge, gyakran magasrangú bolsevista parancsnokok kerülnek fogságba, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy intézkedési egységeik már megsemmisültek ...

Teljes elfogulatlansággal állapíthatjuk meg, hogy a német vezetés a kifogástalan, korszerű híradóeszközök valóságos légiójával rendelkezik és a legfelső német vezetés minden nap tökéletes „képben van” a milliós hadseregek helyzetéről. Ezt pedig a kifogástalanul működő híradásának köszönheti! Ekkora hadseregeket, ekkora területeken *csak így* lehet vezetni!

Napjaink harcát jellemzi, hogy gondos összműködés szükséges nemcsak a földi csapatoknál, egymásközt: hanem a légierőkkel és a tengerészeti egységekkel is. Ezt az összműködést a közös elveken nyugvó kiképzés, az egyenértékű parancsnokok, a harci szellemtől áthatott legénység és a megbízható összeköttetés adja meg!

Melyek az összeköttetés eszközei?

Műszaki-, személyi-, állati- és szükség híradóeszközök vannak.

A műszaki híradó eszközök: lehetnek *vezetékes és vezeték nélküliek.*

A rohamcsapat rádiósai.

A vezetékesek csoportjába tartozik: a távbeszélő, a géptáviró és a morse-táviró. Mik jellemzik ezeket az eszközöket?

A távbeszélő igen egyszerű berendezés, bárki hamar elsajátíthatja kezelését. Hátránya, hogy az ellenség igen könnyen lehallgathatja! Harcban csak rövid közlemények továbbítására való.

A géptáviró — a „Hughes“ — a közleményt írásban továbbítja, de mert rendkívül gyors: a közvetlen eszmecserét is lehetővé teszi azért, hogy a feltett kérdésre azonnal jön a válasz! Nehezen lehet lehallgatni, de kezelése szakismeretet követel, 800—1500 szót ad le egy óra alatt — fajtájának megfelelően.

A morse távirót leginkább a posta és a vasút használja. A közleményeket a közismert „pont-vonal“ morse-rendszerrel továbbítja. Ez bizony lassú és amellet könnyen le is hallgatható! 360—400 szót ad le egy óra alatt!

A vezetékes műszaki híradó eszközök közleményeiket vonalakon továbbítják. A távbeszélőnél rendszerint kettős vonal van, a táviratozásra egyes vonalakat használunk. Ezek a vonalak lehetnek állandó vezetékek, vagy táborszerűen telepítettek. Az állandó vonalakat vagy oszlopokra erősítjük — ezek a légvezetékek —, vagy szigetelten a földre fektetjük: ezek a kábelek. A tábort vonalakat alkalmi támaszpontokra — fákra, házakra, de főleg a földre fektetjük.

A műszaki híradó eszközök másik nagy csoportja a vezetékek nélküli eszközök. Idetartoznak a rádió, a fénytávbeszélő és a fényjelző.

A rádió igen gyorsan üzemkés, jól rejthető, nagy távolságokat köt össze, mozgásközben is használható. Nagy hátránya, hogy az ellenség is hallja a rádió beszédet és így azt megzavarhatja, vagy hamis parancsokkal tévútra vezethet. Igen függ a légköri viszonyoktól — ezt mindenki a saját rádióján is tapasztalhatta. A rádiókat emberek, máhásállatok, kocsik vagy gépkocsik szállítják. Minden különleges harceszközbe — páncéljarműkbe, repülőgépbe, hajóba — beépíthető. Hatótávolságuk kisebb egységeknél: 500 métertől 15 kilométerig, nagyobb egységeknél és gyorscsapatoknál 25-től 80 kilométerig, a magasabb vezetés részére: 45-től 250 kilométerig, repülőknél: 50-től 1500 kilométerig (rövid hullámon!), a felső vezetés részére: 250-től 1500 kilométerig tart a hatótávolsága.

A fénytávbeszélőnél a két állomás látja egymást: úgy beszélhetnek a fényből átalakított hanggal. Esőben, ködben, porban csökken a hatótávolsága, mely jó látási viszonyok között nappal 5—10, éjjel 12—20 kilométer is lehet korszerű készülékeknél. Az ellenség nem hallgathatja le!

A fényjelző hasonló készülék, mint a fénytávbeszélő, de csak távirásra használható, hátránya, hogy az ellenség is leolvashatja a leadott jeleket!

A híradás másik eszköze a személyi híradó eszközök csoportja. Ezeket a műszaki híradó eszközök pótlására, illetőleg kiegészítésére használják fel. A hírvivők mehetnek gyalog, lóháton, kerékpáron, motorkerékpáron, gépkocsin, páncélgépkocsin, vagy futár repülőgépen is.

Harmadik csoportba tartoznak az állati híradó eszközök.

A posta galambbal írásbeli, rövid jelentéseket, rajzokat továbbíthatunk. A galamb csak a dúcához repül vissza, de ködben és zivatarban eltéved. A galambok részére dúc-kocsik vannak, ide 80 kilométeres óránkénti sebességgel tér vissza a galamb. Rendszerint egyforma jelentést 2—3 galambbal is küldenek egyszerre.

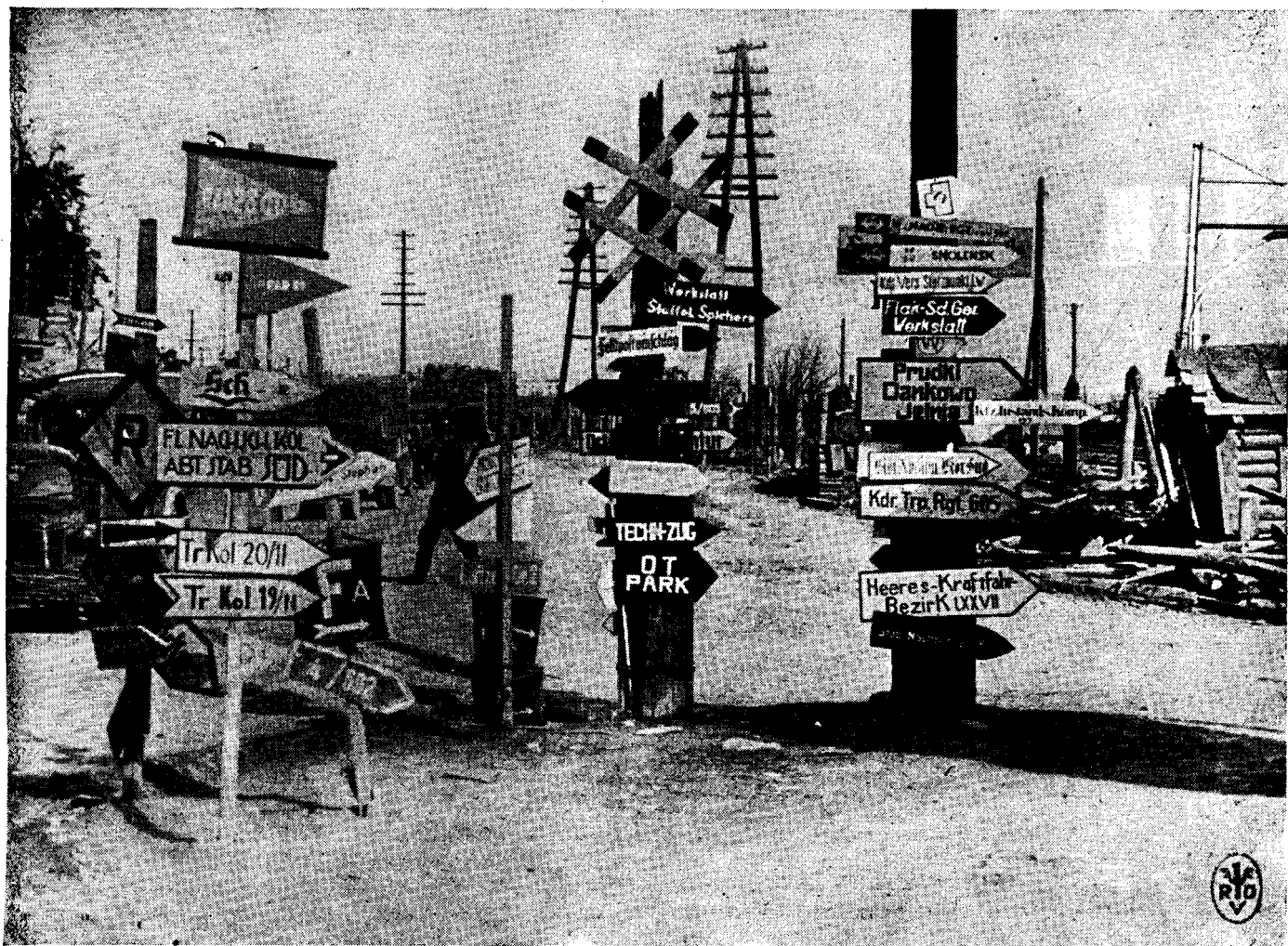
A hírvivő kutya — vezetőik között — 2—3 kilométerre használhatók. Nehéz terepviszonyok között, éjjel és ködben is jól használhatók, csak az erős tűzérési tüztől félnek.

A szükség híradó eszközök csoportjába tartoznak a különféle látjelek, zászlók, jelző-lámpák, szirénák, kürtök, jelentő- és ledobó-hüvelyek, melyeket a repülők használnak és a földreérés pillanatában színes füstöt fejlesztenek, hogy könnyebben található legyenek.

Ezeket a sokféle híradó eszközöket az előrelátó vezetés egymást kiegészítve és együttesen alkalmazza az

Hírvivő kutya.

Útjelző táblák tömkelege egyik keresztezésnél.

összeköttetés érdekében. Ahol mód nyílik rá: telepítik a *lehallgató állomásokat*, melyek az ellenséges híradást figyelik meg és hallgatják le. Értékes adatokat szerezhetnek!

A harc különböző műveleteiben szüntelenül működni kell a híradásnak. Itt a legnagyobb nehézséget az adja, hogy a siker érdekében *egyszerre* támadó földi- és légi egységek között meglegyen az összműködés követelte *összeköttetés*. A páncélosok rohamát azonnal követik a gépkocsizó gyalogosok, őket a rendes gyalogság, a támadás alatt is működik a tüzérség, a levegőből a bombázó repülők, az ellenséges állások mögött már leugrottak az ejtőernyősök! Elképzeltjük, mit jelent ebben az óriási tömegben és kavarodásban, porban, füstben és zajban: vezetni! Pedig ez állandóan szükséges, mert a szüntelenül változó helyzetekben csak így biztosíthatják a parancsnokok akarataikat. Erre módot *egyedül* a korszerűen szervezett híradás ad!

Ezt gondosan előkészíteni és rugékonnyan alkalmazni a helyzetnek megfelelően: lelkiismereti és tudási kérdés! Idejében kell arra gondolni, hogy *egy* kilométer vezeték megépítése *fél órát* is igénybe vesz, a rádiókat sem lehet pillanatok alatt összehangolni! Számolni kell azzal is, hogy ellenséges behatás, tüzérségi tűz, mostoha időjárás, üzemmavar jöhet! Gyakran kell egy-egy fontosabb helyre többször összeköttetés is, néha tilos a rádió forgalom, hogy az ellenség ne következtethessen ebből a saját szándékra.

Igen fontos, hogy hol lesz a parancsnokság a harc alatt, mert erre épül fel a híradócsapat munkája. Nem szabad túl gyakran változtatnia a helyét a parancsnoknak — különösen nagyobb kötelékeknél — mert ezt csak a híradás sínyli meg.

Harcközben leginkább a *rádió* az, mely mindég fenntartja az összeköttetést, mert a vezetéket könnyen szétrombolhatják. Mégis a csapat általában jobban szereti a távbeszélőt, mert *ha* megvan, akkor jobb, mint a rádió, melyen rejtjelezve kell beszélni. De a rádió értékéből ez mitsem von le, mert különösen körülrzárt helyzetben, valóságos féltveörzött kincse a csapatnak, hiszen *egyedül* ezzel tud összeköttetést tartani és ezúton remélhet segélyt. Gyorscsapatoknál, repülőknél, tengeren pedig az összeköttetés *egyetlen* eszköze, hiszen itt nem lehet már vezetéket húzni.

Ezeket a híradó eszközöket *emberek* szolgálják ki végsőfokon, csakis az ő szaktudásuktól, lelkiismeretességüktől és nem egy esetben: bátorságuktól függ a jól működő összeköttetés. A német csapatoknál a híradókat

Tetszik Önnek

a Csendőrségi Lapok képes melléklete? Biztosan. Legyen munkatársunk, segítők abban, hogy minél gyakrabban adhassunk ilyen mellékletet: küldjön fényképeket.

jól fel is fegyverezték, mert számtalan esetben kerültek érintkezésbe az ellenséggel. Ekkor pedig csak gyalogsági ásóval és pisztollyal nem lehet harcolni korszerűen felszerelt gyalogsággal, vagy páncélos csapatokkal szemben. A német veszteségi kimutatások tanúsítják, hogy a gyalogság, rohamutászok és páncélosok után a legtöbb embert a *híradók* veszítették. Bár nem harcos fegyvernem a híradó csapat, de a harcos fegyvernemek dicsőségét nem kis mértékben segítik elő. Éjjel-nappal, minden időjárásban és minden harchelyzetben működni kell az összeköttetésnek. Ezért a híradó csapat felel! Elismerésükre legjellemzőbb ez a kis, megtörtént eset:

Egyik alkalommal nem tudott valaki összeköttetést kapni alárendelt egységével. Első haragjában a hadosztály vezérkari főnökéhez fordult és éles hangon kifogásolta a híradók — szerinte — rossz munkáját. A vezérkari főnök — a kifogásoló legnagyobb megdöbbenésére — a következőket válaszolta:

— Köszönöm az elismerést híradóim nevében.

— Hogy-hogy „elismerést?” ...

— A kéthónapos hadműveletek során ez az első eset, hogy valaki kifogásolja a híradók munkáját! Hogy ez eddig még sohasem történt, azt bizonyítja, hogy másfél hónapig kifogástalan volt a híradás! Ennél több elismerés nem is kell a híradóknak! ...

Ez így is van. Mert ha „szól a masina”, akkor minden rendben van és ezt mindenki természetesnek veszi. De ha egyszer a legcsekélyebb zökkenő is előfordul, mindenki észreveszi.

Fáradtságos, kemény munka a híradók szolgálata. Jutalmuk egyedül az, hogy mindenki, mindég, mindenkivel tud érintkezni. És ezt egyedül nekik köszönhetik!

Tolnay Lajos fhdgy.

EMCÉKEZZÜNK!

Köntös Sándor dékánfalvai őrsbeli csendőr Bukovinában, Lucsina mellett az oroszokkal 1915 január 15-én vívott harcban eltűnt.

Nagy Vendel 2. oszt. őrmester, a kackói őrs parancsnoka, 1917 január 21-én, Csatány határában, **Billinger József** népfelkelővel együtt járőrszolgálat közben a Szamosba fulladt.

Boros Gábor guraapilori őrsbeli csendőr, a Lunka Berhina-havason katonaszökevényekkel vívott tűzharcban, 1915 január 23-án elesett.

Pintér Gusztáv vasvári őrsbeli csendőrt 1903 január 24-én, szolgálat közben egy vonat elgázolta.

Blazsanik András 1. oszt. őrmestert, a kisszállási őrs parancsnokát, egy katonaszökevény, kit el akart fogni, a jánosalmi határban 1918 január 24-én agyonlőtte.

Odri Sándor kerékteleki őrsbeli 3. oszt. tiszthelyettes, orvvadászok üldözése közben, 1922 január 25-én, Tárkány határában jégen elesett, agyrázkódást kapott és megfagyott.

Hajdu Sándor szászrégeni őrsbeli alőrmester, a harctéren szerzett betegségében, Romániában, Vida községben, 1918 január 26-án meghalt.

Rézinger József jánosházai őrsbeli csendőr, az orosz harctéren szerzett járványos betegségben, 1916 január 31-én, Kovelben meghalt.

Milyen szép

a levél, amelyet a tinnyei róm. kat. plébánia-hivatal küldött a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez; itt közöljük:

A tinnyei róm. kat. templomot 1941. évi december 11-én este 11—12 óra között ismeretlen tettesek falkibontás által kirabolták és kifosztották. A betörést reggel vettük észre és rögtön jelentettük az illetékes piliscsabai m. kir. Csendőrség Parancsnokságnak. A templomrablást megelőzőleg már hónapok óta sorozatos lopások valóságos rettegésben tartották községünket.

A templomrablás jelentésére kiszálló piliscsabai őrsparancsnok olyan eréllyel és alaposítással látott a nyomozáshoz, hogy méltó a m. kir. csendőrség régi, patinás nevéhez, mert az 5-ik napon megkezdte a község réme, a templomi falbontó is és megvasalva már meg is nevezte bűntársait, lejátszva a betörést.

Ez a nyomozás olyan fáradságot és idegmegfeszítő munkát kívánt derék csendőreinktől, amit soha nem hitt, nem látott még a falunk népe. Ez az emberfeletti köteleességteljesítés a betörők és orgazda kinyomozását eredményezte s mikor ezen tetteiket bilincsbeverve a tinnyei község házára kísérték derék csendőreink, az egész falu népe meggyőződött a nagyteljesítményű, lelkiismeretes munka eredményéről, amely egyben biztosította községünk teljes, régi nyugalalmát. A nyomozás eredménye megnyugtatta a község lakosságát, miért is a községi képviselőtestület elejtette azt a szándékát is, hogy a 2 éjjeliőr mellett még külön 4 őrt állít fel a község éjjelenként.

A bűnösök kézrekerítésével a híveink megzavart lelki békéje is helyreállt, mert az ellopott egyházi fegyvernemű visszakerült, másrészt az áldoztató kehely és a benne levő 20 drb. szentostya sorsára fény derült és így a tettesek sikeres elfogatásában az isteni igazságszolgáltatást látta a hívek tömege. A templomot ért meggyalázásért híveink lelki felháborodásában majdnem népitéletet tartottak, ami azonban a csendőrség tapintatos intézkedésével — elkerülhetővé vált minden zavaró mozzanat nélkül.

Érezzük és tudjuk azt, hogy a derék munkásoknak, a m. kir. piliscsabai csendőrség minden egyes tagjának köszönettel és hálával tartozunk, de ezt a hálánkat a M. Kir. Csendőrségi Felügyelőség Tekintetes Parancsnoksága útján fejezzük ki, szerény szavakban megköszönve a falu nyugalalmát, vallási lelki békéjét és azt a hazafias és lelkiismeretes köteleességteljesítést, melynek egész községünk szemtanúja volt, mert erre a nehéz munkára csak derék csendőrségünk képes.

Kérem a Tekintetes M. Kir. Csendőrségi Felügyelőség Parancsnokságát, méltóztassék ezen fenti kérésünket hivatalos formában kifejezésre juttatni. Mély tisztelettel: Oszkó János sk. r. kath. plébános.

Időjóslás természeti jelenségek alapján.

Írta: DR. AUJESZKY LÁSZLÓ
egyetemi m. tanár, m. kir. főmeteorológus.

(III. rész).

A téli időváltozások előjelei.

A Csendőrségi Lapok október 1-i számában megmutattuk, hogy a jó megfigyelőképességű ember mi mindentől láthatja előre az őszi időjárás hirtelen változásait. Tél idején az időváltozások előjelei mások, de ezeket még érdekesebb megfigyelni, hiszen télen sujtanak bennünket az időjárás viszontagságai a legkomolyabb következményekkel. Ügyeljünk tehát a következőkre:

A téli nagy hideghullámok legfontosabb előjelei:

1. Köd és a sár hirtelen megszűnése. Mindenki tudja, hogy az enyhe téli időnek két kellemetlen jelensége van: az örökös köd és a sokszor feneketlennek látszó sártenger. Ha a köd hirtelen szétoszlik és a sár gyorsan felszár, annak örülni szoktunk. De legyünk rá elkészülve: egy-két napon belül nagy hideg következhetik be.

2. Heves északkeleti szél. A nagy hideg hozzánk rendszerint északkelet felől érkezik, mégpedig erős széllel. De vannak területek az országban, ahol a keleti szél jelent nagyon rosszat: ilyen a Tiszántúl nagy része és ilyenek Erdély egyes vidékei. Még érdekesebb, hogy a Délvidéken a nagy hideg sokszor délkeleti széllel érkezik meg. Ott az ilyen szelet „kossavának” hívják. (Az ideai tél a magyar Délvidéken azzal kezdődött meg, hogy már november közepén heves kossava tört ki és utána hatalmas hóviharak léptek fel, holott az ország északi, hidegebb vidékein akkor még alig volt hó)

3. Havazás erős szélben, azután hirtelen derülés. Ha szép csendesen, egyenletesen hull a hó, akkor nem szokott utána nagy hideg következni, sőt igen gyakori, hogy az idő enyhébbre fordul. Ellenben, ha a havazás erős szélben játszódik le és utána hirtelen kiderül az égbolt, akkor közeli nagy hidegre kell elkészülve lennünk.

4. A kéményekből kiszálló füst örvénylő módon lefelé mozog, de a kályhák és a tűzhelyek azért igen jól égnek. A kályhák és a tűzhelyek ilyenkor gyorsan adnak meleget és befelé nem füstölnek. (Viszont, ha rosszul égnek és befelé ontják a füstöt, az éppen enyhülésnek a jele, mint alább látni fogjuk.)

5. Minél vastagabb a hóréteg, annál valószínűbb, hogy hideg lesz. Ha a földet 20—30 centiméter vastag hóréteg borítja, akkor a legközelebbi csendes és derült éjszakán nagy hideg keletkezik, valószínűleg legalábbis mínusz tíz fokos fagy alakul ki. Lehet, hogy az időjárás napok során át borult marad; akkor a hideg várat magára. De előbb-utóbb a derülés mégis csak bekövetkezik és akkor a hótakaró felett nagy hideg lesz.

6. A hófúvás is nagy hidegnek az előjele. Ha a szél magasra felkavarja és messze elhordja a havat, akkor vagy egy-két órán belül bekövetkezik az enyhülés, vagy rövidesen nagy hideg lesz. Az első eset (a rögtön enyhülés) aránylag ritkán következik be. Az erős lehülés annál gyakoribb kísérője a hófúvásnak.

7. Az északi fény is hideget jelent. A felvidéki magyar nép már több, mint száz évvel ezelőtt meg-

figyelte, hogy amelyik télen északi fény látható az égbolton, olyankor nagy hideg látogat meg bennünket, és pedig körülbelül egy héttel az északi fény felragyogása után.

8. Mit mond a barométer? Akinek légnyomásmérője (barométere) van, az abból is előre várhatja a téli nagy hideg bekövetkezését, hogy a barométer tűje elmozdul a nagyobb számok felé és szokatlanul magas értéket mutat.

A nagy hófúvások előjelei a következők:

1. Erős borulás, enyhülés nélkül. Télen a borult idő legtöbbször enyhe szokott lenni. Minél vastagabb felettünk a felhőtömeg és minél inkább elsötétedik a nappali világosság, annál enyhébbé szokott válni az időjárás. De ha ez nem így történik, hanem a nagy borulás és nappali sötétedés ellenére mégis tovább tart a hideg, kemény idő, akkor nagyobb havazásra és széllel járó havazásra kell elkészülve lennünk, tehát hófúvás lesz.

2. A földön fekvő hó száraz állapota. A szél nem tudja szárnyára venni sem a vizes, olvadófélben lévő havat, sem pedig az olyan hóréteget, amelynek a felszíne már el van jegesedve. Hófúvás tehát nem lehet olyankor, amikor az időjárás a legutóbbi havazás óta egyszer már enyhébbre fordult. Mert akkor a hó felszíne először vízzé vált, és később esetleg jéggé is fagyott. Ellenben, ha a hóréteg még száraz, porszerű állapotban van, akkor a szél könnyen felkavarja és nagy közlekedési bajoknak lehet a forrása. — Vannak, akik azt hiszik, hogy hófúvás csak az egy-két napos, friss hóból keletkezhetik. Ez nem egészen igaz. Először is az egynapos hó szintén lehet vizes vagy jeges, és akkor nem támadhat belőle hófúvás még a leghevesebb szélviharban sem. Másodszor pedig a kéthetes hó is lehet még porszerű állapotban akkor, ha időközben nem történt semmi időváltozás. Ezért mindig a hó állapota számít, nem pedig az, hogy a hó mióta fekszik már a talajon. Bizonyos azonban annyi, hogy a nagyon régi hóréteg rendszerint nem porállapotú többé, és ezért legtöbbször (de nem mindig!) már alkalmatlan arra, hogy komolyabb hófúvás keletkezhesék belőle.

3. Ellenkező szél idelent és a magasban. Ha azt látjuk, hogy fent a hegyeken déli szél fúj, idelent pedig erős északi szél tombol, az gyanús jel a hófúvás keletkezésére. Sík vidéken a felhők vonulását figyeljük meg: ha a felhők délről észak felé vándorolnak, de ugyanakkor idelent erős északi szél fúj, akkor fokozódó erejű hófúvásra, sőt hóviharra kell elkészülve lennünk.

4. A barométerállás gyors zuhanása északi szélben. Ha télen északi szél van és a barométer tűje gyorsan vándorol a kisebb számok felé, akkor hófúvás fenyeget.

A csendes, hosszadalmas havazás előjelei:

1. A szélirány lassú elfordulása északkeletről keletre, azután délkeletre. Ha a szél irányja lassan vándorol északkeletről először keletre, azután délkeletre, később esetleg délre is, akkor fagyos időben lassú, csendes havazásra kell számítani. Ha a fagy nem erős, akkor a havazás később esőbe szokott átmenni.

2. A légmozgás teljes megszűnése erősen borult időben. Télen néha a légmozgás annyira csendessé válik, mintha nem is a szabadban lennénk, hanem zárt szobá-

ban. Ez enyhe időben esőnek, fagyos időben havazásnak vagy havazással kezdődő esőnek az előjele.

3. Távoli hangok meglepően jól hallatszanak. Már közleményünk multkori részében említettük, hogy a távoli hangok viselkedése sok mindent elárul az időjárás jövőjéből. Ha a szomszéd falu harangját, vasúti hídjának robaját, kutyaugatását meglepően tisztán halljuk meg, az nyáron esőnek a jele, fagyos téli időben ellenben a havazásé. De ilyenkor is gyakran megtörténik, hogy csak eleinte esik hó, később azonban télen is esőt vagy legalább havasótot kapunk.

4. A barométer viselkedése. Csendes havazás előtt a barométer nem szokott olyan gyorsan zuhanni, mint a hófúvások előtt, hanem szépen, lassan, egyenletesen süllyed, például reggel egy vonalkával kevesebbet mutat, mint előző estén; délben fél vagy egész vonalkával mutat kevesebbet, mint aznap reggel.

*A kemény téli időjárás enyhülésének előjelei
a következők:*

1. A kályhákban és tűzhelyekben nehezen ég a tűz és a füst nehezen száll fel a kéményekből. Szobáink hideggé válnak, de vigaszul szolgálhat, hogy a külső hideg rövidesen csökkenni fog.

2. Egyre sűrűbbé váló köd. A köd többnyire együtt jár az enyhességgel, de meg szokta előzni az enyhülést. Kivált akkor jelent a köd erős enyhülést, amikor gyenge déli vagy délnyugati széllel jár együtt.

3. Zúzmara a fákon, bokrokon kerítéseken. Vigyázzunk, ne tévesszük össze a zúzmarát a dérrel! Mind a kettő fehér jégkristályokból áll. De a dér derült időben keletkezik, a zúzmara csakis ködben. A dér elsősorban a talajon képződik, a zúzmara a magasabb tárgyakon. A dérből mindig csak kis vékony réteg keletkezik, a zúzmarából óriási jégtömegek származhatnak. Dér csak hajnalban képződik, zúzmara pedig nappal és éjjel bármikor. *Ezekre a különbségekre azért érdemes figyelni, mert a dér hidegebb időnek az előjele szokott lenni, a zúzmara ellenben éppen a hideg enyhülését hirdeti.*

4. Ideges és elmebeteg emberek nagyfokú nyugtalansága. Az időjárás az ideges és idegbeteg emberekre nagy hatást fejt ki. Télen az ilyen emberek a hirtelen enyhülések előtti napon különösen nyugtalanok, rosszszabbul alszanak, kötekedő hajlamúak, rátámadnak embertársaikra, stb.

5. A dohány- és alkohommérgek fokozott hatása szervezetünkre: már olyan mennyiségben is megárt belőlük az erős enyhülések előtti napokon, amiket máskor látszólag baj nélkül visel el az emberek szervezete. Vonatkozik ez különösen az alkoholra, ha szabadban tartózkodunk, mert a szervezet a mérget ilyenkor gyorsan szívja fel és hamar mutatkoznak a hatásai.

6. Távoli hangok kivételesen jól hallatszanak: éppen úgy, mint csendes havazás előtt, lásd a megelőző szakas 3. pontját.

7. A barométerállás csökkenése. Ha a barométer lassan süllyed, akkor lassú enyhülés, ha gyorsan süllyed, akkor gyors és erős enyhülés várható. (De már említettük, hogy amikor a barométer gyorsan süllyed és egyúttal erős északi szél van, akkor viszont nem enyhülés lesz, hanem hideg és hófúvás!)

*

Az ónos eső a legveszedelmesebb és csendőrségre is legfontosabb téli jelenségek közé tartozik, mert a közlekedési balesetek nagy tömegét szokta minden forgal-

masabb útvonalon létrehozni. (Ónos esőnek hívják tudvalevőleg azt a jelenséget, midőn megfagyófélben lévő esőcseppek hullanak és a hideg talajon összefüggő jégbevonattá fagynak. Ezen a jégrétegen a járókelők elesnek, idősebb emberek veszedelmes csonttöréseket szenvednek; a járművek is csúsznak, megfarolnak, szinte kormányozhatatlanná válnak).

*Az ónos eső közeledésének figyelmeztető jelei
a következők:*

1. Minden olyan előjel, amely nagyon erős hideg után hirtelen enyhülést tesz valószínűvé. Ónos esőhöz tehát először is az kell, hogy a talaj jó erősen fagyott legyen. Másodszor pedig fel kell lépniök az erős enyhülésre mutató jelekre is, például erős ködképződésnek, sok zúzmarának, gyenge déli-délnyugati szélnek, hatalmas borulásnak és nappali sötétségnek, távoli hangok kivételesen jó hallhatóságának. Ha ezek közül a jelek közül egyszerre több is mutatkozik, akkor az ónos esőt már nagyon valószínűnek kell tartanunk.

2. Olvadás a hegyeken, erős fagy a völgyekben. Télen ez nem is olyan ritka dolog, mint első hallásra gondolnók. A hegyeket gyakran enyhe szél árasztja el, amelyről idelent semmit sem tudunk. Ilyenkor mindig keletkezhet ónos eső is, mert a magasban eső esik, de az esőcseppek lehullás közben az alsó fagyos légrétegbe jutnak és ott jéggömböcskékké dermednek.

*

Az ónos esőtől jól meg kell különböztetni a szép időben keletkező *éjszakai síkosságot*, amely egészen más esetekben fenyeget, de szintén sok közlekedési balesetnek a forrása.

Az éjszakai síkosság előjelei:

1. Nappali olvadás és este csendes, derült idő. Ilyenkor a nappal és éjszaka közt nagy hőmérsékleti különbség keletkezik és még nagyon enyhe téli napokat is erős éjszakai fagy követhet. Ha a hó napközben se indult olvadásnak (vagy ha egyáltalában nincs is hótakaró), akkor persze éjjeli síkosságtól sem kell tartani. De ha sok a hó és nappal erősebb olvadás volt, akkor *derült csendes időben* a nappali olvadákvíz éjjel síkos réteggé szokott összefagyni. (Viszont borult időben vagy szélben az éjjeli lehülés gyenge, és az olvadás éjjel is tovább tart, sőt az olvadásból keletkező víz sokszor egészen el is párolog, azért síkosság ilyenkor nem fenyeget.)

2. Nappali eső után esti derülés. Ilyenkor nem a hó olvadáka, hanem az enyhe téli időjárás esőjének a vize fagy meg és válik közlekedési veszedelmmé.

*

Eddigi közleményeinkben minden évszak számára nem csak a rossz időnek, hanem a jó időnek az előjeleit is felsoroltuk. Télen azonban először azt kell tisztáznunk, mit is értsünk téli szép idő alatt, mert errenézve a vélemények elég különbözőek. Olyan értelemben vett szép idő, amely minden ember számára egyformán kellemes, tulajdonképpen csak a többi évszakban van, télen azonban nincsen. Mert télen vagy enyhe az idő (de akkor ködös és sáros, amit kevesen szeretnek), vagy pedig hideg, és olyankor néha szép száraz és napos. Az egészséges emberek inkább ezt a fajta időjárást szeretik, a betegesek viszont az enyhe téli napokat. Amikor mi most szép téli időről beszélünk, akkor persze csak az egészséges ember szemével nézzük a dolgokat, tehát a napos, havas, de erősen hideg téli időre gondolunk.

A téli szép idő előjelei a következők:

1. Napokig tartó északi szél után a légmozgás lecsillapodása. Az északi szél hideg időjárást hozott, de most már elnyugodott. Az éjszakák nagyon hidegek, a nappalok is elég csípősek.

2. Hosszadalmas havazás után élénk északi szél. De ez többnyire nem azonnal hoz szép téli időt, hanem a szél napokig eltart és csak aztán következik be az a javulás, amit az 1. alattiakban leírtunk.

3. A kályhákban könnyen ég a tűz és gyorsan ad meleget, annak ellenére, hogy odakint a szabadban nagy hideg uralkodik.

Akinek jó a szeme és éles a megfigyelőképessége, az a felsorolt jelekből sok mindent megtudhat az időjárás jövőjéről. A csendőrnek mindezek a képességei megvannak, hiszen különben nem láthatná el fontos hivatását. Emellett sokat is jár kint a szabadban, tehát alkalma van a Természet legkisebb változásait is tudomásul venni. Ezért a csendőr többet sejt meg az időjárás jövőjéről, mint a lakosság más tagjai. Amit előre lát, azt hasznos tanácsok alakjában bocsátja a többiek rendelkezésére. A leírtak ugyan nem adhatnak olyan pontos képet az időjárás jövőjéről, mint a Meteorológiai Intézet sok ezer megfigyelési adata felépített részletes időjelzése. De amíg a háború miatt a hivatalos időjárásjelzések nem állnak rendelkezésre, addig a helyi megfigyelések révén kell őket saját használatunkra pótolni.

Közegészségügyi ismeretek.

Irtta: DR. PUTNOKY ISTVÁN.

(3. Közlemény.)

Tuberkulózis.

Az emberiség legrégebbi, lepusztítóbb betegsége. Az ókortól kezdve az egész világon szedi áldozatait, különösen a szegényebb néposztálynál, ahol a táplálkozás és lakásviszonyok rosszak. Európában az északi államokban kisebb a megbetegedési arány. Oroszország tartja a rekordot és sajnos, utána — egy-két államot kivéve — azonnal hazánk következik, ahol a színmagyar vidékeken évente 20.000 ember pusztul el tuberkulózisban. Jellemzőül felemlítjük, hogy a tuberkulózis (tbc.) az összes halálozások $\frac{1}{7}$ -ét képezi, ami kelőképpen megvilágítja ennek a járványos megbetegedésnek ériási pusztítását.

Ennek a betegségnek az okozója egy pálcika alakú bacillus, mely viaszzerű burokkal rendelkezik. Úgy képzeljük el, mint egy végtelen kicsinségű csigát. Ami a csigának a háza, az a tbc. bacillusnak a viaszburk, amelynek belsejében meghúzódva a külső behatásokkal szemben erősen ellenállóvá válik. Nagy szerencséje az emberiségnek, hogy a többi kórokozók ilyen viaszburokkal nem rendelkeznek, mert ez a védekezést biztosító felépítés igen felerősíti a bacillus életképességét, fokozza ellenállóerejét. Ezeket a körülményeket ismerve megérthetjük azt is, miért él sokáig. Köpetben, talajban, rothadó folyadékokban hónapokig él. Bírja a hideget. Melegben 70°C-on 20 percig, 80°C-on 5 percig képes életben maradni. A szublimát vele szemben hatástalan.

A tuberkulózisról az az általános felfogás, hogy a tüdőt fertőzi. Valóban a megbetegedések nagyobb ré-

szét teszik ki a tüdőtuberkulózisok, azonban emellett jelentős a csont és izületi tuberkulózisok száma is, amely különösen az Alföldön pusztít. Az ebben megbetegedettek száma eléri a 4—5000-t, jóllehet az alföldi szikes talaj a gyógykezelésre igen alkalmas volna.

Nézzük, *hogyan jön létre a fertőzés?*

Régebben úgy gondolták, hogy a fertőzési kapu a tüdő. A tüdőbe bekerült tuberkulózis bacillus elszaporodva — rendszerint a tüdő felső csúcsaiban — okozza a közismert tüdőcsúcshurutot, amely ártatlannak hangzó meghatározás mögött a tuberkulózis megbetegedés kezdeti szakasza értendő. A beteg alkonyatkor lázassá válik, reggelre megizzad, soványodik, köhög. Ha ezt a megbetegedést kellő kezeléssel nem tudják megállítani, úgy a kór továbbterjed, megbetegedik a fél vagy egész tüdő s a betegség rendszerint halállal végződik.

A tüdőtuberkulózisban megbetegedett, köhögése kapcsán köpetet ürít, amely váladék bőségesen tartalmaz tbc. bacillusokat, a betegség utolsó szakaszában valószínűleg hemzsegnek abban. Bacillusokat tartalmaz még — ha ritkábban is — a tbc.-s fekély váladéka, és az ürülék.

Ha a beteg köpetével könnyelműen bánik, úgy a lakásnak majdnem minden pontján ki lehet mutatni a tbc. bacillusokat. Az ilyen lakásokban a köpet a tuberkulózis terjesztője, mert a levegőben tbc. kórokozók légzés közben bekerülhetnek az egészséges tüdőbe. De fertőzhetik az embert a köhögéskor a levegőbe kerülő végtelenül apró szétporlasztott nyálcseppcscék is, melyek bőségesen tartalmaznak tbc. bacillusokat.

A fertőzés nemcsak a tüdőn keresztül történhet. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk a csecsemőkorból a tejjel szerzhető megbetegedést sem. A tuberkulotikus anya teje is fertőz és a vizsgálatok kimutatták, hogy sok felnőtt korban fellépő tbc. lényegében csecsemőkorból megszerzett betegség, amely esetben a száj mirigyein keresztül a többi mirigyekbe széthurcolva évekig lappanganak a tuberkulózis bacillusok s idősebb korban robbantják ki a kórt.

A betegséget terjeszti tehát maga a beteg köpetével és a szoptatós anya tejjével.

A tuberkulózis népbetegség. A szegény sorsú lakosság sorából szedi áldozatait, melynek lakásviszonyai, hiányos tápláltsága, kis férőhelyen nagy számban való összezsúfoltsága szinte kínálkozó alkalmat nyújt arra, hogy a tuberkulózis áldozatául essen.

A védelmet és védekezést az államhatalomnak kell biztosítania. *A megértés és a teljes sorompóba állítás megtörtént.*

1898-ban kezdte meg a kormány az első védelmi akciót. Népszerű ismertetéseket küldött a hatóságoknak, iskoláknak, vasúti várótermeknek stb. s ugyanezen helyeken elrendelte a köpöcsészék vagy köpőládák alkalmazását. 1901-ben nyílt meg az első *Erzsébet-tüdőszanatórium*, amit több, magaslatti helyeken felépített sanatórium követett. A fejlődés, a védelmi berendezkedés szakadatlanul tart azóta is, legújabbán a „*zöldkeresztes*” mozgalomban.

A zöldkeresztes mozgalom nővérei felkeresik a falvakat, ott élnek az emberek között s áldásos munkájukkal — mely betegek ápolásában, csecsemő szakosított gondozásában, a velük való helyes bánásmód, táplálás stb.-ben nyújtotta tanácsokban merül ki — igyekeznek megmenteni a pusztuló magyarokat s óvni az utánuk következő nemzedéket.

Magát a betegséget kezelni, gyógyítani alig lehet. A gyógyítás csupán abban merül ki, hogy a szervezetet igyekeznek ellentállóvá tenni megfelelő táplálékkal s a beteget magaslati helyen épült tüdőszanatóriumba viszik, ahol pormentes levegőben, fekvőkurákkal, napozással próbálják a kór továbbterjedését megállítani.

Az erős táplálékfelvétel eredménye a súlygyarapodás, hízás, mely már magában véve is megfelelő ellenállásra tudja az egyébként legyengült, lesóványodott szervezetet serkenteni.

A napfény ultraviolett sugarai a gyógyulás folyamatát tudják elősegíteni.

*

A rendkívül veszélyes betegség ellen közös munkával kell küzdenünk. A csendőr ebben felvilágosító munkarészt vállaljon; szívesen hallgatnak rá s ezzel egyéb szervek munkáját is elősegíti.

A tuberkulózis bacillusról már mondtuk azt, hogy viaszos védőburokkal rendelkezik, mely ellenállóképességét erősen felfokozza. Csupán egyetlen egy anyagnak nem képes ellenállani s ez a napfény *ultraviolett* sugara. Az ultraviolett sugarak könnyedén hatolnak át a bacillus viaszburkán s elpusztítják a kórokozót. Természetes tehát, hogy az olyan lakás, melynek minden részében eljut a napfény, sokkal kevésbé fogja fertőzni a benne élőket, mint az amelyik sötét.

Mindenki és a magyar csendőr legjobban tudja, hogy a földműves lakosság lakásviszonyai egyáltalában nem felelnek meg a követelményeknek. A falusi házak építkezései magukon hordják a célszerűtlenség és az egészségtelenség minden bélyegét. Nem kívánunk most a lakáskérdés egészségtanával részleteiben foglalkozni, arról még külön közleményben részletesen lesz szó, azonban már most felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy *a vidéki egyszerűbb lakosság lakásviszonyai nagyon szomorúak és szinte melegágyai a tbc-nek.* Szűk, keskeny ablakok, földes padló, a szellőztetés hiánya, a lakószobák túlzásfoltosága stb. stb. mind igen komoly szerepet játszanak abban, hogy a tuberkulózis hatalmas pusztítást végezhesen a magyar lelkek soraiban.

Rá kell szoktatni, meg kell magyarázni azt, hogy *a napfény és a friss levegő úgy kell az emberi szervezetnek, mint a táplálék.* Ne féljünk a levegőtől, a szellőztetéstől, a napfénytől, mert az az egészségünk egyik legfontosabb tényezője. Elhanyagolása súlyos következményekkel jár, amiket később már helyrehozni nem lehet.

*

A zöldkeresztes mozgalom — állami segítséggel — a falu közegészségügyét kívánja orvosi rendelők, zöldkeresztes nővérek alkalmazásával előbbrevinni és rendezni. Első és legfontosabb feladatának a tuberkulózis elleni küzdelmet, a csecsemőhalandóság magas százalékának csökkentését tűzte ki.

Felesleges, hogy az akció nemzeti fontosságát és jelentőségét kihangsúlyozzuk. Minden magyar ember tudja azt, hogy az államhatalom ezzel a segítségnyújtással a magyar lelkek ezreit tudja megmenteni. Ezért mindenkinek kötelessége, hogy a mozgalmat támogassa, s minden olyan esetben, amikor a falvak házáinál valami károsat tapasztal, azonnal szóljon a zöldkeresztes nővérnek, aki a megfelelő segítséget vagy közbenjárást vállalni fogja.

A zöldkeresztes mozgalom az utóbbi évtizedek legjelentősebb és legnagyobb fontosságú akciója. Előnyös

kihátasai a népegészségügyre szinte felmérhetetlenek. Számolnunk lehet ugyanis azzal, hogy a mozgalom eljut rövidesen az ország minden falujában, kezébe veszi a lakosság gondozását, a csecsemők szakszerű ellátását, a szülések, népbetegségek — így a tuberkulózisnak is — gondos ellenőrzését, ami meg fogja erősíteni a magyar nép egyedeit és gátat vet a már szinte katasztrófális csecsemőhalandóságnak és a „tudós asszonyok“ mételeyező munkálkodásának.

A *Csendőrségi Lapok* vezető cikkében már foglalkozott a zöldkeresztes mozgalom áldásaival, ott rámutattunk arra a nagy segítségre, amelyet a csendőr annak részére nyújthat s amellyel — végső eredményben — a nemzet javát szolgálja.

*

A tüdőtuberkulózisban szenvedők jó részét odahaza a családtagok ápolják. A beteg köpete bőségesen tartalmazva tbc. bacillusokat, arra kell szigorú gondossággal ügyelni, hogy *a köpet jól záródó köpöcsészébe üríttessék.* Ellenkező esetben bekerül a szoba padlójára (ez különösen fontos a földes szobánál), ahonnan beszáradás után a szoba levegőjébe jut. Rákerülhet az ágyneműre, használati tárgyakra, ahol beszáradva ismét elporlódik és tovább fertőz, s így a beteg váladékának elkülönítése a legfontosabb feladat. Természetes, hogy a köpöcsészét ki kell üríteni és szódás vízben gondosan ki kell főzni, hogy a bacillusok tökéletesen elpusztuljanak. Hasonló gondossággal kell eljárni a beteg használati tárgyival, különösen ágyneműjével, melyre legkönnyebben kerülhet rá a baktérium.

A *gyakori szellőztetés nagyon fontos*, mert az esetleg porszemcsékhez tapadt bacillusokat az erős légáramlás a lakásból eltávolítja.

A *napfény ultraviolett sugarai* bacillus pusztító tulajdonsággal rendelkeznek. *Engedjük be a napfényt a lakásba* (ezzel a szoba levegőjében lebegő kórokozók elpusztulnak), a beteget pedig jól letakarva *fektessük ki a napra.*

A *szoba padlóját portalanítsuk.* A portalanítás legjobban megoldható hajópadlónál olajfestékekkel, a parkettánál viaszbeerezéssel. (Feltétlenül ki kellene irtani a földes padlót, melyet tisztán tartani nem lehet és az állandó felvert porral telíti a szoba levegőjét.)

Minden tuberkulotikus megbetegedésnél legfontosabb tehát a kórokozók tovább terjedésének meggátlása, a beteg elkülönítése és a fertőzött tárgyak deszinficiálása. *Küzdjünk a tuberkulózis ellen!*

Az egyetlen népi betegségünk, mely ezreit pusztítja el a magyar lelkeknek, gátat vet a természetes szaporodásnak, munkaképtelenné sorvasztja a dolgos magyar kezét.

A tuberkulózis elleni küzdelem túlnő a közegészségügy keretein. *Nemzeti feladat, nemzeti kötelesség!*

(Folytatjuk.)

Szervezeti és szolgálati utasítás (Szut.) 2 P 20 fillér.

Próbacsendőrök tankönyve 4 P.

Csendőrségi Lapok könyvtára 8. kötete (Illetmények és gazdászatkezelés) 3 P., 11. kötete 3 P.

Csendőrségi naptár 1942. évre 70 fillér.

Csendőrség elhelyezési térképe 30 fillér.

Kaphatók — kizárólag — a szerkesztőségben a pénz egyidejű beküldése mellett. Csekkszám: 25.342.

Harcokosi század harcban.

Dr. Kurt Bernhard alez. „Panzer packen Polen!“
című könyve nyomán.

Embermagas cserjésben, szakaszonként elkülönítve, földi és légi felderítés elől gondosan rejtve várakozik egy nehéz harcokosi század.

A vezetők gondos szeretettel még egyszer végig vizsgálják a kis acélerőd szerkezetének legeldugottabb részeit, a kezelők pedig végeznek a benzintartályok megtöltésével és a pótlásként éppen beérkezett lőszer berakásával.

Mindennel elkészültek. Jóllakottan, tompán csillogva terpeszkednek egymás mellett a kocsi, löveg- és géppuskacsőveik fenyegetően merednek az ellenség felé.

Az ellenségtől rettegett, félelmetesen ható acél-szörnyeket legénységük élőlényként kezeli. Mindegyiknek külön neve van. „Sas“, „Tigris“, „Sólyom“ és ehhez hasonló nevekkkel becézik őket. Harcközben hatalmas fegyverük, pihenők alatt meghitt otthonuk.

Most, mivel már semmi tennivaló nem akad, ott hevernek az emberek a kocsi közelében, a bokrok alján elnyúlva és alusznak. Az alvás a harctéren fontos szolgálati kötelesség. Minden szabad percet arra kell felhasználni, hogy a hosszú menetek és fárasztó harcok után mindenki mielőbb visszanyerje erejét és rugalmasságát. Erre a páncélosnak nagy szüksége van.

Pár lépésnyire a pihenő csoportoktól, ott állanak a szakaszparancsnokok, századparancsnokuk körül, aki nyugodt, határozott hangon adja ki a parancsait a különböző támadásra:

„Gyalogságunk támadása a lengyelek erős tűzében megakadt. Századunkkal a gyalogságon át támadva, a 199 és 188 magassági pontokon át, első támadási célunkig: a 202 magaslatig törünk előre és magunkkal rántjuk a gyalogságot is.

Erős páncéltörő tűzzel számolhatunk.

Tájékoztassák röviden legénységüket, aztán rögtön kocsira! Mótorokat megindítva várják parancsokat az indulásra!“

A szakaszparancsnokok visszasiatnek szakaszaikhoz. Pillanatok alatt ott állanak az emberek körülötük. A szakaszparancsnok röviden ismerteti a helyzetet, néhány szóval még megemlíti a támadási területen várható akadályokat és terepnehézségeket. A tájékoztatásnak vége, mindenki eltűnik a saját kocsijában. Jobbról-balról felzúgnak a mótörök: a század indulásra készen áll.

Egymásután indulnak a kocsi. Hosszú sorban vonulnak végig az úton, amely először kis falun vezet keresztül. Az út mindkét oldalán tarackos útegek állanak és élénken tüzelnek a mindinkább közeledő harci-zaj irányába. A géppuskák rövidebb-hosszabb sorozatainak éles, fenyegető hangját mind sűrűbben és erőteljesebben nyomja el a felcsapódó gránátok erőteljes robbanása. A parancsnokok még felegyenesedve állnak helyükön és a felhajtott kupolanyíláson át figyelik a terepet. Hirtelen felhangzik a fejhallgatókon át az elől robogó századparancsnok rádióparancsa: „Támadás!“ A parancsnokok eltűnnek a kocsi belsejében, tompa ütődéssel zárulnak be a kupolanyílások. A század harcrakészen robot tovább. A faluból kiérve, hirtelen balra kanyarodnak, letérnek a terepre, átgázolnak

Langszóros támadás harcokosi ellen.

egy szélesebb patakon, majd széles vonalalakzatban törnek az ellenségre.

Az első szakaszparancsnok a keskeny megfigyelőrésen át feszült figyelemmel kíséri a terepet és irányítja a vezetőt. Még semmit sem lát, de érzi, hogy ott elől a szeliden emelkedő terephullám facsoportjai és elszórt tanyaépületei között ellenség rejtőzik.

Erős, érces csengésű ütést éreznek a kocsin. Akadozni kezd, majd megáll. Találat! Valószínűleg a hernyótalp sérült meg.

Mialatt a szakasz többi egységei rárohannak a most már felfedezett lengyel páncéltörő lövegre, a szakaszparancsnok kocsijából kiugranak a kezelők és amíg a géppuska irányzója lövésre készen biztosít, hozzálátanak a sérülés gyors kijavításához. Szerencsájuk van. Csak a hernyótalp egy csuklóját kell kicserélniük s ezzel percek alatt elkészülnek. Átfut ugyan agyukon a gondolat, hogy ha ez a találat húsz centiméterrel feljebb éri őket, akkor most aligha gondolhatnának a támadás folytatására, de nem érnek rá különböző lehetőségek esetleges következményeit fontolgatni. „Minden a szerencse dolga“ morogja a szakaszparancsnok és már sebesen rohannak a többiek után. Pár perc múlva elfoglalja ismét helyét a szakaszparancsnoki kocsi.

Eddig még nem mutatkozott megfelelő cél, de most, ott, 500 méterrel előttük, kissé félbalra, sűrű csoportokban futnak vissza a lengyelek. A kocsi belsejében uralkodó zajt túlharsogva ordítja vezényszavát löveg-irányzójának a szakaszparancsnok, majd rádión át parancsol szakasza egységeinek:

„Félbalra előttünk az egyedülálló fa irányában visszafutó ellenség! Utánuk!“

Most kezdődik csak az igazi harc! A lövegek tüze előbb szétszórja, majd géppuskákkal együtt egyenkint veszi tűz alá a menekülő kisebb csoportokat. Néhányan a futók közül egy tanyaépületben tűnnek el, amelynek ablakából tüzelni kezdenek. Egymásután robban a szakaszparancsnoki kocsi lövegének egy-egy robbanógránátja előbb a ház oldalfalában, majd a tetőzetében és máris futnak ki a házból a még életbenmaradtak. Többen elesetek, közöttük néhányan a tanya lakói közül is. Kegyetlen dolog, de ezen nem lehet segíteni!

Mind elkeseredettebbé válik a küzdelem. A robbogó harcokcsik közelében minduntalan felcsapódó hatalmas füst és poroszlopok, az azokat kísérő tompa dübörgés jelzi, hogy a lengyel tüzéség is észrevette már a harcokcsikat, amelyek most a még ellenálló fészkekre vetik magukat.

Lázás gyorsasággal, szinte önműködően dolgoznak a kocsik belsejében a parancsnok, a kocsivezető, a löveg és géppuska irányzók. A tüzelő lövegből kiáramló sűrű, fekete füst, a géppuskából és a motorból kifreccsenő olaj vastag rétegben rakódik le izzadt arcukra. A motor dübörgése, a tüzelő löveg minduntalan megismétlődő kellemetlen, szinte fájó csattanása, a géppuska éles, kíméletlen hangjával elvegyülve, a homályos, szűk kis térben különleges hangulatot teremt, melyet csak a páncélosok ismernek és amelyet durva vadsága ellenére, idővel mind megszeretnek.

Mindannyiuk között a kocsivezető dolga a legnehezebb. Kis keskeny résen keresztül lát csak előre. A látómező olyan szűk, hogy gyakran csak az utolsó pillanatban veszi észre a kocsik elé tornyosuló akadályokat. Kemény, sziklás talajon, mély szántáson, árkokon, kerítéseken, patakokon át vezeti útközét közben a kocsit, miközben minduntalan újabb és újabb nehézségeket kell legyőznie. A nehéz kocsik vezetése, a folyamatos kapcsolások, a körülötte leginkább érezhető hőség, kemény próbára teszik erejét és idegrendszerét. De más kötelességei is vannak még. Segít parancsnokának a célfelderítésben, ügyel arra, hogy a kocsik vezetésével megkönnyítse a löveg és géppuska irányzóinak tüzelését. Ha páncéltörő löveg tűzébe kerülnek, igyekszik a kocsit úgy vezetni, hogy minél kisebb célt mutasson. Nemcsak az útközetek alatt, hanem a hosszú nappali és éjjeli menetek alatt is neki van a legrosszabb dolga. Éberrel ott ül a kormány előtt, míg a többiek a kocsik belsejében alusznak.

Különös harceszköz a harcokcsi! Eredményt vele csak akkor lehet elérni, ha minden egyes kezelője függetlenül a környező eseményektől, gépiesen és hajszálpontosan végzi feladatát, nem törődve a mellette levővel. Lélekben és akaratban azonban *egy testté kell összehozni*.

Közben órák múlnak. A csatatér lassankint kihál. Az ellenség részben megsemmisült, részben elmenekült. Csend borul a tájra és csak a felgyújtott tanyák, szétdőlt házcsoportok emlékeztetnek a lefolyt ütközetre.

A harcokcsik gyülekeznek. Laza csoportokban. fegyvereik csövét az ellenség felé fordítva, most csak arra várnak már, hogy a gyalogság ide érkezzék és biztosítsa az elfoglalt területet.

Megtörténik ez is. Csak néhány kocsik marad elől, gondosan rejtve, tüzelésre kész géppuskákkal veszik ki részüket a biztosításból. A század zöme hátul pihen.

Hátra érkezve, végre kinyílnak a kocsik ajtai és kupolái. Egymásután másznak ki belőlük a benneülők. Mikor aztán megpillantják egymást szurokfekete arcú, izzadt, olajos, testükhöz tapadt ruháikban, egyszerre tör ki belőlük a jókedv, melyet most megsokszoroz a győzelem felemelő érzése.

A nyomozókulcsban ezer és ezer elfogandó neve van. Ha azokból minden csendőr csak egyet kézrekerít, már sokat tett a közbiztonság nyugalmáért!

CSENDŐR LEKSZIKON.

1. Kérdés. A járőr a gyanúsítottat kihágás miatt igazoltatta. Személyi adatainak bemondásánál azt állította, hogy református vallású. A későbbi kikérdezés folyamán megállapítást nyert, hogy nem református, hanem izraelita vallású. Azzal védekezett, hogy azért mondotta magát reformátusnak, mert azt remélte, hogy így a járőr el fog tekinteni a feljelentésétől. Büntetendő-e a gyanúsítottnak az a cselekménye, hogy a vallását szándékosan hamisan mondta be?

Válasz. A Kbt. 43. §-a szerint az, akit a hatóság hivatalnok vagy közege igazolásra szólít fel, csak a nevét, állását és a lakását köteles megmondani, egyéb személyi adatát nem. Ha e három személyi adatát illetően valótlanul állít, a kihágást szintén elköveti. Egyéb személyi adatát, tehát pl. a vallását, családi állapotát, korát, előéletét stb. nem köteles megmondani, illetőleg, ha eme adatokat illetően valótlanul állít, nem büntetendő.

Ezek szerint kell tehát értelmezni a Szut. 310. és 312. pontjainak azokat az eseteit is, amikor valakinek elővezetése vagy elfogása a személyazonosságának igazolásával kapcsolatos. A 310. pont b) alpontja szerint pl. elővezethető az, aki a csendőr előtt gyanússá válik és felszólítására magát igazolni nem tudja, vagy az igazolást megtagadja. Nem lehet tehát olyannak tekinteni, mint aki az igazolást megtagadta, azt, aki a nevét, állását és a lakását megmondja, de egyéb személyi adatainak közlését megtagadja. Az előbbi három — ú. n. kötelező — személyi adatot azonban a csendőr kívánságára hitel érdemlő módon igazolni kell. Ha nem tudja igazolni, a 310. pont c) alpontja alapján elővezethető annak ellenére, hogy a kötelező személyi adatait megmondotta.

Ugyanígy kell eljárni az elfogásnál is, a 312. pont 10. alpontja esetében.

A Szut. 312. pont 16. alpontja szerint is csak azt lehet kihágás miatt elfogni, aki álnevet használ a hatóság félrevezetése végett. Ugyanebben a pontban „hamis körülmények előadásán” sem a kötelező személyi adatok valótlan bemondását, hanem egyéb körülmények hamis előadását értjük. Ilyen „hamis körülmény” pl. ha az igazoltatott azt állítja, hogy a Futura megbízásából gabonavásárlás céljából jött a községbe, hogy rokonait akarja meglátogatni, hogy most érkezett a vonattal, hogy a felmutatott iratain kívül más igazoló irata nincsen stb. és a járőr megállapítja, hogy valótlanul mondott.

Megjegyezzük, hogy a Kbt. 43. §-a csak a hatóság tagja vagy közege előtt tett közlésre (vallomásra) vonatkozik. Bírótság előtt a Bp. 133. §. 1. bekezdése értelmében a terheltől — első kihallgatása alkalmával — meg kell kérdezni a nevét, korát, vallását, szülő- és lakóhelyét, honosságát, foglalkozását, családi állapotát, vagyoni és katonai szolgálati viszonyait, továbbá, hogy volt-e büntetve, ha igen, hol, mikor és mi miatt.

A személyi adatok megállapítása a bíróság előtt első sorban az azonosság kétségtelen tisztázása érdekében történik, azt tehát olyan részletességgel kell teljesíteni, hogy az összevetés lehetősége kizártnak legyen tekinthető. De fontos azoknak a körülményeknek a megállapítása is, amelyek magára a bűnvádi eljárásra befolyással lehetnek, pl. az eljárást akadályozhatják, rögtönbíráskodásnál a korthatárra, katonai személyeknél a honvéd bíróság illetékességére mutatnak stb. Ezért a bírói gyakorlat szerint a terhelt a személyi adatok tárgyában feltett kérdésekre a bíróság előtt nem tagadhatja meg a vallomást. Ha személyi adatai tekintetében a terhelt a vallomás bűnös szándékából — pl. az eljárás megghusítása vagy ártatlanok gyanúba keverése végett — tagadja meg, vagy ugyanilyen célból azokat hamisan vallja, őt a Kbt. 43. §-a alapján kihágás miatt meg lehet büntetni, de cselekménye a Btk. 400. §-ába ütköző értelmi közokirathamisítássá is minősíthető, ha t. i. a valótlan adatokat jegyzőkönyvbe mondta.

A Kbt. 43. §-ában foglalt rendelkezés természetesen nem jelenti azt, hogy a csendőr az igazoltatások alkalmával csak a név, állás és lakóhely megállapítására szorítkozzék. A Szut. 463. pont 2., 4. és 5. alpontjai előírják, hogy a feljelentésben a sértetnek, gyanúsítottak és a tanúknak milyen személyi adatait kell tárgyalni, a csendőr tehát törekedjék a Szut.-ban felsorolt összes személyi adatokat megállapítani. Ez rendszerint nem is ütközik nehézségbe, mert a gyanúsítottak legtöbbje a csendőr ilyen irányú kérdéseire megadja a választ, de ha egyes kérdésekre nem válaszolna

is, a hiányzó adatokat más módon (a felmutatott iratokból, puhatolás, távbeszélőn vagy távirattal történő érdeklődés, tudakozólap stb. útján) meg lehet állapítani.

Természetesen külön ki kell nyomozni a gyanúsított személyazonosságát akkor, ha azt másként egyáltalán nem lehet megállapítani, illetőleg, ha gyanú merült fel arra, hogy a gyanúsított kilétét a járőr előtt leplezni és a csendőrt ezáltal félrevezetni akarja.

2. Kérdés. *A csendőrségi Btk. (1940. évi kiadás) 715. oldalán adott magyarázat szerint a meny és az anyós, továbbá a vő és az após nem rokonok, hanem sógorok. Ennek következtében a köztük elkövetett lopás nem magánindítványra, hanem hivatalból üldözendő, akkor is, ha közös háztartásban élnek. Ezzel szemben azonban a Btk. 343. §-a a közös háztartásban élők között elkövetett lopást a rokoni kötelékre való tekintet nélkül magánindítványra üldözendővé nyilvánítja. Nincs-e ellentét a magyarázat és a Btk. 343. §-ának szövege között?*

Válasz. Az idézett magyarázat azon a magánjogi szabályon alapszik, hogy az egyik házastárs rokona a másik házastársnak sógora. A magyarázat és a Btk. szövege között nincsen ellentét. Az a körülmény ugyanis, hogy a meny és az anyós, valamint a vő és az após büntetőjogi szempontból nem rokonok, nem jelenti azt, hogy a köztük elkövetett lopás minden esetben hivatalból üldözendő, hanem csak azt, hogy az ilyen lopás a Btk. 342. §-a alapján nem tekinthető magánindítványinak.

A Btk. ugyanis a lopásnál a magánindítványt két szakaszban tárgyalja: a 342. és a 343. §-okban. A két eset nem azonos; az előbbi a gyakorlatban családi lopásnak, az utóbbit pedig házi lopásnak nevezzük. Lényegi különbség a kettő között az, hogy míg családi lopásnál (342. §.) csak maga a sértett tehet magánindítványt, addig házi lopásnál (343. §.) a bűnvádi eljárás a sértett felen kívül a szolgálatadó, illetőleg a ház feje által tett magánindítványra is megindítható. Vagyis ezek szerint a meny, az anyós, a vő és az após egymással szemben családi lopást akkor sem követhet el, ha a sértettel közös háztartásban él, de házi lopást elkövethet. A cselekménye ilyen esetben is magánindítványi ugyan, de azzal a különbséggel, hogy a magánindítványra jogosultak köre tágabb, mint az előbbi esetben.

Pl. az apa a fiával és ennek feleségével, vagyis az ő menyével közös háztartásban él. Az após a menyé sérelmére lopás büntetést követi el. Ha az após a menyének rokona lenne, az általa elkövetett lopás családi lopásá minősülne és amiatt csak a menyé tehetne magánindítványt, (mert a férj csak a Btk. 232., 233. és 245. §-aiban foglalt bűncselekmények esetében jogosult a felesége helyett magánindítványt tenni). Így azonban, hogy az após a menyének nem rokona, hanem sógora, az általa elkövetett házi lopás a 343. §. szerint nemcsak a sértett menyének, hanem a család fejének, azaz a férjnek (vagyis az após fiának) magánindítványára is üldözhető.

A rokonoktól meg kell különböztetni a hozzátartozókat, akiket a Btk. 78. §-a sorol fel és akik közé a sógorok is sorolnak. Ha tehát a fenti példában szereplő após a lopást nem a menyének, hanem az utóbbi nővérének a sérelmére követte volna el, a cselekmény akkor is vagy a sértettnek, vagy a ház fejének magánindítványára üldözhető, mert a tettes a sértettnek nem rokona és nem is hozzátartozója ugyan, de a sértett a ház fejének hozzátartozója (sógora). Ha ellenben az após a cseléd sérelmére követ el lopást, a cselekmény hivatalból üldözendő, mert a tettes és a sértett ugyanabban a háztartásban élnek ugyan, de sem egymásnak, sem pedig a ház fejének, illetőleg a szolgálatadónak nem rokonai, sem nem hozzátartozói.

A Btk. 342. §-a a családi lopással kapcsolatban megemlíti még a testvéreket is. Erre nézve meg kell jegyezni, hogy testvérek azok, akik közös szülőktől, vagy legalább közös apától vagy közös anyától származnak. Minthogy itt a vérközösség és nem a származás törvényes volta irányadó, a közös szülőktől — bár házasságon kívül nemzetten — származó gyermekek is testvérek. A részbeni vérközösség is megállapítja a testvéri viszonyt, minél fogva nemcsak a közös szülőpártól származók, (vagyis az úgynevezett édestestvérek) testvérek, hanem az ú. n. féltestvérek is, akiknek t. i. csak az apjuk vagy az anyjuk közös. A szoros értelemben vett mostohatestvérek, akiknek sem közös apjuk, sem pedig közös anyjuk nincsen (ami akkor fordul elő, amikor gyermekes férfi gyermekes nőt vesz el), nem testvérek, de mert nincs bennük közös vér, még csak nem is sógorok, mert a házastársak rokonai csak a másik házastársal szemben sógorok, egymás között nem azok.

A Btk. 358. §. utolsó bekezdése értelmében ugyanezeket a szabályokat kell alkalmazni a sikkasztás miatt tett magánindítvány esetében is.

3. Kérdés. *Tulajdon elleni kihágásból származó dolog megszerzése mívé minősül, ha a megszerző tudja, hogy a dolog tulajdon elleni kihágásból származik.*

Válasz. Tulajdon elleni kihágásból származó dolog megszerzése nem büntetendő cselekmény, akkor sem, ha a megszerző tudta is, hogy a dolog miként jutott az elidegenítő kezébe.

Büntetendő cselekményből származó dolognak vagyoni haszon végett való megszerzését a Btk. 370. §-a orgazdasággá, ugyanilyen dolognak — bár vagyoni haszon célzata nélkül — való megszerzését pedig a Kbt. 129. §-a tulajdon elleni kihágással csak akkor minősíti, ha a megszerző az előbbi esetben tudta, az utóbbiban pedig gyanítható, hogy a dolog lopás stb. folytán jutott birtokosa vagy birtolójá kezébe. Minthogy azonban a tulajdon elleni kihágás nem lopás, a megszerző ellen az említett szakaszok egyike sem alkalmazható.

Nem minősíthető a cselekmény bűnpártolásnak sem, mert a Btk. 374. §-a értelmében bűnpártolás miatt csak azt lehet büntetni, aki az ott körülírt cselekményt büntetett vagy vétség tettesének előnyére követi el. Kihágás esetében egyébként a Kbt. 26. §-a szerint is csak a részesek büntethetők, a bűnpártoló pedig nem részes.

4. Kérdés. *Szabad-e valakinek a saját részére házat építeni építőipari képzettség és iparigazolvány nélkül?*

Válasz. Olyan kisebb lakóházat, amelynek felépítéséhez nincsen szükség különös építőipari képzettségre, a saját számára mindenki építhet. Általában ilyennek tekintik az egyszerű, földszintes falusi lakóházakat. Aki ilyen lakóháznak házilag való felépítésében ellenszolgáltatás nélkül segítkezik anélkül, hogy iparigazolványa volna, szintén nem követ el kihágást.

Nem szabad azonban semmiféle iparüzéssel, tehát az építőiparral sem, keresetszerűen és rendszeresen foglalkoznia annak, akinek nincs erre iparendélye. Ha tehát valaki a saját részére házilag épített házat eladja, ezzel még nem követ el kihágást. Ha azonban ismételtelten megteszi, hogy „a maga számára“ házat épít és azt eladja, az üzletszerűséget meg lehet állapítani, ellene tehát feljelentést kell tenni.

5. Kérdés. *A sértett a gyanúsított ellen feljelentést tett az őrsön, hogy az utóbbi őt azzal fenyegette meg, hogy „kicsavarja a nyakát“ és felgyújtja a házat, ha az ő (a gyanúsított) leányát határidőn belül feleségül nem veszi. Mívé minősül a gyanúsított cselekménye?*

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Kbt. 41. §-ába ütköző közcsend elleni kihágás (fenyegetés nem zsarolás célból).

A cselekmény, bár első tekintetre zsarolásnak látszik, mégsem minősíthető azzá, mert hiányzik a zsarolás egyik fontos tényeleme: a vagyoni haszon szerzésének szándéka. A házasságkötés nem tekinthető vagyoni haszon szerzésére irányuló cselekménynek, sőt az ilyen esetek legtöbbszörében a gyanúsítottnak sem ez a szándéka, hanem az, hogy valamely nőszemélynek a házasságkötés elmaradása által veszélyeztetett hírnevét megmentse.

Elképzelhető ugyan olyan eset is, hogy a gyanúsított azért kényszeríti erőszakkal vagy fenyegetéssel a sértettet a házasságkötésre, mert ezáltal magának vagy másnak vagyoni hasznót (a vagyonos férj mellett jó megélhetést) kíván szerezni, de ezt a szándékot a gyanúsított nem ismeri be és a dolog természeténél fogva nehéz is bizonyítani. Lehet, hogy ha az ilyen bizonyítás sikerülne, a zsarolás megállapítható lenne, ez azonban az említettek miatt csak elméleti lehetőség, gyakorlati jelentősége — főként a csendőr szempontjából — nincsen.

Hasonló az eset akkor is, ha a sértettet a cserbenhagyott nő fenyegeti pl. lelövésével vagy súlyos testi sértéssel azért, hogy őt házasságkötésre kényszerítse. Ilyen esetben is csak ú. n. veszélyes fenyegetés miatt kell feljelentést tenni. Ha azonban a gyanúsított a sértettet nem a Kbt. 41. §-ában említett veszélyes büntetett elkövetésével, hanem csak nyilvános megszegéssel (pl. nyilvános helyen való arculütéssel, leköpéssel, botránykozással stb.) fenyegeti meg ugyanebből a célból, a cselekmény mindaddig, amíg a fenyegetését be nem váltja, nem büntethető.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Hitvesgyilkosság kiderítése.

Beküldte: **BÉRCI JÁNOS** alhadnagy (Budapest).

Sipos Márton* községi mezőőr 1923 augusztus 6-án 21 órakor „adj Isten” köszöntéssel állított be hozzám a k...n-i őrsirodába. Kalapját kezében tartva, csak ennyit mondott: „Őrsparancsnok úr, nálam egy kis baj történt.”

Ismerve a k...-ieknek azt a szokását, hogy a legjelentéktelenebb családi perpatvar miatt is az őrsre szaladnak, tanács- és felvilágosításért, — komoly bajra nem gondoltam. Sipost székkal kínáltam meg és kértem, mondaná el, mi az a „kis baj”.

Sipos nem ült le a felkínált székre, — továbbra is állva maradt — tekintetét mereven a padlóra szegezte és rövid gondolkodás után a „kis baj”-t a következőkben adta elő:

„Idejövetelem előtt egy órával szomszédom, Kormos János felkeresett a mezőn és közölte velem, hogy feleségemet agyonverték és lakásomat kifosztották. A szomorú hír közlése után Kormossal lakásomra siettünk, ahol feleségemet az ágyon fekve agyonverve találtam.”

Sipos eme bejelentésére magamat Kovács Gábor próbacsendőrrel azonnal nyomozó szolgálatba vezényeltem és Sipossal a helyszínre indultunk. Útközben Sipost állandóan figyeltem, de rajta a bánatnak vagy meghatódottságnak a legcsekélyebb jelét sem észleltem.

A helyszínre érve, ott a következőket állapítottam meg:

A fenyődeszkával elkerített udvaron a szomszédok összegyülekezve, suttogva tárgyalták a történeteket.

Az utcára nyíló kiskapu Kormos állítása szerint belülről kulccsal volt bezárva. Kormos a bűncselekmény felfedezését a következőképpen adta elő: augusztus 6-án az esti órákban Siposékhoz ment megtudandó, hogy mi az oka annak, hogy Siposné egész nap nem mutatkozott? — a kiskapun nem tudott az udvarra jutni, hanem oda a nagykapun keresztül létrán ment be. Ekkor látta, hogy a kulcs belülről a kiskapu zárjában volt. Mert zörgetésére és kiabálására Siposné a konyhaajtót nem nyitotta ki, rosszat sejtett, ezért az ajtót befeszítette. Ekkor látta, hogy a konyhaajtó zárjában is belülről volt a kulcs. Így jutott a konyhába nyíló szobaajtón keresztül a szobába, ahol Siposné véres fejjel, mozdulatlanul feküdt az ágyban. A szobában minden széjjel volt dobálva.

A járőr a helyszínelés alkalmával a következőket állapította meg:

A szobának az utcára és az udvarra nyíló ablakai tollas párnákkal el voltak sötétítve, a szobában levő

ruhásláda zárja le volt feszítve, kulcsa a szoba padlóján hevert. A szobában több férfi- és nőruha széjjel-szórva feküdt a szoba padlóján. Az asztalon egy nagykés, mellette egy fél kenyér és tányérban egy darab szalonna, valamint a szoba kulcsa volt.

Siposné kihült hullája az ágyban a falfelé fordulva a jobb oldalán feküdt úgy, hogy jobb keze a jobb arca alatt, bal keze pedig kinyújtva a bal oldalán feküdt. Lábai össze voltak húzva. A hulla a nyakáig dunyhával volt betakarva, a dunyhának a hulla feje felőli része, a fej alatti párna és a hulla arcával szemben levő fal véres volt. A hulla bal halántékán egy nyolc centiméter hosszú, a kis agy és a homlok irányába húzódó tátongó mély vágás volt látható, amelyet alvadt vér fedett. A helyszínen megjelent orvos véleménye szerint a hulla fején levő vágás balta élétől keletkezett, a vágás olyan erős volt, hogy egészen az agyig behatolt és azonnali halált okozott. A halál kb. 20 órával előbb állott be.

A konyhába nyíló kamra agyagpadlóján patkós lábbeli nyomait találtam, melyek a kamra ajtajától a kamra ablakáig vezettek. A bal lábon hordott lábbeli patkójának belső részéből 2 cm hosszú darab hiányozhatott, mert a patkó benyomata ezen a részen nem volt meg.

A kamrának az udvarra nyíló 70 cm magas 50 cm széles és a földtől 1 m magasságban levő kétszárnyas ablaka nyitva volt. Az ablak belső és külső agyagosvakolatú párkányát letörve találtam. A szobában széjjel-szórta ruhaneműeket a meggyilkolt leányával összeszedtettem és megszámláltattam, aki kijelentette, hogy nem hiányzik semmi.

A helyszíni állapotokról arra a következtetésre jutottam, hogy rablás vagy lopás nem történt, csak gyilkosság. Siposné pedig az gyilkolhatta meg, akit ő maga eresztett be a lakásba. A beeresztett egyénnek a lakásában léte nem feszélyezhette Siposné, mert az a fal felé fordulva az ágyában feküdt és talán aludt is, amikor a halálos fejszecsapás érte. Ezt következtettem a hulla fekvéséből, a kiskapunak és a konyhaajtónak bezárt voltából.

Hogy a tettes, vagy az azt beeresztő Siposné a kiskaput és a konyhaajtót a tettes beeresztése után bezárta, hogy a tettes cselekményének elkövetése után a kamra ablakán, majd a nagykapun átmászva távozott, abból következtettem, hogy a konyhaajtó belülről volt bezárva, a kamra ablaka nyitva volt, a kamraablak párkányai le voltak törve, a kamraablakhoz patkós lábbeli nyomai vezettek és a nagykapu belső összetartó lécein sárnyomokat találtam.

A következtetések láncolatán haladva, arra a meggyőződésre jutottam, hogy a tettest a meggyilkolt Siposné közvetlen környezetéhez tartozók között kell keresnem. Rablás nem történt. Nem tűnt el semmilyen érték. Arra sem találtunk adatot, hogy valaki vagy valami a tettest a munkájában megzavarhatta. A tettes nyugodtan távozott a kamra ablakán át. Egybevetve azt az adatot, hogy nem tűnt el semmi és a lakásban mégis minden széjjel volt szórva, arra kellett következtetni, hogy a tettes rablást akart színlelni és ezzel a valódi indítóókot leplezni. Ez is a hozzátartozók irányába mutatott. Én elsősorban az elhalt férjére, Sipos Mártonra gyanakodtam. Ezt alátámasztotta az a megállapításunk, hogy Sipos bal csizmáján a patkó belső széléből hiányzott egy darab. Az összehasonlításnál a csizma és a nyom méret, alak és sajátosság szempontjából egyaránt azonosnak bizonyult.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Gyanus volt Sipos viselkedése is.

Anélkül, hogy kérdeztem volna, folyton azt hajto-gatta, hogy feleségével békés egyetértésben élt, továbbá kínálkozott, hogy az eset történetkor való hollétét tanukkal igazolja.

Bár két mezőőr igazolta, hogy Sipos a kérdéses éjjel 1 óráig velük volt, de mert Sipos a későbbi időre alibijét igazolni nem tudta, gyanum még jobban ellene irányult.

Nyomozásom fősúlyát most már Sipos előéletének megállapítására és családi körülményeinek felfedésére helyeztem. Ennek során megállapítottam, hogy Sipos Mártonnak a meggyilkolt második felesége volt, első feleségétől egy férjnél levő leánya, feleségének pedig első urától egy nős fia van. Sipos a feleségével igen gyakran összekocant. Ilyenkor napokig nem szóltak egymáshoz. Az összekocanásra legtöbbször az adott okot, hogy Siposné a közösen összekuporgatott pénzecskéjüket a saját nevére tette a takarékbá, tette ezt azért, mert 15 évvel fiatalabb volt férjénél, azt hitte, hogy férjét túl fogja élni és férje halála után mostohaleánya őt a közös szerzeményből ki fogja forgatni.

Augusztus 8-án Sipos mezei kunyhójában kutatást tartottam. A kunyhó nádfedelében egy hosszúnyelű baltát találtam elrejtve. A balta nyelén a köpünél vérnyomokat fedeztem fel.

Sipos a balta elrejtésére vonatkozóan előadta, hogy azt azért rejtette el, hogy amíg ő kunyhójától távol a mezőn jár, el ne lophassák. A balta nyelén talált vérnyomokra vonatkozóan pedig azt mondta, hogy augusztus 6-án egy sündisznót vagdalt széjjel és attól lett a balta nyele véres.

Sipos mezőőr társai igazolták, hogy Sipossal augusztus 6-án a kora reggeli óráktól egészen éjjel után 1 óráig együtt voltak, de sündisznó öléséről vagy széjjelvagdalásáról nem tudnak.

Sipost most már alaposan gyanusítottam felesége meggyilkolásával és ezért elfogtam, bár állhatatosan tagadott.

Sipos elfogása után arra kért, hogy engedném meg, hogy felesége holttestét még egyszer megláthassa, mert azt hiszi, hogy rövidesen el fogják temetni. Kérését teljesítendő, Sipost a temetőben levő hullaházhoz kísértük. Amikor Sipos meglátta a boncasztalon, a csupaszon fekvő, rettenetesen felfúvódott hullát, egy darabig tétován bámult, majd tántorogni kezdett. Cselekménye rettenetes eredményének láttára megtört, görcsös zokogásba tört ki és alig hallhatóan mondta: „Bűnös vagyok, mindent beismerek, kísérjenek innen el, mert tovább nem bírom nézni, hogy mi lett az én erős, egészséges, szép feleségemből.”

Sipost megnyugtattam, hogy töredelmes vallomása után igyekezni fogok minél több enyhítő körülményt beszerezni. Sipos erre kissé megnyugodott. A község-házához kísértük és ott megkezdtem a részletes kikérdezését.

Sipos Márton cselekményének végrehajtását a következőkben ismerte be:

„Feleségemmel“ — mondta — „meghitt, békés egyetértésben éltem mindaddig, amíg egy alkalommal véletlenül rájöttem, hogy a kis földünk jövedelméből és béreimből megtakarított pénzecskét feleségem a saját nevére helyezte el a takarékpénztárban. Ekkor történt közöttünk az első összekocanás.

Ezt követőleg néhány hónap elteltével ismét azt tapasztaltam, hogy feleségem pénzt helyezett el a takarékpénztárba, ami akkor számadásaim szerint már

több ezer korona lehetett. Kértem ekkor, hogy a takarékbá elhelyezett pénzt irassa mindkettőnk nevére. Feleségem erre nem volt hajlandó, amit azzal igyekezett megokolni, hogy én jóval öregebb vagyok, mint ő, gyakran betegeskedem is, így valószínű, előbb meg is fogok halni. Halálom után pedig leányom, akinek ő mostohája, ki fogja tenni a házamból. Feleségemet e miatt meggyűlöltem, a gyűlöletből eredőleg napirendszerű lett közöttünk a civódás, ami többször kölcsönös bántalmazássá fajult.

Feleségem augusztus 5-én ebédet hozott a mezőn levő csószkunyhóhoz. Ebéd közben közölte velem, hogy a következő napon K...-ra megy, az ott lakó fiát meglátogatni. Gyanakodva kérdeztem ekkor tőle, hogy talán ismét pénzt akar betenni a takarékbá? Feleségem erre gúnyosan azt felelte: „No te tehetetlen, ha éppen tudni akarod, hát megmondom. Azért megyek K...-ra, hogy a megtakarított pénzem a takarékbá tegyem.”

Feleségem eme kijelentése annyira felbosszantott, hogy arculütöttem, mire ő csúnyán összeszidott, vén disznónak nevezett, az edényeket kosarába rakta és eltávozott. Gyűlöletem ekkor olyan nagy lett, hogy elhatároztam, hogy feleségemmel rövid úton leszámolok, — megölöm őt.

Feleségem eltávazása után felkerestem mezőőr társaimat és azokkal együtt jártam a határt éjjel 1 óráig. Ekkor elváltam tőlük azzal, hogy pihenni megyek a kunyhómba. Ezzel a közléssel azonban csak társaimat akartam tévedésbe ejteni, mert amikor társaimtól elváltam, kunyhóhoz mentem, ott hosszúnyelű baltát magamhoz vettem, botomat a kunyhóban hagytam és a községbe mentem. Feleségem zörgetésemre ajtót nyitott és beengedett, a kiskaput és konyhaajtót magunk után bezárta.

A szobában az asztal mellett álló fakanapéra leültem és gondolkozni kezdtem a felett, hogy hogyan is kezdjem meg feleségemmel a leszámolást. Feleségem rövid hallgatás után kérdezte tőlem, hogy miért jöttem haza ilyen szokatlan időben és miért hallgatok? Erre szóba hoztam a takarékkügyet, mire feleségem azt felelte, hogy ha csak veszekedni jöttem haza, nem beszél velem. Ezután ledobta magáról a szoknyáját, ágyába feküdt, a fal felé fordult, betakaródzott és többé egy szót sem szólott hozzám, noha én folyton beszéltem és kértem, hogy ne utazzon K-ra.

Feleségem makacssága eszemet vette, felugrottam és a magammal vitt baltával teljes erőmből egy csapást mértem az ágyban fekvő feleségem fejére. Feleségem ezután csak hörgött, de nem mozdult meg, hörgése rövid idő múlva elnémult, amiből megtudtam, hogy meghalt.

Feleségem elcsendesedése után eszméltem csak rá cselekményem rettenetességére és hogy annak következményeit magamról elhárítsam, a befüggönyözött ablakokat tollas párnákkal betámasztottam, a láda zárját lefeszítettem, kulcsát a szoba földjére ledobtam, a fádából a ruhadarabokat a szobában széjjel szórtam és ezután a kamra ablakán kibújtam, a nagykapun keresztül az utcára másztam és a kunyhóhoz siettem. A baltáról a vért lemostam, majd a kunyhó nádfedelebe elrejtettem, azt gondolván, hogy így most már minden rendben van.

A k...-i kir. törvényszék ezt az ügyet 1923. szeptember havában tárgyalta, Sipos Mártont házastársan, erős felindulásban elkövetett szándékos em-

berölés büntetében mondta ki bűnösnek és ezért az enyhítő körülmények figyelembe vételével 7 évi börtönre ítélte. Az ítélet jogerőre emelkedett és Sipos Márton a szegedi „Csillag“-börtönbe került.

Sipos Mártont 1927-ben feltételes szabadságra bocsájtották, aki teljesen megtörve jelentkezett az őrsön, nemsokára el is halt.

Az 1927. december havában útam a k. . . -i római katolikus temetőn vezetett keresztül. Az útamba eső sírkövek felírását olvasgatva, az egyik sírkövön ezt olvastam: „Itt nyugszanak Sipos Márton és hűséges hitvese Kerekés Verona, kik boldog házasságban éltek 20 évig.“

A sírfeliratok sem mondanak mindig igazat.

*

A különös indítóokokból (bosszú, féltékenység, irigység, valamilyen különös érdek stb.) elkövetett gyilkosságoknál a gyanúsítható személy kikutatása jóval könnyebb, mint a rablógyilkosságoknál. A különös indítóokok bizonyos szűkebb körre utalnak, amelyen belül a tettest keresni kell. Ilyen eseteknél a megállapított indítóok az a fontos adat, amelyen az egész további nyomozás felépülhet. Ezzel szemben a rablógyilkos a gyilkosság árán az áldozata értékeit akarja megkaparintani, melyek nála vagy körülötte vannak, tehát cselekményénél a vagyoni haszonszerzés célzata vezeti. A vagyoni haszonszerzés célzata — igen általános indítóok — számtalan embernél fennforoghat úgy, hogy az indítóok ismeretének a gyanúsított személy kikutatásánál rendszerint kevés hasznát vesszük. Ezt a bűnözők is tudják, és éppen ezért igen gyakran találkozunk a gyakorlatban azzal, hogy a különleges indítóokokból cselekvő gyilkos a helyszínt úgy állítja be, hogy cselekményét rablógyilkosságnak nézzék. Így történt ez itt is, de a tettes fél munkát végzett, mert az értékekből nem tüntetett el semmit, s így azok számbavételénél a félrevezetési célzat azonnal kiderült.

A helyszín az elkövetett bűncselekmény térbeli kerete, de egyben néma tanuja is. Fellelhetők rajta mindazok az elváltozások, amelyekkel a bűncselekmény elkövetése járt. Ezeket megtalálni, helyesen értékelni (mit jelent, mit mond nekem?) és belőlük helyesen következtetni, a nyomozás művészete. Ennél az esetről a járőr a helyszíni adatok egybevetéséből igen helyesen következtetett arra, hogy az áldozat maga engedte be a gyilkosát és jelenléte a legkevésbé sem feszélyezte őt. Lefeküdt, fálnak fordult és aludni akart, vagy el is aludt. Ebből viszont arra lehet következtetni, hogy a gyilkost a hozzátartozók legszűkebb körében kell keresni.

Súlyos bűncselekmények mélyreható nyomokat hagynak a tettes lelkében. A lelkiismeretfurdalás marados hatása, a következményektől való félelem a lelki egyensúly felborításával fenyegetik a tettest. Ez a lelki állapot kifejezésre jut legtöbbször a tettes viselkedés-

ben is. Hibákat követ el. Itt például: alibi-tanukat kinálgatott és ártatlanságát hangoztatta lépten-nyomon, holott addig még senki semmivel sem gyanúsította. Aki anélkül, hogy vádolnák, védekezik, „gyanus“ — mondja a bűnügytan, régi gyakorlati tapasztalatok alapján. Itt is ezzel terelte a tettes elsősorban a járőr gyanuját magára.

A gyilkos a cselekmény elkövetési eszközét, a bal-tát megtisztította, de nem elég alaposan. A nyomozó járőr éles szeme felfedezte rajta a vérvomokat és ezzel fontos bizonyítékhoz jutott. A szakértő a legkisebb mennyiségről is meg tudja állapítani, hogy az embervértől, vagy állatvértől eredt-e. A tettesnek a sündisznóról való naiv meséje tehát akkor is megdőlt volna, ha azt már a tanuk vallomásaival nem sikerült volna megcáfolni.

A lábnyomoknak általában, de különösen a mi működési területünkön, ahol lábnyomképződésre általában sokkal kedvezőbbek a viszonyok, mint a városokban — nagy jelentőségük van. Minden helyszínen keressük őket, biztosításuknál, rögzítésük és a belőlük való következtetéseknél pedig járjunk pontosan a Bűnügytan tanításai szellemében el, különös súlyt helyezünk az úgynevezett „sajátossági pontokra“. A csizmapatkóról hiányzó darab itt is segítségére volt a nyomozásnak. Igazolta, hogy a járőr más alapra felépült gyanuja helyes irányba mutat.

HALOTTAINK

Gál Balázs kolozsvári IX. kerületbeli prb. csendőr 1941 december 15-én Kolozsváron meghalt. A kolozsvári katonai temetőben temették el. 1940 október óta szolgált a testületben.

Nyugállományú bajtársaink közül meghaltak:

Koczor Ferenc tiszthelyettes (III. ker.), 1906—1921-ig szolgált,

Kovács Mózes tiszthelyettes (IV. ker.), 1898—1921-ig szolgált,

Madovits József tiszthelyettes (VI. ker.), 1886—1900-ig szolgált,

Pajor Bertalan tiszthelyettes (VI. ker.), 1895—1926-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

Áruk minőségéért, olcsó áráért, stb., elismerő és köszönő levelet ne írjunk, mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglalva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek reklámcsinálói semmiféle üzletnek!

HIREK

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával a Délvidék visszafoglalása alkalmával, valamint az 1938., 1939., és 1940. évi különleges helyzetekben a csendőrség felkészülése és működőképességének emelése terén szerzett érdemeik elismeréséül adományozni méltóztatott: a Magyar Erdemrend Tisztkeresztjét: *Sasady Arthur* és *Balogh Béla* I. ezredeseknek. Kiválóan eredményes és igen hasznos szolgálataikért a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjét: vitéz *Joórend Gyula* alezredesnek, *Sáróy Kálmán*, *Bogsányi József* és nemes czecei *Mátéffy István* őrnagyoknak. Együttal elrendelni méltóztatott, hogy *Dicsérő Elismerése* útiólag tudtul adassék vitéz *Biró József* őrnagynak, a Délvidék visszafoglalása alkalmával, a m. kir. honvédségnél különleges beosztásban teljesített kiváló és eredményes szolgálataiért; továbbá elrendelni méltóztatott, hogy a tényleges szolgálatból történt kiválása alkalmából *Dicsérő Elismerése* tudtul adassék *Elek Rezső* ny. á. ezredesnek, a m. kir. csendőrségnél a közbiztonsági szolgálat irányítása terén kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy *Dicsérő Elismerése* tudtul adassék: *Kulcsár Lajos* századosnak, gödöllői csendőr szárnyparancsnoki minőségben, *Pallós Andor* századosnak, a gödöllői csendőr örökülönítményen parancsnoki minőségben és *Mondok István* századosnak, a gödöllői csendőr örökülönítményen beosztott tiszt minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálataikért; megengedni méltóztatott, hogy a német Sasrend Erdemkereszt II. fokozatát: vitéz *Aghy Zoltán* őrnagy elfogadhassa és viselhesse. A Kormányzó Úr Ő Főméltósága legfelsőbb elhatározásával *Remetey József* őrnagy nyugállományba helyezését 1942 február hó 1-ével, a saját kérelmére lefolytatott felülvizsgálat eredménye alapján, továbbá vitéz *Biró József* őrnagynak a m. kir. csendőrségtől a m. kir. honvédséghez való áthelyezését — elrendelni méltóztatott.

Okirati dícsérő elismerések. A m. kir. honvédelmi miniszter úr Okirati dícsérő elismerésben részesítette a m. kir. csendőrség állományában — a Délvidék visszafoglalása alkalmával, valamint az ezt megelőző évek különleges helyzeteiben a csendőrség felkészülése és működőképességének emelése terén az átlagos kötelességteljesítésen túlterjedő munkásságukkal kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeikért: *Rezsőházy Boldizsár* alezredest, *Biró Kálmán* őrnagyot és *Argay Ferenc* g. századost.

Áthelyezések. A m. kir. honvédelmi miniszter ur a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: *Kubay Oszkár* őrnagyot Egerből Székesfehérvárra, vitéz *Gadál Lajos* őrnagyot Zalaegerszegről Ujvidékre, dr. nemes csikszentimrei *Balló István* századost Kassáról Miskolcra, *Máté Ferenc* századost Miskolcra Budapestre, nemes győnyöshalászi *Takách Attila* főhadnagyot Beregszászról Ungvárra, dr. *Kun Imre* főhadnagyot Komáromból Ujvidékre, *Bodonyi Károly* főhadnagyot Tataról Komáromba, dr. *Csáki József* főhadnagyot Nyiregyházáról Ujvidékre, dr. *Nyerges Pál* főhadnagyot Csikszeredáról Budapestre, *Zékány Zoltán* őrnagyot Miskolcra Szegedre, *Barabás József* őrnagyot Nyiregyházáról Miskolcra, dr. *Bánky László* szá-

zadost Ungvárról Budapestre, dr. *Kuli Sándor* főhadnagyot Csikszeredáról Ungvárra, dr. *Bogya András* főhadnagyot Máramaroszigetről Csikszeredára; *Galántai Ernő* g. zászlóst Székesfehérvárról Pécsre, *Kemény Ferenc* g. zászlóst Pécsről Székesfehérvárra; kinevezte: dr. *Toldi Árpád* alezredest a kolozsvári osztály parancsnokává, *Arvay József* őrnagyot a szegedi V. csendőrkerület segéd tisztjévé, vitéz *Rébék Gyula* főhadnagyot a beregszászi szárny parancsnokává; felmentette: *Szerencsy Árpád* alezredest a szegedi V. kerület segéd tisztjét, ezen szolgálati állása alól, újabb beosztásig kerületnél létszám felett kell nyilvántartani; beosztotta: *Perlaki Elemér* főhadnagyot a központi nyomozó parancsnokság nyomozó iskolájához; tartós vezénylését megszüntette: *Hajnácskőy László* alezredesnek.

Doktorrá avatás. *Bányay László* főhadnagyot a pécsi m. kir. Erzsébet tudományegyetemen az állam-tudományok doktorává avatták.

Erdménytelen fegyverhasználat. A bérbaltavári őrs állományába tartozó *Járfás József* csendőr és *Gál Károly* prb. csendőrből állott járőr január 5-én Benke László szepetki lakost szándékos emberölés miatt el akarta fogni. Benke a járőr elől megszökött s a járőr felszólítására sem állt meg, ezért Gál prb. csendőr utána lőtt — eredménytelenül. Gyanúsítottat egyébként az őrs elfogta.

Határszéli esemény. A cegei őrs járőre január 5-én éjjel Vasasszentgotthárd határában Ódis György román tizedest elfogta, amint az egyenruhában egy polgári egyénnel, lólopást megkísérelve, Romániába akart visszatérni. Ódisnál álnévre kiállított katonai szabadságolási igazolvány, a polgári egyénnel pedig nevére szóló román és magyar igazolványok, katonai gyakorlatokról vázlatok, rajzok és magyar katonai egységek fényképei voltak.

Csendőregyén megsérülése. Drávadiós községben december 26-án hatóságilag engedélyezett táncmulatságot tartottak. A táncmulatság ellenőrzésére a perlaki őrs *Bakai József* csendőr és *Bucsi Ferenc* prb. csendőrből állott járőrt vezényelte. A községbe érkezésük után a járőr arról értesült, hogy a táncmulatságon verekedés van. Járőr a községi bíróval a helyszínre ment. *Bakai* csendőr a korcsmaajtóban levőket eltávolította, majd mikor a korcsma be akart menni, *Klinecz István* egy doronggal fejbeütötte. *Bakai* csendőr az ütés következtében összeesett, *Klinecz* pedig közben elmenekült. *Bakai* csendőrt a csáktornyai kórházba szállították. Sérülése súlyos.

Honvédségi Közlöny. Szabályrendeletek. 1. szám. Felülvizsgálati osztályozások módosítása a csendőrségnél.

Csendőrségi Közlöny. Szabályrendeletek. 48. szám. Légi-járművek baleseti és kényszerleszállási bejelentésének újabb szabályozása. Köpeny rendfokozati jelzés rendszerítése a m. kir. csendőrségnél. Csendőrlégénység által magán-úton beszerzett ruházati cikkek kihordási határidejének meghosszabbítása. 49. szám. Sertés és zsiradék-félek szállításának szabályozása. Rangosztályba nem soroló havidíjas állománycsoport megszűnése a m. kir. csendőrségnél. Csendőrségi elhelyezési kimutatás újbóli kiadásának mellőzése. Zsiradékváltójegyek bevezetése. Az ország területén tartózkodó angol állampolgárok személyes jelentkezése.

A becsületes megtaláló. Erdélyben szolgáló egyik őrmester bajtársunk írja: „... irodai teendőim elvégzése után lakásomra igyekeztem K. sötét mellékkutatóján, amikor a gyenge lámpafényben egy zsebóra csillant meg előttem a földön. Felvettem azzal, hogy másnap majd beviszem a rendőrségre, de a reggeli lap már hozta is az apróhírdetést: Elvesztett a... útvonalon egy láncos zsebóra. Hátlapjára a következő szöveg van írva... Tekintve, hogy kedves családi emlék, a becsületes megtaláló illő jutalomban részesül. Cím: ...

A zseborát bevitettem a megadott címre, egyik lap szerkesztőségébe. Ez a dolog természetes és minden becsületesen gondolkodó ember így cselekedett volna. Mégis örömmel olvastuk valamennyien a helyi lapban a magyar közbiztonságról, erkölcsi felfogásról és jogrendről írott következő pársort:

Vétek Mihály
törzsőrmester,
a számvivő-altszti
taufolyamot
Budapesten
elsőnek végezte.

Koncz János
próbasenior,
a tati járőrjárai
tanfolyamot
elsőnek végezte.

Monori József
próbasenior,
a salgótarjáni járőr-
társi tanfolyamot
elsőnek végezte.

„... Vajjon mi történhetett, hogy hosszú szünet után ismét megkerülnek az elveszett értéktárgyak? Életünknek volt ugyanis olyan szakasza, amikor, ha valaki elvesztett valamit, arról örökre le kellett mondania... Ime a magyar államisággal ismét visszatért a régi erkölcs. A napokban történetesen e sorok írója vesztette el zsebóráját. Pénzértékénél sokkal jelentősebb volt családi emlék jellege. Apróhirdetésben jelezte az óra elvesztését és még 24 óra sem telt el, amikor megjelent a szerkesztőségben P. S. csendőrőrmester és hozta az óráját. — Boldog vagyok, hogy megtaláltam és elhozhattam, — mondotta, és a jutalmat öntudatosan hártotta el, mondván, ez kötelesség és becsület dolga, az ilyesmiért nem jár jutalom.

Feljegyeztük, — folytatta a lap, — ezt az esetet, hogy emlékezzünk egy letűnt világra, hogy szembeállítsuk a mi világunkkal, amely a becsület és a kötelességtudás megingathatatlan alapzatán nyugszik.“

Amikor megemlékezünk erről az esetről, mi is csak annyit jegyünk hozzá: milyen keserves és szomorú tapasztalatai lehettek visszatért testvéreinknek, ha ezt a legtermészetesebb cselekedetét egyik bajtársunknak, rendkívülinek tartják és arról így emlékeznek meg! Vagy azért emlékeznek meg, hogy megmutassák apró eseményekben is a szívükben elszakítottáguk óta mindig és kiszakíthatatlanul élt azt a hitet, hogy a becsület napja elébb-utóbb felderül és új életet teremt az elszakítva élő magyarság életében!

Ruszin nyelvvizsga Ungváron. December 15—18.-án volt Ungváron kárpátaljai bajtársaink második csoportjának ruszin nyelvvizsgálója, amelyen 125 csendőr vett részt. Kárpátalja Kormányzói biztosa ezúttal másodsor, ismét jelentős összeget, 4000 pengőt adott a legjobb eredményt elért bajtársaink jutalmazására. Bajtársaink közül 200—200 pengő jutalmat kaptak: Antal Imre cső., Hetényi János cső., Terjéki Márton cső. 150—150 P jutalmat kaptak: Tóth József őrm., Kopasz Bálint cső., Cseh Pál cső. 100—100 P jutalmat kaptak: v. Tizsasülyi László cső., Gál István cső., Ferencz András cső., Tari István őrm., Varga Bertalan prbcső., Révész Károly cső., Jávorfalvi János cső., v. Varga Zsigmond cső., Kovács Ferenc VII. őrm., Vadász Mihály thtts.

50—50 P jutalmat kaptak: Lőrincz Ferenc őrm., Faragó József cső., Tarnai János cső., Bruzsa József cső., Hegyesi Imre cső., Csepregi Sándor cső., Dremák Ferenc prbcső., Juhász Ferenc I. őrm., Szondi Gusztáv prbcső., Ványai Imre cső., Kerepesi János cső., Horváth István I. thtts., Patonai József thtts., Molnár József II. őrm., Czudar Béla cső., Molnár Albert cső., Romhányi András őrm., Gyulai Tibor cső., Urbán Sándor thtts., Rác István cső., Tóth Imre V. cső., Vámosi László cső., Háló Sándor őrm., Szabó Balázs cső., Tóth János cső., Szilágyi Imre II. cső., Varga Károly prbcső., Madácsi János őrm., Dóka Tamás prbcső., Petrás Ferenc prbcső., Orvos Mátyás cső., Patkó János cső., Nezepe János cső., Hámori Pál cső., Lajos Sándor cső., Antal György prbcső., Pafcsuga Gyula prbcső., Tar Vilmos cső., Kelecsényi Lajos prbcső.

Örömmel és nagybecsüléssel köszöntjük kárpátaljai bajtársainkat, akik nehéz viszonyok között tesznek eleget kötelességeik egyikének, annak, hogy a nemzetiségi vidéken élők nyelvén szóljanak azokhoz s ezáltal minél eredményesebb védelemben részesítsék mindazokat, akik oltalomért, segítségért fordulnak hozzájuk.

Román nyelvvizsga. A m. kir. Honvédelmi Miniszter Úr 101.974/eln. 20. 1941. számú rendelete alapján Kolozsváron a kerületi parancsnokságnál december 16. és 17.-én a csendőrlegénység egy része román nyelvvizsgát tett. **Vattay Ferenc** ezredes kerületi parancsnok nyitotta meg a vizsgát Kelemen Béla, a kolozsvári tankerületi főigazgató-ság román ügyek előadója és a vizsgabizottság jelenlétében. A vizsgán résztvettek közül Dobronyi József cső. kiváló eredménnyel, E. Dürög János őrm., Nagy Mihály III. cső., Zsemlye József cső., Kövesdi Illés őrm., Balla Sándor cső., Németh Imre cső. és Takács Imre cső. igen jó eredménnyel, további 28 fő pedig jó eredménnyel vizsgázott.

A vizsga eredménye alapján jutalmazásra terjesztették elő a következőket: 200 P: Dobronyi József cső. 150—150 P: E. Dürög János őrm., Nagy Mihály III. cső., Zsemlye József cső., Kövesdi Illés őrm., Balla Sándor cső., Németh Imre III. cső., Takács Imre cső. 100—100 P: Bánkuti József cső., Kas János cső., Göndör Sándor cső., Perbiró Sándor cső., Edvi Lajos thtts., Varga Dezső cső., Császi Lajos cső., Kovalik Antal cső., Pokornics Antal cső., Lukács Miklós őrm. 50—50 P: Czuczai Imre cső., Dévai István cső., Molnár János II. cső., Solymosi Sándor cső., Nagy Béla cső., Gál Jenő cső., Lengyel József cső., Szilágyi László cső., Bajnok Sándor cső., Koszó András cső., Rác Miklós őrm., Harmati Sándor cső., Fekete Mihály cső., Fazekas Sándor cső., Horváth Lajos III. cső., Göcs Sándor cső., Orosi Pál cső., Harmati Mihály cső.

Csendőrségi jutalmazási alapa felajánlott jutalékok. A budapesti I. kerületben: Csontos András cső. 21 P 70 f., Bugyi Bálint és Varga István cső. együtt 7 P 14 f., Molnár László őrm., Hegyvári Pál cső. együtt 1 P 88 f., Turi-Kovács Sándor őrm., Hegyvári Pál cső. együtt 6 P 60 f., Nagy János őrm. 34 f., Bakos Benjámín cső. 4 P 96 f., Kulcsár István cső. 34 f., Urbán János cső. 36 f., Nagy Béla II. cső., Dávid István II. cső. együtt 4 P 72 f., Benedek István őrm., Rác Miklós cső. együtt 1 P 11 f.; a székesfehérvári II. kerületben: Vig Imre őrm., Hegedüs Antal cső. együtt 2 P 10

Mindennemű
**SPORTCIKKEK, VADÁSZFEGYVEREK,
KERÉKPÁROK, pontos javítások**
IRSAY JÓZSEF óskeresztény cégnél. UJVIDÉK
A m. kir. Csendőrség igazgatóság kedvezmény. II., Rákóczi Ferenc-u. 32. Tel.: 28-14

FOGÁTÓL FÜGG EGÉSZSÉGE!

Fogak üledék, szakkészítlen tartós romlás. Foghúzó fogtörés műszaki készítés. Porcelánfog 8 pengőből, fehér tónából 8 pengő (vasmentes és nem törik). Aranyfogak legelőkelőbb minőségű. OTBA- és ORBA-tagoknak ráfizetés nélküli — részletre is.

SCHUSTER FERENC

Államilag vizsgázott fogász.

BPEST, VIII., LITHER-U. 1/b II. 6. (Magyar Hívesarnokkal szemben.)

AJAX

acélárak

RÁBA

teherautók,
autobuszok,
traktorok

Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, szer-
szám-, szerkesztő-, rozsdá-, saválló-
acélok. Acélöntvények. Szírikeöntvények
Csavarösszerszámlak. Kesztyűvárányó
vasúti anyagok. Prés. Kovács idomdara-
dok. — Vaszerkesztők. Hidak. Vasúti
Textilgépkalkatrészek. Beszélőkerek. Be-
szélők. Rosszoló felvágók.

MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.-T

BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-ÚT 12-82

f., Major Lajos cső. 1 P 04 f., Sashalmi József cső. 1 P 05 f., Fehér Pál thtts. 1 P 33 f., Kiss József törm., Ábel József cső., Varga Lénárd és Szalai Sándor prbcső. egyenként 5 P, Tóth Károly III. cső., Szivák János prbcső. egyenként 1 P 25 f., Tölgyes Ferenc thtts., Horváth Gyula törm., Cserhádi Ferenc cső. egyenként 3 P 54 f., Palotai János thtts., Göbölös Imre őrm. egyenként 2 P 38 f., Nagy János thtts., Pálmai István cső. egyenként 2 P 30 f., Tóth Lajos törm. 1 P 17 f., Józsa Antal cső. 1 P 16 f., Németh Miklós őrm., Jurics László cső. egyenként 2 P 35 f., Bokor László törm., Kövi Imre cső., Tulisz Márton prbcső. egyenként 3 P 73 f., Vass István prbcső. 3 P 73 f., Madarász Ferenc thtts., Sebestyén József törm. egyenként 79 f., Almási Ferenc cső., 78 f., Bácsi István cső., Farkas Mihály cső. egyenként 1 P 16 f., Nuszi Géza cső. 12 P 43 f., Tóth István cső. 12 P 42 f., Bálint Dezső cső., Kereszturi Antal prbcső. egyenként 1 P, Szakonyi Kálmán cső. 2 P 49 f., Semsey László cső. 2 P 48 f., Kiss János cső. 6 P 68 f., Kiss Antal cső. 6 P 69 f.; *a szombathelyi III. kerületben:* Kóródi Miklós őrm. 1 P 23 f., Mészáros Lajos thtts., Péter Imre őrm. együtt 1 P 06 f., Kovács György cső. 10 f., Szak Viktor cső., Csóka Géza prbcső. együtt 4 P 84 f., Török Lajos őrm., Rác József cső. együtt 1 P, Csató József őrm. 09 f.; *a pécsi IV. kerületben:* Horváth Gyula thtts., Pölöskei Vilmos cső., Laczkó István prbcső. együtt 7 P 12 f., Lábodi Ferenc, Hári Ferenc cső. együtt 24 P 85 f., Varga György törm., Farkas Károly cső. együtt 24 P 85 f., György János II. törm., Nagy József VIII. cső. együtt 29 P 76 f., Horváth-Rózsás Imre thtts., Hargital István cső. együtt 12 P 86 f., Ágoston József törm., Béres József cső. együtt 29 P 76 f., Nagy Pál IV. thtts., Tölgyes Ferenc cső., Szeghő Sándor cső. együtt 14 P 88 f.; *a szegedi V. kerületben:* Szállás András thtts., Bácskai József cső., Kardos Sándor, Székelyfi P. Lajos prbcső. együtt 5 P 54 f., Hénes Imre, Barta István cső. együtt 5 P, Harmath János, Déri János cső. együtt 5 P 06 f., Vágó József thtts., Takács János cső. együtt 3 P 75 f., Lantos Ferenc őrm., Nagy János cső. együtt 2 P 40 f., Szilágyi Mihály törm. 24 P 88 f., Dóssai-Molnár Lajos őrm., Szabó Gyula prbcső. együtt 7 P 50 f., Hénes Imre, Barta István cső. együtt 5 P;

a debreceni VI. kerületben: Kisházi József törm. 7 P 45 f., Szilágyi Imre cső. 7 P 44 f., Jánosfalvi Ferenc thtts. 5 P 87 f., Szántó István őrm. 5 P 88 f.; *a miskolci VII. kerületben:* Sándor Mihály őrm., Kurunczi Joachim cső. együtt 5 P, Harangi Mihály thtts., Zsólya János cső. együtt 21 P, Erdész József őrm., Fügedi István cső. együtt 9 P 88 f., Polgár József törm., Nagy János cső. együtt 1 P 48 f., **Ferenzi Márton alhdgy., Józsa Mihály őrm., Domán Ferenc és Gulyás Márton cső. együtt 39 P 70 f., Erdész József őrm., Fügedi István cső. együtt 21 P 88 f.; *a kolozsvári IX. kerületben:* Nagy Béla cső., Ébersdorfer Antal prbcső., Kecskés Pál thtts., Bodola Sándor prbcső. egyenként 2 P 50 f.; *a marosvásárhelyi X. kerületben:* Tóth Károly cső. 33 f., Kulcsár Sándor cső. 32 f., Pintér István cső., Patakvolgyi István cső. egyenként 1 P 50 f., Szücs István őrm. 22 f., Halasi György cső. 22 f., Beke János thtts. 46 f., Marosvásári János cső. 44 f., Benkő József, Nagy Gyula cső. egyenként 4 P, Nagy István thtts., Pintér Lajos cső. egyenként 4 P 50 f., Zsellér János cső. 77 f., Marosi István cső. 76 f., Bodrogi József cső. 95 f., Sipos János cső. 94 f., Samu József, Nagy Gyula cső. egyenként 3 P 57 f., Varga József IV. törm., Gécsi Ferenc cső. egyenként 55 f., Kecskés László, Prókai Mihály cső. egyenként 2 P 50 f. tettenérői és feljelentési jutalékban részesültek. A jutalékokat valamennyien felajánlották a csendőrségi jutalmazási alapra. A jutalékokat a m. kir. honvédelmi miniszter úr elfogadta.**

Az Országos Tiszti Kaszinó 1941. évi rendes közgyűlését folyó hó 28-án 17 óra 30 perckor tartja az egyesület székháza II. emeletén lévő kis díszteremben. **Tárgysorozat:** 1. Elnöki megnyitó. 2. Ügyvezető igazgató beszámolója. 3. 1940/41. évi zárszámadás. 4. 1941/42. évi költségelőirányzat. 5. Indítványok, javaslatok. 6. A közgyűlés berekesztése. A zárszámadás és költségelőirányzat a titkárnál betekintésre rendelkezésre áll. A közgyűlési (serleg) vacsora a rendkívüli élelmezési viszonyokra való tekintettel ez alkalommal elmarad. Ennek rendezésére szánt összeg fejében az Országos Tiszti Kaszinó 500 pengőt ajánlott fel a honvédség hadiárvainak javára a m. kir. honvédelmi miniszter Úr Önagyméltóságának.

Kerékpárra télen

nincs szüksége

de most rendelje meg, hogy kéznél legyen, ha elmulik a tél s amikor viszont

nem nélkülözheti

„Steyr Waffenrad“ kp. ára 232.— 12 havi részlet 256.—

„Csepel“ „ „ 186.— 6 „ „ 198.—

A kerékpárok teljes felszereléssel értendő, azaz: gumik, csengő, pumpa és táskában elhelyezett szerszámokkal. — Egyéb kerékpárfelszerelési cikkek: Dynamó lámpa teljes készlet P 29.— Kardtartó P 4.— Csomagtartó 2.20

A megrendelést kérjük alábbi címre:

CSENDŐRBOLT Budapest, XII., Böszörményi-út 19/a
Távbeszélő: 154-733

Előjegyzési naptárt küldtünk december hóban a csendőr parancsnokságok és hivatalok részére. Az őrsök részére a naptárokat az osztályparancsnokságokhoz küldtük. Amelyik őrs nem kapta meg, onnan kérje. Magánrendelést elfogadunk, a naptár ára 70 fillér. (Bélyegben is fizethető.)

Az **Országos Tisztai Tudományos és Kaszinó Egyesületben** január hó 16-án (pénteken) a korszerű hírszerzés és kémelhárításról tart előadást **Kuthy László** vk. alezredes. — Ezen előadáson az O. T. K. tagjai, családtagjaik és sárga megívóval ellátott vendégek (hölgyek is) megjelenhetnek. Az előadás 18 órakor kezdődik.

A **kerékpár és a segédmotoros kerékpár közlekedésének szabályait** állította össze dr. Dárday József m. kir. rendőrtanácsos egy zsebkönyvecskében kérdés-felelet rendszerben. A könyvecske ára 60 fillér, megrendelhető a **Közlekedéstudományi szakkönyvek kiadóhivatalánál**, Budapest, XIV., Tökölly-u. 150. — Hasznosnak találjuk, hogy azok az őrsök, amelyeknek körletében kiterjedt a kerékpáros közlekedés, ezt a teljes gyűjteményt megvegyék. Ugyancsak ebben a szerkesztésben és kiadásban jelent meg a **Gépjárműközlekedés rendészeti szabályai** kérdés és feleletben a **gépkerékpár és motorkerékpár vezetői vizsga letételéig c. gyűjtemény**. Ára 2 P 50 fillér.

„**Méhészeti Kalauz**“ címen most jelent meg Héjjas Endre ny. meteorolog ig. országos hírű méhészeti szakíró tollából egy új könyv. A könyv írásmódjában számol a mai gyorsan élő emberek kevés idejével, ennek dacára miradzt felöleli, amit a méhészetről tudni kell. A könyvet a gyakorlat részére írta, hogy aki mézet akar termelni, eredményesen akar méhészkedni, minő legszükségesebb ismeretek birtokában kezdheti azt el. A könyvnek különös érdekessége oly különböző szerzőktől származó szakcikkék közlése, melyeknek ismerete az eredményes gyakorlatot elősegíti. A könyv a „Méh“ a magyar méhészek lapja, Budapest, V., Arany János-u. 2. sz. kiadásában jelent meg, ára P 3.20.

A **visegrádi királyi palota** feltárási munkálatairól közöl érdekes cikkeket Zsitvay Tibor tollából a Buvár nagyterjedelmű karácsonyi száma. A szép kiállítású folyóirat ünnepi számába cikkeket írtak még: **Tóth László** a rózsalevél elősködőről, **Puder Sándor** a világirodalom tüdőbeteg nagyjairól, **Palóczy Edgár** a nyakkendő eredetéről, **Igali-Mészáros József** a halak betegségéről, **Molnár Vilmos** a házasság előtti orvosi tanácsadásról, **Baktay Ervin** India kapujáról, **Haltenberger Mihály** Budapest kereskedelméről, **Lányi Ede S. J.** az őseimberről, **Aldobolyi Nagy Miklós** a Gerecse vidékéről, **Fayer Márta** a reklám lélektanáról, **Fejérváry Gézáne** bároné a götéről, **Kendi Finaly István** a gyümölcs vegyi úton való érleléséről és **Vizy András** az olasz telepítésekről. A gazdag tudomány műhelye rovat mellett a **Kis Buvár** érdekes cikkeit olvashatjuk. Számos fénykép és rajz díszíti a lapot, mely **Cavallier József dr.** szerkesztésében és a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg.

Ki tud róla? Banna Sándort, aki 1919. évben Kiskőrösön mint csendőr őrmester szolgált, fontos családi ügyben keresi **Wagner Józsefné** Budapest, IX., Gróf Haller-u. 84. 62. sz. ajtó. **Gidófalvi Istvánt**, aki 1925—1926. évben mint csendőr a baglyasaljai őrsön teljesített szolgálatot, keresi **Pintér István** ny. törzsőrmester Tura, Kálmán-telep 127. **Pap Györgyöt**, aki 1919 februárban mint alőrmester a nagyperkátai őrsön teljesített szolgálatot, keresi **Barabás György** ny. törzsőrmester Jászberény, Bajnok-u. 43. Aki tud valamit keresettekről, közölje a megadott címen.

Csendőrségi tollforgót köt, javít, árusít **Várfai Mihály** ny. szakaltiszt, Budapest, XIV. Újvidék-köz 5. fszt. 2. és Dél József ny. thts. Rákosszentmihály, József-u. 74.

SZEMÉLYI HÍREK

Új külsőcsoportvezető. A debreceni VI. kerület állományába tartozó **Kiss Miklós** alhadnagy külsőcsoportvezetővé kinevezetett.

Új alcsoportvezetők. A budapesti I. kerületben: **Deák Kálmán** tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben: **Nánási János**, **Kálmánchelyi András** és **Béres Illés** tiszthelyettesek alcsoportvezetőkké kinevezettek.

Új őrsparancsnokok: A budapesti I. kerület állományába tartozó **Bognár Lajos I.**, **Róza József**, **J. Kiss Sándor**, **Horváth József XV.** tiszthelyettesek őrsparancsnokká kinevezettek.

Előleptetés. A debreceni VI. kerület állományába tartozó **Kővágó Imre** és **Török Lajos II.** őrmesterek, **törzsőrmesterré** előléptek.

Véglegesítettek. A pécsi IV. kerület állományába tartozó **Galvács József** csendőrt a próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben: **Horváth József X.** őrmester **Zöldesi Irénnel** Cegléden, **Császár András** őrmester **Dani Teréziával** Irsán, **Urbán János** őrmester **Hargitai Erzsébettel** Tápiaósaon, **Lakosi Mihály** törzsőrmester **Benkő Máriával** Zalaapátin; a **szombathelyi III. kerületben:** **Acsádi Mihály** őrmester **Rózsa Rózsával** Batykon; a **pécsi IV. kerületben:** **Takács István II.** őrmester **Wekker Magdolnával** Szalókon, **Fábos Lajos** őrmester **Szakáll Irmával** Csurgón, **Visnyei András** őrmester **Király Margittal** Marcaliban; a **szegeci V. kerületben:** **Szijiártó Lajos** törzsőrmester **Malekleid Jolánnal** Derecskén; a **debreceni VI. kerületben:** **Szécsy Bálint** őrmester **Gupcsó Irénnel** Hajdunánáson, **Zilafalvi György** törzsőrmester **Szilágyi Lenkével** Tetétlenen; a **kolozsvári IX. kerületben:** **Jávorfai István** őrmester **Hács Juliannával** Nagyatádon; a **marosvásárhelyi X. kerületben:** **Oláh Gyula** törzsőrmester **Dobrota Margittal** Szirákon, **Fülöp József** csendőr **Lavrik Margittal** Szélyen, **Szűcs István** őrmester **Hegy Teodora-Rózsával** Bálványoson.

Született. vitéz nemes **Feördeős Gyula** százados nejének **Katalin-Edua** leánya; a budapesti I. kerületben: **Szárász András** törzsőrmester feleségének **Iren-Olga** és **Katalin-Éva** leányai, **Körhegyi Ferenc** tiszthelyettes feleségének **László** fia; a **szegeci V. kerületben:** **Horváth Ferenc I.** tiszthelyettes feleségének **László** fia, **Bogdán Mihály** őrmester feleségének **Márta-Mária-Katalin** leánya, **Szabó Mihály I.** őrmester feleségének **Mária-Katalin** leánya, **Lombos Ferenc** őrmester feleségének **Ferenc-Lajos** fia, **Ludányi György** törzsőrmester feleségének **Rózsa** leánya, **Füredi István** törzsőrmester feleségének **Edit-Erzsébet** leánya; a **debreceni VI. kerületben:** **Karácsony Tamás** törzsőrmester feleségének **Klára-Ilona** leánya; a **kassai VIII. kerületben:** **Szél János** tiszthelyettes feleségének **Ilona-Mária** leánya, vitéz **Németh András** alhadnagy feleségének **András-László** fia, **Almásy János** őrmester feleségének **Gyula-János** fia, **Alföldi Mihály** törzsőrmester feleségének **Katalin-Matild** leánya, **Antal Sándor** tiszthelyettes feleségének **Aranka** leánya, **Lóránt Ferenc** tiszthelyettes feleségének **Ferenc** fia; a **kolozsvári IX. kerületben:** **Bartalus László** törzsőrmester feleségének **László** fia, **Szalai Mihály** tiszthelyettes feleségének **Mária-Anna** leánya; a **marosvásárhelyi X. kerületben:** **Kecskés Pál** tiszthelyettes feleségének **Lajos** fia, **Molnár Pál** tiszthelyettes feleségének **Pál-Miklós** fia.

Halálozás. **Fodor Miklós** tiszthelyettes **Antal József** fia Szegeden meghalt.

Használja a csendőr-levelezőlapokat!

Készítők **IRÓGÉPET,**
a kártyákkal együtt

KOCH ISTVÁN

Írógép szaküzletében és árusítók

Vétel-eladás átépítés, javítás. • **UJVIDÉK,** Postai-u. 14. Tel. 21 91

Sport

Írószerekek
szaküzlete

Maurer István

Bpest vi. Teréz-lát 4. Tel.: 118-194

HANGYA

ÉRTED DOLGOZIK!

magad és családod

ÉRDEKÉBEN TÁMOGASDI

Szerkesztői üzenetek.

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. — A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlés és a kiégyesítés jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot kérjük a papírlapnak csak egyik oldalára és félhasábosan lehetőleg írógéppel írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ és csak akkor küldünk vissza kéziratot, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel ahhoz. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni.

Közlemények különnyomatait a nyomda velünk kötött szerződésben megjelölt árszabás szerint köteles elkészíteni.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligeül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Magánlevelet nem írunk akkor sem, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lekszikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk és azok tartalma, vagy beküldőinek kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőröké, valamint a honvédség, rendőrség, bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlegénység részére pedig évi 8 pengő. Legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlegénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

A pénzküldeményeket kérjük a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni, kérjük, hogy ezt a borítólapon 3-ik és 4-ik oldalán nyomtatott levelezőlapon tegyék.

Csépa. A nemtényleges állományból szolgálatételre behívott, csendőrök rangviszonyaik szerint éppúgy előjárók és feljebbvalók, vagy alárendeltek és alattosok, mint a tényleges állományiak. Ha pl. az őrsön egy behívott nyugállományú, vagy a testülettől nyilatkozat alapján távozott őrmester teljesít szolgálatot, ez az alacsonyabb rendfokozatúak és a rangban fiatalabb őrmesterek feljebbvalója, illetve előjárója, őt éppúgy köti a Szolg. Szab. I. R. és a többi szabály, mint a többi tényleges csendőrt. A testülettől huzamosabb időn át távol élő ilyen bajtársaknak azonban be kell látniuk azt, hogy fontosabb teendők végzésére esetleg náluknál fiatalabb csendőröket kell az őrsparancsnoknak megbízni, míg az újabb rendelkezéseket megismerik. Ez a körülmény a rangviszonyokon természetesen nem változtat.

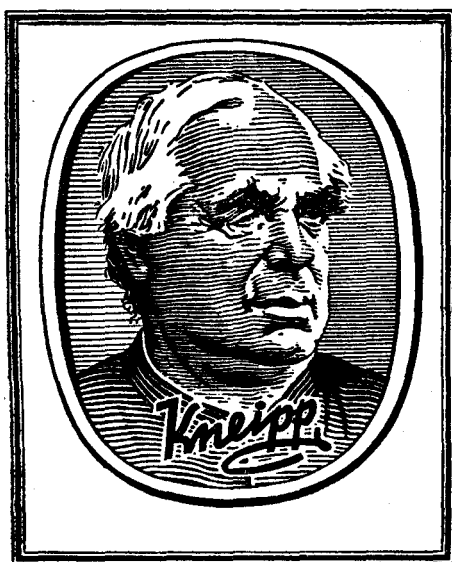
NYAKIG BEGOMBOLKOZVA,

kényelmetlen ruhákban fürdőztek az emberek, a hölgyek magassarkú cipőkben divatoztak. Általános volt a hit, hogy a friss levegőn való tartózkodás, a nappályán és esőben való járás árt az egészségnek. Szinte természetellenesen éltek az emberek. Ilyen volt a felfogás, amikor Kneipp élt és amikor bennünket — közel félévszázaddal ezelőtt — meglátogattott.

Azóta hálistennek sok minden megváltozott. Városaink egymással versenyezve létesítenek intézményeket a népegészségügy javítása érdekében és fáradhatatlan igyekezettel törekszik az egészséges életmód tanítására a vele foglalkozó tudomány is. Ezt a célt szolgálja a természetszerű táplálkozás tana, melynek felvirágoztatásában a nagy egészségapostol, Kneipp olyan kimagasló és hervadhatatlan érdemeket szerzett. Előadásaiival, írásaival és nem utolsósorban Kneipp malátakávéjával. Ez az egészséges ital szinte erőkenyér, valóságos folyékony kenyér a kávécsészében. Ezért szeretik, ezért isszák ma is annyian a

Kneipp malátakávé.

azt a malátakávé, melyet maga Kneipp adott nekünk.

Kövessék tanácsát,
együnk mértékletesen,
igyuk az egészségnek.
KNEIPP MALÁTAKÁVÉ!

Anyám. 1. A Szut. 27/2. pontja szerint elbocsátható a csendőr, ha családi viszonyai méltányolást érdemelnek. Ebben a honvédelmi miniszter úr dönt. Leveléből nem látjuk a családi helyzetét súlyosnak. Elismerjük, hogy az Ön otthonlété nagyot lendítene a bajba jutott kis gazdaságon, de képzelje csak el, mi lenne, ha ilyen okok miatt — amilyenekre bizonyára sok bajtárs és állami alkalmazott hivatkozhat — a katonai csendőr, rendőr vagy bármilyen állami alkalmazott egyszerűen ott hagyhatná a helyét, különösen pedig ilyen időkben, amikor a legnagyobb szükség van rájuk. Más megoldást kell keresnie. Most azonnal talán Ön sem segíthetne, hiszen amint írja, a baj oka főként a rossz termés. Reméljük, hogy a jövőben többet hoz a földcske s akkor minden rendeződhet. 2. Csak előírás ruhadarab viselhető, az Ön által említett nem ilyen. 3. A testülettől önként megváltó csendőr-egyen megtartja az itt viselt rendfokozatát akkor is, ha később a honvédséghez hívják be. Rendfokozatát vesztett csendőr természetesen a honvédségnél is rendfokozat nélküli lesz.

Cs. K. Kisköszeg. A testülettől önként — felülvizsgálat nélkül — távozott csendőr elveszti nyugdíjigényét. Az illető ennél fogva hiába állana elő nyugdíj-kérelmmel.

Berkó alhdgy. Örvendünk, hogy a családnak is örömet szerezhetünk. Üdvözöljük.

Haza vágyom. Szabályaink szerint kölcsönös athelyezési kéréseket nem közölhetünk.

Iskola. Járőrvezetői tanfolyam 5 hónapi időtartammal 1942. január 7-én kezdődött Újvidéken és március 1-én Pestszenterzsébeten. Az órspanrancsnok iskola ugyancsak március 1-én kezdődik Szombathelyen. A sorra kerülő évfolyamokat mindig idejében értesítik.

Rádió. Előjegyeztettük. Ez persze még nem sokat jelent, legyen türelemmel, mert csak a szükség szerint kerülhet sorra.

Kard. 1. Az eltérés oka az, hogy az állományparancsban az 1930. július 1-én megállapított haviszoldját és nem az újabban emelt illetmények összegét közlötték. 2. A legénység részére engedélyezhető legnagyobb szabadságkiméret: alhdgy., thts. és törm. v. részére 6 hét, törm. és örm. részére 5 hét, cső.-nek 4 és prbcsonak 3 hét. Ezt megtalálja az 1933. évi 17. Cs. K.-ben.

V. P. Mélykut. A kéredezett címe: Cinkota, csendőrör.

K. I. tízeshonvéd, Miskolc. Megnyugtadjuk, hogy ha joga van a jelzett dolgokhoz, meg is kapja azokat, de előjáróihoz kell fordulnia, mi nem segíthetünk ezen.

66.666. Írja meg, hogy miért van szüksége a kért címre. Másként nem kereshetjük.

1918. (S. I.) Nem nagy jelentőségű eset, nem is hínénk, hogy alkalmasnak találják a Nemzetvédelmi Kereszttel való jutalmazásra. Mi azonban nem vagyunk hivatva az elbírálásra, a kérvényét beadhatja.

Rokkant. Az illető rosszul tette, hogy eddig hallgatott. Ha a jegyzőhöz fordul, bizonyára megkapta volna a kellő felvilágosítást, hogy mit tegyen a beszüntetett hadirokkant segély újbóli folyósítása ügyében. Azt ajánljuk, hogy forduljon az illető a honvédelmi minisztérium 22. osztályához és jelentse a velünk közöltek.

Millenium. Az 1896. évi budapesti kiállításon kiállított csendőr-viaszbábuknak nem találtuk nyomát.

Határvadász. A Felvidéki emlékéremre nincs igénye.

Deák I. Gyergyótölgyes. Kérelmével a B. M. úrhoz (VI. b. osztály) kellett volna fordulnia. Kivételesen utána-jártunk az ügyének. 1911-ben valóban megállapították az Ön részére sebesülési pótdíjat, de ez nem külön pótdíjként szerepelt, hanem a sebesülési pótdíjának megfelelő összeggel felemelték a nyugdíját. Ezt az összeget kapta egészen az elcsatolásig. A visszacsatolás után szintén magasabb nyugdíjat kapott, mert ugyancsak benne van most is a sebesülési pótdíj. Nyugdíjának ily megállapítása törvényen alapszik, megnyugodhatik benne, joga van azonban a B. M. úrhoz (VI. b. osztály) fordulni közelebbi felvilágosításért. Levelet nem írunk. A 3 P értékű okmánybélyeget címére visszaküldtük.

Honvéd 1. Több ilyen kísérlet történt — eredménytelenül. Nem biztatjuk még a kérvény beadására sem. A kérvényt a H. M. úrhoz kellene címezni és szolgálati úton felterjeszteni. 2. Olyan csendőrtiszti állomáson, ahol honvédorvos nincs, a csendőrör szerződöttség orvosra látja el a csendőrtiszt gyógykezelését is. Ez a kötelezettség azonban a családtagok gyógykezelésére nem terjed ki.

Emléktábla. Nekünk nem áll módunkban a képet beszerezni. Esetleg bajtársi szívességből megteszi a készítője: Galambos thts., a szombathelyi nyom. aloszt. fényképésze, ha hozzáfordulnak.

Told. Amint Ön is tudja, csak befejezett és az őrsállomáshelytől egyhuzamban távoltöltött 12 órás külszolgálat után illetékes vezénylési pótdíj. A szolgálat a laktanyából való elindulással veszi kezdetét és végződik az oda bevonulással. Tehát nem a község szélének és elhagyása, illetve bevonulása annak elérése az irányadó. Viszont ha a 12 órás külszolgálat alatt a járőr akár pihenés, akár szolgálati ténykedés miatt, visszatér az őrsállomáshelyre, a szolgálat már megszakítottnak számít és vezénylési pótdíjra igény nincs. Ha csak áthalad a járőr az őrsállomáson szolgálat közben (mert pl. másfelé út nem vezet), ezt nem lehet megszakításnak tekinteni.

Többek érdeklődésére. Mult számunkban már megüzentük, hogy ilyen esetekben a Délvidéki emlékérem nem illetékes.

Rádió. Házasságon kívüli születés esetében a természetes apa személyének megállapítása a fennálló törvények és egyéb jogszabályok értelmében kizárólag a gyermeknek a természetes apa általi elismerésétől, vagy pedig a bíróság megállapításától van függővé téve. Ha ilyenképpen sikerül az apa személyét megállapítani, a származás is igazolható. Egyébként a kerületi parancsnokság dönt, mi nem szólhatunk hozzá. A bíróság a gyermek nagykorúsága esetén, utólag is kötelezheti az ismertté vált természetes apát bizonyos neveltetési stb. költségek megtérítésére. A természetes gyermek a természetes apa vagyonából örökölhet, ha az apa így végrendelezik, vagy ha a gyermeket törvényesíti.

Fajvédelem. Zsidó férfinak nemzsidó nővel közös háztartásban élése az 1941. XV. t.-c. 15. §-ába ütköző vétség, illetőleg, ha a nő huszonegyedik életévét még nem töltötte be, ugyanebbe a szakaszba ütköző büntett.

MAGYAR-SIEMENS-SCHÜCKERT-MÜVEK

Villamossági Részvénytársaság
Budapest, VI., Teréz-kr. 36 Tel.: 120-739

Tichler János

papírru, papírzacskó és gyógyszerő-
zeti papírruak gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079

CSEPEL varrógépek

Felvilágosítások: MEZŐGAZDASÁGI GÉPKERESKEDELMI R.T.
Agrárglobus BUDAPEST, V., SZENT ISTVÁN-
KÖRÚT 12. ● Tel.: 126-681.

Sz. alhdgy. Mezőtúr. Nincs olyan jogszabály, amely a zsidókat a földbérlettől eltiltaná. Az 1939:IV. t.-c. 16. §-a, valamint az ennek végrehajtása tárgyában kiadott 8.360/1939. M. E. és 9.140/1939. M. E. számú rendeletek a zsidókat csak arra kötelezik, hogy mezőgazdasági ingatlanukat az idezett jogszabályokban foglalt rendelkezések szerint tulajdonul vagy kishaszonbérlet céljára átengedjék.

Szecső. A kereskedőnek semmiféle árut nem szabad a forgalombahozatalból kivonnia, ha abból nem zárolt készlete van. Ha tehát a kereskedő a kérdéses fémáru kiszolgáltatását azzal az indokolással tagadta meg, hogy nincsen és megállapítást nyer, hogy volt, ellene az 1941:X. t.-c. 1. §-a alapján feljelentést kell tenni.

Közétkezés. Ezidőszert a munkások közül is csak az ipari munkásság részűl fizetéses szabadságban. Az őrszűző a házi cseléd fogalma alá sorol, ezekre nézve a szabadság kérdése még nincs rendezve. Emberség és belátás dolga, hogy a cselédet is szabadsághoz, pihenőhöz juttassuk időnként s erre részleg a becsület, hűség, rendszeres életmódot korú őrszűző is. Ha a fizetést megvonjuk arra az 1—2 hét szabadságra, melyre az alkalmazottnak is leginkább van szüksége, pénzre, mert elutazik, vásárol, talán itt-ott szerényen szórakozik, nem sokat segítünk. Mindezt és az illető szolgálati éveit és használhatóságát is figyelembevéve, határozhatnak a közzgazdálkodás tagjai vagy a közétkezés vezetősége az alkalmazottak szabadsága felől. Magyar ember nagylelkű a hűségese cseléddel szemben, az pedig hűséggel fizet a jószágért.

Duna. Láttamozott alapszabályú egyesületek és testületek rendőrhatalmát engedély nélkül rendezhetnek tagjaik részére ismeretterjesztő vagy műkedvelő előadásokat. Ha azonban az előadásokon idegenek is részt vesznek, a rendőrhatalmát engedélyt meg kell szerezniök. Éppígy ezek az egyesületek tagjaik részére záróráig tartó táncmulatságot is rendezhetnek, de ha a mulatságon nem tagok is részt vesznek és ott bármilyen díjat (belépési díj, ruhatár, zene-, költségmegtérítés stb.) szednek, akkor már előzetes rendőrhatalmát engedélyt kell kérni a mulatság megtartására. Rendőrhatalmát engedély nélkül ilyesminek rendezése a Kbt. 76. §-ába ütköző kihágás. Ezt a kihágást követi el az is, aki a rendőrhatalmát engedélyt áthágja, pl. az engedély csak előadásra szól, mégis táncot is rögtönöznek, vagy belépődíj szedése nincs megengedve, mégis szednek stb.

Csleny. 1897. 1. Naptár ára 70 fillér. 2. A Cs. L. könyvtárának könyveit nem adjuk el senkinek, kivéve a 8. kötetet. 3. A nyugállományú csendőr tisztességes foglalkozást űzhet. Ha az államnál, vagy az állammal valamilyen vonatkozásban álló vállalatnál helyezkedik el, be kell jelentenie a B. M. úrnak (VI. b. osztály), mert ilyenkor bizonyos esetekben a nyugdíjat a kereset idejére némileg csökkentik. Egyébként a nyugdíját nem csökkentik. Moziengedélyt nehéz szerezni, ne reménykedjék ebben.

Csabasálló X. Nyugdíjának egy összegben való megváltását kérheti a B. M. úrtól (VI. b. osztály), ha minden további nyugdíjigényéről lemond, orvosi bizonyítvánnyal igazolja korához és egészségi állapotához mért valószínű élettartamát és helyhatósági bizonyítványt csatol arról, hogy a vállalkozás, melybe a megváltott nyugdíjösszeget befektetni akarja, előreláthatólag jövedelmezni fog annyit, amennyit az ellátása volt, illetve az Ön és családja megélhetését biztosítani fogja. A megváltási összeg a nyugdíjnak legfeljebb annyiszorosa lehet, mint ahány évig a kérelmező a hatósági orvosi bizonyítvány szerint még élhet, ez az összeg azonban a beszámítható javadalmazás és lakáspénz együttes évi összegének kétszeresét nem haladhatja meg.

19—26—1. Felsőbb szabályozást igényel. Illetékes helyen jelentjük.

Bács. Kérdései igen különösek, legtöbbjük teljesen kívül esik a csendőr szolgálati, sőt érdeklődési körén is, egyik-másik nagyon erőltetett is. Ilyen kérdésekre már csak azért sem válaszolhatunk kimerítően, mert nem jutna hely a fontosabbaknak. Pontonként ez a feleletünk: 1. és 3. A jegyzőhöz kell fordulni. 2. Az iparhatóság (főszolgabíró) megadja a választ. 5. és 6. A legközelebbi pénzügyőri szakasznál érdeklődjék az érdekelt. 4. A Nemzetvédelmi Kerestet nem mostani tettek jutalmazására alapították. A múlt évi 10. és 11. Cs. K.-ben megtalálják a vonatkozó rendeletet. 7. Az a kérdés, hogy szól a biztosítás. A kabát és a pénz a gépkocsivezető ügytelensége miatt égett el, azért nem felel a biztosító társaság. A papírpénz elége nem károsítja az államot. 8. Ez aztán igazán furcsa kérdés! Ha nincs biztosítva a leégett ház, a károsult nem kap semmit. A bent égett pénzt ki térítené meg? Nem is értjük, mit akar.

Újév. 1. Ha az árvaszék jóváhagyja a tartásdíjban való megállapodást s erről írásbeli egyezség is van, az ügy érdemlegesen el van intézve. Az anyának jogában áll későbbben is újabb követeléssel előállni, de a bíróság az ilyen újabb követeléseket tárgyilagosan ítéli meg. 2. Ismételje meg ezt a kérelmét azzal, hogy miért van szüksége a kért címre. Enélkül nem kereshetjük.

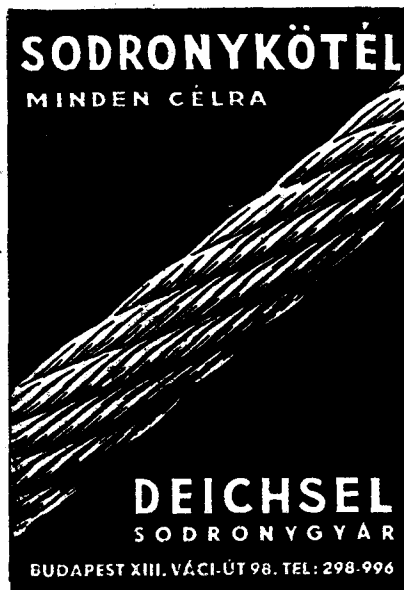
Erdély (K. Gy.) 1. A vásári rendtartást helyi szabályrendeletek szabályozzák. A tisztasági és egészségügyi intézkedéseket is ott találja meg. 2. A közzgazdálkodás és a nők bérlete nem egy és ugyanaz, külön is kell kérni mindkettő jóváhagyását. L. Szut. 72. pont 6. bekezdést. Ha kértel merülne fel ebben a kérdésben, forduljanak az osztályparancsnoksághoz.

Papagály. 1. Ezidőszert csak a honvédségre vonatkozik, már üzentük. 2. Nagyterjedésű vagy nagymennyiségű s így nem szállítható bűnjeleket a Szut. 446. pontja alapján a községi előljáróság őrizetere kell bizni. Ha nagymennyiségű tengeri elszállítása a tulajdonostól a községi előljárósághoz nehézségbe ütközik, a tárolásul szolgáló helyiséget a községi előljáróság közbenjöttével le kell pecsételtetni és a tengerit ekkép a tulajdonosnál hagyni, a községi előljáróság felügyelete alatt. A tulajdonost pedig figyelmeztetni kell, hogy a bűnjelként szereplő tengeriért büntetőjogi felelősség terheli. 3. A rendelet a közzgazdálkodásokra is vonatkozik. 4. Nem hinnénk, hogy ilyen eset előfordulhat, legalább is ott, ahol a járőr szabályszerűen és illedelmesen jár el. Ha mégis megtörténik, távbeszélőn be kell jelenteni a szárnyparancsnoknak, aki az illető felettes hatósága útján segít a helyzeten. 5. Intézkedést kell kérni a főszolgabírótól.

Házasság 1. Ha egyébként minden rendben van, egymagábavé ez még nem akadály. 2. Az 1914. évi XL. t.-c. 4. §-ába ütköző hatósági közeg elleni erőszak. A csendőr Btk.-ben megtalálja a szükséges magyarázatot.

Felten és Guillaume
kábel- sodrony- és sodronykötélgár rt.
Bowden lékpázmák és spirálisok.
Budapest, XI., Budafok-tűt 60. sz.

SODRONYKÖTÉL
MINDEN CÉLRA

DEICHSEL
SODRONYGYÁR
BUDAPEST XIII. VÁCI ÚT 98. TEL: 298-996

44.444. Nyugdíjelölőleget általában csak gazdasági ön-állóság céljából folyósítanak. A közölt okot talán elfogadják ilyennek. A kérvényt a B. M. úrhoz (VI. b. osztály) kell felterjeszteni és jelenteni, hogy hány havi illetményt kér (legfeljebb 24 havit kaphat), milyen célra kéri és a kincs-tárt mivel tudja biztosítani (életbiztosítással, vagy ingatlan jelzálog bekebelezéssel). Ilyen biztosítást kötni azonban előre nem kell, várja meg a választ. A kérvényhez csatolni nem kell egyelőre semmit.

KÉZIRATOK. FÉNYKÉPEK.

Magyar légy. Azt kellett volna inkább írnia: légy magyar! Egyébként — igaz van. Amit írt, még sem közöljük, mert nem lapunkba való. A mi lapunk rendeltetése — jól tudja Ön is — más, ilyen kérdéseket az arra hivatott sajtó tárgyal akkor, ha a kormányzati szempontok megengedik. Azt a célt, amelyet Ön elérni szeretne, más eszközökkel fogják megvalósítani, mi tudjuk, hogy ebben a tekintetben igen öröndetes és eredményes lépések történtek már. Azt mondtuk: igaz van s most hozzáfűzzük: ha az egyes ember olyan dolgokat lát és hall, mint amilyeneket leírt, valóban elfogja a keserűség. Ezért és ebben van Önnek igaz. A gyógyításnak meg vannak az apostolai, akik vannak olyan jó hazafiak, mint mi. Ők ismerik a gyógyítás eszközeit is. A propagandából egyébként a csendőr bőségesen kiveszi a részét azzal, ha szolgálatát hűségesen, becsülettel végzi. Oriási hatása van ennek, láthattuk a visszatért területek lelkeségéből, amellyel fogadták a bevonuló bajtársainkat. Ezt a propagandát mi jól, becsületesen és kiváló eredménnyel — tehát elvégeztük, és végezzük is.

Miskolc. 1942. Jó, közöljük. Szívesen vesszük a hasonlókat. Így röviden. A válaszlevél bélyeget lapunk javára írtuk.

Örök honvéd. A kiindulási pont nem megfelelő. Nem állíthatjuk be az „öregeket” olyanoknak, akik félnek „akármelyik állam” megszállásától. Ezt nem szabad; el kell ismernie, hogy az „öregek” között 95%/o a régi csendőri felfogással éli életét. Ha akad itt-ott egyéni keservű, azt nem méltatjuk annyira, hogy ilyen figyelmeztető szavakat szóljunk hozzájuk. Hogyan fogadná Ön, ha már nyugdíjas volna, ezt az általánosítást. — Kiváló íráskészségét különben elismerjük most is, mint a multkori cikkénél (Honvéd) és a még régebbinél (Fegyverkutató). Szívesen látjuk máskor is, ezt a cikket — a fentiek miatt — nem közölhetjük.

1907. Bármennyire törekszünk is arra, hogy a hibákat szintén megmutassuk, a leírt esetet még sem közöljük. Abban ugyanis annyira súlyos hibákat tárnánk fel, amik már az egész örsöt igen hátrányos színben tüntetnék fel. A leg-
elemibb teendőket mulasztották el, a hozzánemértés, a felületesség csak úgy kiabál a esetből. Ezzel nem bélyegezzük meg az örsöt és Önnel együtt — a bajtársakat is. Bizonyosan tanultak is a sok hibából.

Várpalota hadirokkant. Soha ilyen szörnyű írásművet nem olvastunk. Kíméljen meg ilyenektől.

55.666. Nem vers.

Magda. Átfésülve sorra kerül.

Sz. K. Vál. Igyekszünk mielőbb sorát ejteni, csak türelem. Utóbb beküldött munkája is sorra kerül.

Szép hivatás és 99.999. Sajnáljuk, mindkettő elkésett, nem időszerűek már.

G. A. Ungvár. Megfelel, hozzuk is, de sok van még előtte.

Zsarnó. Az előbbi üzenjük Önnek is. Türelmet kérünk.

Küzdelem. (Z. K.) Sorra kerül ez is.

P. I. Ungvár. Mindkettő jó, a közlésre váró irások közé helyeztük.

Cibó. Egyelőre eltettük. Esetleg felhasználhatjuk. Úgyes munka.

B. I. Bercel. Mindkét munkája nagyon ügyes. A tűzről szólót felhasználjuk, a másikat tárgya miatt nem használhatjuk, bár különösen jól írja le benne érzelmeit.

Versenyfeladatok.

I.

Nincs itt semmi!

— mondja a bűncselekmény helyszínén a hozzá nem értő vagy a felületes ember. Pedig mindig van valami, amivel megkezdheti a nyomozó a történet tisztázását és ami végül is a tettes kézrekerítéséhez vezet. A legszebb feladatok egyike a helyszínből jól olvasni és a fáradságos munkát végül is eredménnyel befejezni. A mai viszonyok között igen gyakran önálló nyomozási munkával megbízott fiatal bajtársak okulására szeretnénk néhány érdekes helyszínt ismertetni az öregebbek leírásából, ezért kérjük utóbbiakat, küldjék be hozzánk eddigi tevékenységük legérdekesebb helyszín leírását. Ismertetni kell nagyvonalokban a bűncselekményt és részletesen azt, hogy 1. mit találtak a helyszínen, 2. mire lehetett következtetni a helyszín adataiból, 3. ha következtetésük nem volt helyes, hol, milyen volt a hiba, 4. az adatok alapján hogyan jutottak a cselekmény tetteséhez és a kiderítéshez. Szépitani nem kell, a hibákból is tanulni lehet és kell.

A leírásokat kérjük február 1-éig. A legérdekesebb és legtanulságosabb leírásokat pénzzutalomban (I. díj: 50 P, II. díj: 40 P, III., IV. és V. díj: 30—30 P) részesítjük.

Mi volt a hiba?

II.

Mindenki tudja, hogy a csendőr őrizetében levő fogoly, — különösen, ha nagy bűn terheli, — igyekszik kiszabadulni, megszökni. Ha olvasni tudna a csendőr a fogoly gondolataiban, soha nem szűnne meg a legéberebben vigyázni. Tulajdonképpen úgy is kell feltételezni, hogy minden egyes fogoly a következő percben meg akar szökni. Aki ezt a kötelességet elmulasztja, megérdemelten várhatja a szigorú eljárást. Ezzel a pályázatunkkal is az a törekvésünk, hogy fiatal bajtársainknak megmutassuk: hogyan nem szabad a foglyot őrizni, kísérni, mert különben — üthetjük a nyomát! Ilyen fogolyszökési eseteket írjanak meg bajtársaink, emeljék ki leírásukban az utasításnak (Szut.) azokat az előírásait, amelyeket elhanyagolva — a foglyot „megszöktették”. A dolgozatokat nem aláírással fogjuk közölni, de a beküldő azért írja alá a munkáját, mint minden egyéb pályázatot szokás. A legérdekesebb öt eset beküldőjét 50, 40, 30—30 P-vel jutalmazzuk. Határidő: február 1.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

Mi BUTOR-t az elismerten megbízható

FAIPARI TERMELŐ

SZÖVETKEZET-nél vásárolhatunk a legkedvezőbb
fizetési feltételekkel.

SZEGED, FEKETESAS-UTCA 9.

BUTORT

bizalommal vásárolhatunk MESTITZ butorüzletében

KOLOZSVÁR, Deák Ferenc-u. 30.

Kedvező fizetési feltételek. ALAPITÁSI ÉV 1869.

IROGÉP

vétel
eladás
csere

MOCSÁRY -nál

kedvező részletre

Nagyvárad, Rákóczi-út 13. Telefon: 20-35. Díjtalan árajánlat

Szakszerező javító üzem.